

گزارش پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۴۰۱

گزارش شماره (۳)

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴

آذر ماه ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست

1	پیشگفتار.....
2	خلاصه یافته‌ها.....
3	فصل اول .....
3	روش‌شناسی اجرای پایش.....
4	مقدمه.....
5	معرفی اهداف.....
6	معرفی احکام و تعیین وزن آنها.....
12	معرفی شاخص‌ها و نحوه دریافت اطلاعات.....
16	معرفی نظرسنجی و نحوه انتخاب خبرگان.....
16	نحوه محاسبه مقادیر کمی شاخص‌ها و استانداردسازی امتیازها.....
17	نحوه محاسبه شاخص اجرای احکام.....
18	نحوه محاسبه شاخص اهداف.....
20	فصل دوم .....
20	گزارش تفصیلی مربوط به اجرای احکام قانون بر اساس شاخص‌های عملکردی.....
21	مقدمه.....
22	حکم شماره یک.....
23	حکم شماره دو.....
24	حکم شماره سه.....
25	حکم شماره چهار.....
26	حکم شماره پنج.....
27	حکم شماره شش.....
28	حکم شماره هفت.....
29	حکم شماره هشت.....
30	حکم شماره نه.....
31	حکم شماره ده.....

- 32..... حکم شماره یازده.
- 33..... حکم شماره دوازده.
- 34..... حکم شماره سیزده.
- 35..... حکم شماره چهارده.
- 36..... حکم شماره پانزده.
- 38..... حکم شماره شانزده.
- 39..... حکم شماره هفده.
- 40..... حکم شماره هجده.
- 41..... حکم شماره نوزده.
- 42..... حکم شماره بیست.
- 43..... حکم شماره بیست و یک.
- 44..... حکم شماره بیست و دو.
- 45..... حکم شماره بیست و سه.
- 46..... حکم شماره بیست و چهار.
- 47..... حکم شماره بیست و پنج.
- 48..... حکم شماره بیست و شش.
- 49..... حکم شماره بیست و هفت.
- 50..... حکم شماره بیست و هشت.
- 51..... حکم شماره بیست و نه.
- 52..... حکم شماره سی.
- 53..... حکم شماره سی و یک.
- 54..... حکم شماره سی و دو.
- 55..... حکم شماره سی و سه.
- 56..... حکم شماره سی و چهار.
- 57..... حکم شماره سی و پنج.
- 58..... حکم شماره سی و شش.
- 59..... حکم شماره سی و هفت.
- 60..... حکم شماره سی و هشت.

61.....	حکم شماره سی و نه.....
62.....	حکم شماره چهل.....
63.....	حکم شماره چهل و یک.....
64.....	حکم شماره چهل و دو.....
65.....	حکم شماره چهل و سه.....
66.....	حکم شماره چهل و چهار.....
67.....	حکم شماره چهل و پنج.....
68.....	حکم شماره چهل و شش.....
70.....	حکم شماره چهل و هفت.....
71.....	حکم شماره چهل و هشت.....
72.....	حکم شماره چهل و نه.....
73.....	حکم شماره پنجاه.....
74.....	حکم شماره پنجاه و یک.....
75.....	حکم شماره پنجاه و دو.....
76.....	حکم شماره پنجاه و سه.....
77.....	فصل سوم.....
77.....	گزارش نظرسنجی از خبرگان و فعالان اقتصادی در زمینه میزان اجرا و تحقق برخی احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار.....
78.....	مقدمه.....
79.....	الف: نتایج بخش پرسش‌های نظرسنجی شامل 30 پرسش دارای مقیاس عددی.....
89.....	ب: نتایج بخش پیشنهاد اصلاح و بازنگری و بیان دیدگاه‌های کلی شامل 3 پرسش تشریحی.....
105.....	فصل چهارم.....
105.....	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
107.....	الف: جمع‌بندی نتایج پایش حاصل از تلفیق اطلاعات و شاخص‌های کمی و کیفی.....
111.....	ب: نتیجه‌گیری و نکات کلی پایش.....
114.....	پیوست‌ها.....
115.....	پیوست 1: انواع فرم‌ها و راهنمای تکمیل آنها (کمی و کیفی).....
119.....	پیوست 2: پرسشنامه نظرسنجی.....

124	..... پیوست 3: فهرست اشخاص حقوقی و حقیقی همکار در تهیه گزارش
124	..... الف) اشخاص حقوقی
126	..... ب) اشخاص حقیقی
126	..... پ) محقق و مجریان پروژه
127	..... منابع و مآخذ

فهرست جدول‌ها

- جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره های قانون..... ۷
- جدول ۲- احکام، شاخص‌های متناظر و منبع تامین داده‌ها و اطلاعات آن..... ۱۳
- جدول ۳- رابطه اهداف، احکام و پرسش‌های نظرسنجی..... ۱۹
- جدول ۴- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی از ۱۰۰ امتیاز..... ۷۹
- جدول ۵- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک خبرگان سه اتاق بازرگانی، اصناف و تعاون از ۱۰۰ امتیاز..... ۸۱
- جدول ۶- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک اشخاص حقیقی/ حقوقی و جنس از ۱۰۰ امتیاز..... ۸۳
- جدول ۷- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک مدرک و گروه تحصیلی از ۱۰۰ امتیاز..... ۸۵
- جدول ۸- امتیاز اجرای احکام قانون بهبود، وزن و درصد اجرای نهایی با احتساب وزن (سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۹)..... ۱۰۷
- جدول ۹- امتیاز نهایی در مورد میزان دستیابی به اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار- مقایسه سال ۱۴۰۰ و سال ماقبل..... ۱۰۹
- جدول ۱۰- امتیاز نهایی اجرای احکام به تفکیک متولیان اجرا در سال ۱۴۰۰ و مقایسه با سال قبل..... ۱۱۰
- جدول ۱۱- نمونه فرم شاخص کمی..... ۱۱۵
- جدول ۱۲- نمونه فرم شاخص کیفی..... ۱۱۷

فهرست نمودارها

- نمودار ۱- میانگین نظرات خبرگان به هریک از سوالات نظرسنجی..... ۸۷
- نمودار ۲- میانگین نمرات نظر خبرگان به تفکیک سه اتاق و مقایسه با سال گذشته..... ۸۷
- نمودار ۳- میانگین نمرات نظر خبرگان به تفکیک رشته فعالیت و مقایسه با سال گذشته..... ۸۸

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، یکی از مهم‌ترین قوانین مرتبط با محیط کسب و کار کشور است که به زعم طراحان و تصویب‌کنندگان آن، اجرای کامل و دستیابی به اهداف تعیین‌شده آن، تا حد بسیاری در بهبود شرایط کسب و کار در کشور و رفع موانع موجود مؤثر واقع خواهد شد. در همین راستا و از زمان تصویب این قانون در بهمن ماه ۱۳۹۰ تاکنون، گزارش‌های نظارتی مختلفی از عملکرد اجرای این قانون توسط نهادهای گوناگون به ویژه مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی تهیه و انتشار یافته‌اند که رویکرد عمده آنها، دریافت گزارش عملکرد (عمدتاً فرایندی) از دستگاه‌های اجرایی مرتبط به صورت شفاهی یا کتبی و جمع‌بندی آن در قالب سه گروه احکام اجراشده، ناقص اجرا شده و اجراشده به همراه ارائه تحلیل‌ها و مستندات فرایندهای اجرایی مربوط بوده است که در جای خود قابل تقدیر است.

باتوجه به اهمیت اجرای این قانون از منظر بخش خصوصی کشور، با رویکرد اتاق ایران از دوره نهم، پایش دوره‌ای و مستمر شاخص‌های عملکردی مرتبط با اهداف قانون توسط مرکز پژوهش‌های اتاق ایران به منظور آگاهی از آخرین وضعیت اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و ارزیابی میزان تحقق اهداف و اثربخشی آن آغاز شد. در این گزارش که سومین گزارش مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران در زمینه پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۴۰۱ است؛ علاوه بر تعریف شاخص‌های عملکردی مرتبط با اهداف تدوین قانون و استعلام اطلاعات شاخص‌ها از دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، نسبت به دریافت نظرهای خبرگان حوزه کسب و کار از طریق نظرسنجی از فعالان اقتصادی در سه اتاق اصناف، تعاون و بازرگانی ایران نیز اقدام شده و محاسبه نهایی میزان (درصد) تحقق احکام و اثربخشی اجرای قانون براساس تلفیق نتایج این دو گروه از اطلاعات حاصل شده است. همچنین در فصل‌های مختلف این گزارش به صورت تفصیلی در مورد روش‌شناسی اجرای پایش، وضعیت اجرای هریک از ۵۳ حکم مندرج در قانون، دلایل ناکامی در تحقق اهداف، بررسی نقاط قوت و ضعف قانون و تعیین موارد نیاز به بازنگری و اصلاح و پیشنهاد راهکارهایی برای هرچه بهتر اجرا شدن و افزایش اثربخشی قانون ارائه شده است.

ضمن تشکر از برخی دستگاه‌های اجرایی کشور که همکاری مناسبی در زمینه تأمین اطلاعات بهنگام مورد نیاز برای محاسبه شاخص‌های مربوط داشتند، در گزارش حاضر، در مورد آن دسته از اطلاعاتی که دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در اختیار اتاق ایران نگذاشتند بسته به مورد از داده‌های موجود در گزارش سال گذشته و یا اطلاعات حاصل از نظرسنجی استفاده شده است. با تقدیر از خبرگان حوزه کسب و کار کشور که ما را در تهیه این گزارش یاری نمودند، امید است که تهیه این گزارش بتواند ضمن اصلاح نقایص موجود، نقشه راهی برای همگرایی و تعامل بیشتر میان ارکان نظام اقتصادی کشور (بخش‌های دولتی، تعاونی و خصوصی) برای بهبود فضای کسب و کار با استفاده از ظرفیت‌های قانونی فراهم آورد.

خلاصه یافته‌ها

- براساس یافته‌های پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۴۰۱، رقم شاخص کل اجرای احکام ۵۳ گانه قانون معادل ۵۹.۱۴ درصد بدست آمده است که نسبت به سال ۱۴۰۰ (۶۴.۳۵)، بیش از ۵ واحد کاهش یافته است.
- براساس یافته‌های پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۴۰۱، رقم شاخص کل دستیابی به اهداف ۱۴ گانه قانون معادل ۵۶.۴۷ درصد بدست آمده است که نسبت به سال ۱۴۰۰ (۵۶.۳۹) تغییر معناداری نداشته است.
- براساس یافته‌های پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۴۰۱، رقم شاخص کل اجرای احکام ۵۳ گانه قانون در بخش حاکمیت (دستگاه‌های اجرایی) معادل ۵۱.۰۳ درصد، در بخش خصوصی و تعاونی (اتاق‌ها) معادل ۷۸.۴۷۳ درصد و در بخش مشترک (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی) معادل ۶۷.۱۳ درصد بوده است که به ترتیب شاهد کاهش ۳.۵، ۳.۷ و ۲۴.۲ واحدی در مقادیر عملکرد آنها نسبت به سال ۱۴۰۰ بوده‌ایم که کاهش شاخص کل اجرای احکام در بخش مشترک کاملاً محسوس است.
- در گزارش سال ۱۴۰۱ میزان اجرای احکام شماره ۴، ۲۰، ۲۲، ۲۵، ۲۹، ۳۱، ۳۵، ۴۳ و ۴۸ با مقدار ۱۰۰ درصد، بیشترین و میزان اجرای احکام شماره ۲۶ و ۳۴ (صفر درصد) و ۴۶ و ۴۷ (۲۳.۶۶ درصد)، کمترین مقدار را نشان می‌دهند. البته برای احکام شماره ۵، ۲۴ و ۲۷ هیچ مقداری قابل دستیابی نبوده و وزن آن در دیگر احکام سرشکن شده است.
- میزان دستیابی به هدف شماره ۳ «شفاف سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی» دارای بیشترین مقدار (۸۷.۸۹ درصد) و دستیابی به هدف شماره ۱۴ «جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات» دارای کمترین مقدار (۲۳.۶۶ درصد) بوده است.
- فعالان اقتصادی و خبرنگاران حوزه کسب و کار شرکت کننده در نظرسنجی پایش قانون (۹۴ شخص حقیقی و حقوقی)، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳ گانه قانون را معادل ۴۳.۹۱ درصد اعلام نموده‌اند.
- از بین ۱۷ دستگاه اجرایی یا نهادی که به طور مستقیم در این قانون برای آنها وظایف و احکامی تعریف شده و با آنها مکاتبه به عمل آمده بود؛ تنها ۱۰ دستگاه و نهاد نسبت به ارسال پاسخ نامه و یا اطلاعات مورد نیاز در قالب جداول درخواستی و یا تهیه گزارش عملکرد، اقدام نمودند.

فصل اول

روش‌شناسی اجرای پایش

مقدمه

بیش از ۱۰ سال از ابلاغ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار که به پیشنهاد اتاق‌ها در مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، می‌گذرد و همواره این پرسش مطرح بوده است که این قانون به چه میزان اجرا شده و آن بخش از احکام و مواد از قانون که تاکنون به مرحله اجرا درآمده‌اند تا چه حد توانسته‌اند در بهبود محیط کسب و کار مؤثر واقع شوند. در طول سال‌های اخیر گزارش‌های متعددی توسط مراجع مختلف از جمله مرکز پژوهش‌های مجلس و دبیرخانه شورای گفتگو به صورت کلی و جزئی در خصوص وضعیت اجرای قانون تهیه شده که در نهایت با طبقه‌بندی احکام در قالب سه گروه: اجرا شده، ناقص اجرا شده و اجرا نشده و ارائه تحلیل‌های مربوط به هر یک از احکام (بدون در نظر گرفتن وزن و میزان اهمیت آنها) به کار خود پایان داده‌اند. در مورد دو بخش اجرا شده و اجرا نشده، تاحدودی وضعیت پایش مشخص بوده هرچند که در مورد میزان اثربخشی آن بخش از احکام اجرا شده، کمتر تحلیلی صورت پذیرفته است ولی در مورد آن دسته از احکامی که به عنوان ناقص اجرا شده طبقه‌بندی شده‌اند؛ شواهد مشخصی مبنی بر درصد اجرای احکام ارائه نشده و همه موارد اجرا از ۱ تا ۹۹ درصد، در این گروه جای گرفته‌اند. نکته دیگر این که ارزیابی انجام شده در گزارش‌های یاد شده بیشتر مبتنی بر تحلیل نتایج فرایندهاست در حالی که توجه به خروجی‌ها، محصولات و پیامدهای اجرای قانون نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

در رویکرد جدید مرکز پژوهش‌های اتاق ایران که با استفاده از تجربیات و دستاوردهای ارزشمند گزارش‌های قبلی و با هدف رفع اشکالات مورد اشاره و داشتن نگاه جامع به پایش اجرای قانون و اثربخشی آن تعریف شده، چند تحول اساسی در روش اجرا در دو سال اخیر مورد توجه قرار گرفته است:

- ۱- بازنگری در اهداف تدوین و اجرای قانون و به دنبال آن معرفی شاخص‌های عملکردی در مورد هر یک از اهداف و احکام مرتبط با مواد قانون؛
- ۲- وزن‌دهی به احکام و اهداف قانون با نظر خبرگان و ارزیابی عملکرد مبتنی بر وزن تخصیص داده شده؛
- ۳- استفاده از مقیاس ترکیبی دوگانه برای انجام محاسبات پایش شامل اطلاعات دریافتی از مجریان احکام قانون و محاسبه شاخص‌های عملکردی مربوط و دیگری نتایج حاصل از نظرسنجی از خبرگان حوزه کسب و کار؛
- ۴- جمع‌بندی و ارائه نظرهای فعالان اقتصادی و خبرگان در زمینه‌های موارد نیاز به اصلاح و بازنگری در مواد قانون، راهکارهای رفع موانع و بهبود اجرای قانون و تعیین نقش عوامل داخلی و خارجی در عدم دستیابی به اهداف قانون.

در ادامه این فصل، به تفصیل در مورد هر یک از گام‌های مدنظر در مراحل اجرای پایش خواهیم پرداخت.

معرفی اهداف

براساس آخرین گزارش نظارتی موجود در زمینه اجرای قانون بهبود مستمر کسب و کار که توسط کمیسیون ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی در سال ۱۳۹۷ تهیه شده، مهم‌ترین اهداف این قانون که با رویکرد رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری در قالب ۲۹ ماده (۵۳ حکم) تدوین شده بود، عبارتند از:

۱. تسهیل شروع کسب و کار به‌ویژه از طریق تسریع در صدور مجوزها؛
۲. الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری اقتصادی؛
۳. شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی؛
۴. شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی؛
۵. ایجاد دسترسی به بازار برای تولیدکنندگان کوچک؛
۶. باثبات و قابل پیش‌بینی کردن تغییر سیاست‌ها، تصمیم‌ها و رفتارهای مسئولان اقتصادی؛
۷. ایجاد سامانه‌های پنجره واحد معاملات بخش عمومی و تجارت فرامرزی؛
۸. هدایت ظرفیت‌های سیاست خارجی در جهت افزایش صادرات غیرنفتی و جذب سرمایه خارجی.

با شروع فرایند اجرای پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در سال ۱۳۹۹، مرکز پژوهش‌های اتاق با تشکیل کارگروهی از نمایندگان تمامی معاونت‌های اتاق ایران، نسبت به بازنگری اهداف و تعیین سهم برای این اهداف منطبق با احکام متناظر آن اقدام نمود و در سال ۱۴۰۰ نیز از همین طبقه‌بندی استفاده نمود. مبنای گزارش سال ۱۴۰۱ نیز بر همان پایه استوار شده است. بر این اساس ۱۴ هدف به شرح زیر برای قانون تعیین شد:

- ۱- تسهیل شروع کسب و کار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار؛
- ۲- الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی؛
- ۳- شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی؛
- ۴- شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی؛
- ۵- ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور؛
- ۶- اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری؛
- ۷- ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی؛

- ۸- معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی؛
- ۹- رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)؛
- ۱۰- ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکل‌های اقتصادی؛
- ۱۱- افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار؛
- ۱۲- حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی؛
- ۱۳- کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌ها و مؤسسات بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی؛
- ۱۴- جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات. تعیین این اهداف به گونه‌ای صورت پذیرفت تا شامل حداکثر پوشش مواد و تبصره‌های قانون و به تبع آن احکام منبث از آن باشد. با این حال امکان انتساب برخی مواد و یا تبصره‌های قانون به یک یا تعدادی از اهداف فوق میسر نگردید. در ادامه مطالب این فصل به این نکته اشاره خواهد شد که برای این ۱۴ هدف نیز وزن و اهمیت تعریف شده و در محاسبه نهایی مربوط به میزان اجرا و اثربخشی اهداف، ملاک ارزیابی قرار گرفته است.

معرفی احکام و تعیین وزن آنها

بنا به تعریف، حکم به فرمان یا دستوری اطلاق می‌شود که براساس مواد و تبصره‌های قانون، وضع شده و اجرای آنها برای مجری یا مجریان تعریف شده برای آن الزامی است. با این تعریف و بنابه طبقه‌بندی انجام شده توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۵۳ حکم یا اقدام مهم در این قانون تعیین شده که در پایش اتاق ایران نیز مورد استناد و استفاده قرار گرفته است. با این حال، از آنجا که در رویکرد مورد استفاده اتاق ایران، انتساب اهداف به احکام و شاخص‌های ارزیابی اهمیت ویژه‌ای دارد؛ لذا در جدول زیر به تفصیل به جزئیات روابط بین اهداف، احکام و مواد و تبصره‌های قانون پرداخته شده است.

جدول ۱- رابطه بین اهداف، احکام، مواد و تبصره های قانون

وزن از ۱۰۰	ویژگی			دستگاه/ نهاد متولی	خلاصه حکم	موضوع ماده	شماره حکم
	روش بررسی	نوع رویکرد	ارتباط با هدف				
۱.۶۷	کیفی	فرآیندی	ندارد	اتاق‌ها	تأسیس «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب» و افزایش توانمندی بخش خصوصی و تعاونی در حیطه کشاورزی، آب، منابع طبیعی و صنایع غذایی	ماده ۱	۱
۶.۳۳	کمی	نتیجه‌گرا	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	دولت	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذیربط که عضو اتاق‌ها نیستند توسط دولت هنگام بررسی موضوعات کسب و کار	ماده ۲	۲
۵.۲۲	کمی	نتیجه‌گرا	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	دستگاه‌های اجرایی	استعلام نظر تشکل‌های ذیربط توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و بخشنامه‌ها	ماده ۳	۳
۲	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	اتاق‌ها	تدوین، سنجش و اعلام شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران	صدر ماده ۴	۴
۲.۲۲	کمی	نتیجه‌گرا	تسهیل شروع کسب و کار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار	وزارت امور اقتصاد و دارایی	بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی محیط کسب و کار (شاخص سهولت انجام کسب و کار بانک جهانی)	تبصره ماده ۴	۵
۳.۵۶	کمی	نتیجه‌گرا	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکل‌های اقتصادی	اتاق‌ها	تهیه فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی	صدر ماده ۵	۶
۱.۸۹	کمی	نتیجه‌گرا	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکل‌های اقتصادی	اتاق‌ها	جلوگیری از فعالیت موازی تشکل‌ها در فعالیت‌های صادرات غیرنفتی	تبصره ماده ۵	۷
۱.۴۴	کمی	نتیجه‌گرا	ندارد	شورای گفتگو	بررسی نظرات اصناف یا تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری	تبصره ماده ۵	۸
۲.۴۴	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	مرکز آمار ایران	ارائه مستمر آمارهای مورد نیاز فعالان اقتصادی	ماده ۶	۹
۲.۴۴	کیفی	فرآیندی	ندارد	سازمان اداری و استخدامی	ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی	ماده ۷	۱۰

وزن از ۱۰۰	ویژگی			دستگاه/ نهاد متولی	خلاصه حکم	موضوع ماده	شماره حکم
	روش بررسی	نوع رویکرد	ارتباط با هدف				
۴.۴۴	کمی	نتیجه گرا	تسهیل شروع کسب و کار به ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار	دستگاه های متولی صدور مجوزهای کسب و کار	صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد	قسمت پایانی ماده ۷	۱۱
۱.۶۷	کمی	نتیجه گرا	ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی	وزارت صمت	الکترونیکی کردن فرم ها و فرایند اداری تجارت خارجی	ماده ۸	۱۲
۲.۴۴	کمی	نتیجه گرا	معرفی فرصت ها و ظرفیت های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه گذاران خارجی	وزارت امور خارجه	قرار دادن ظرفیت های روابط خارجی و نمایندگیهای سیاسی ایران در خارج از کشور در اختیار فعالان اقتصادی	ماده ۹	۱۳
۲.۱۱	کمی	نتیجه گرا	معرفی فرصت ها و ظرفیت های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه گذاران خارجی	وزارت امور خارجه	تسهیل تردد سرمایه گذاران خارجی و شرکای تجاری ایران	ماده ۱۰	۱۴
۱.۱۱	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	شورای گفتگو	تشکیل شورای گفتگو	صدر ماده ۱۱	۱۵
۱.۷۸	کمی	نتیجه گرا	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار	شورای گفتگو	پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات یا رویه اجرایی در جهت بهبود محیط کسب و کار در ایران به مسئولان مربوطه براساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه شورای گفتگو	بند الف ماده ۱۱	۱۶
۱.۷۸	کمی	نتیجه گرا	ندارد	شورای گفتگو	استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل های اقتصادی سراسری	بند ب ماده ۱۱	۱۷
۱.۳۳	کمی	نتیجه گرا	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار	شورای گفتگو	ارائه خواسته ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه های اجرایی و نمایندگان تشکل های بخش های خصوصی و تعاونی	بند پ ماده ۱۱	۱۸
۱.۱۷	کیفی	فرآیندی	ندارد	شورای گفتگو	ارائه پیشنهاد برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و مهارتهای شغلی و کارآفرینی در کشور	بند ت ماده ۱۱	۱۹
۲.۲۲	کیفی	فرآیندی	ندارد	شورای گفتگو	بررسی گزارش های کمیته موضوع ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور (کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه سابق) و زمینه سازی برای تصمیم گیری درباره آنها	بند ث ماده ۱۱	۲۰

وزن از ۱۰۰	ویژگی			دستگاه/ نهاد متولی	خلاصه حکم	موضوع ماده	شماره حکم
	روش بررسی	نوع رویکرد	ارتباط با هدف				
۱.۸۹	کمی	نتیجه گرا	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و ورابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	شورای گفتگو	پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات	بند ج ماده ۱۱	۲۱
۱.۲۲	کمی	نتیجه گرا	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و ورابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	شورای گفتگو	ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها	بند ج ماده ۱۱	۲۲
۱.۶۷	کیفی	فرآیندی	ندارد	شورای گفتگو	زمینه سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکل‌های اقتصادی به منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی	بند ج ماده ۱۱	۲۳
۱.۵۶	کمی	نتیجه گرا	شفاف سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	شورای گفتگو	تعیین و انتشار اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی	بند خ ماده ۱۱	۲۴
۱.۱۱	کیفی	فرآیندی	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و ورابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	شورای گفتگو	تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی	بند د ماده ۱۱	۲۵
۲.۱۱	کمی	فرآیندی	ندارد	شورای گفتگو	قرار گرفتن مصوبات شورای گفتگو در دستور کار هیئت وزیران ظرف مدت ۳۰ روز	تبصره ۴ ماده ۱۱	۲۶
۱	کیفی	فرآیندی	ندارد	شورای گفتگو	ارائه کتبی دلایل مخالفت شورای گفتگو با درخواستهای رد شده تشکل‌های اقتصادی توسط دبیرخانه	ماده ۱۲	۲۷
۱.۱۱	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	استانداران	تشکیل شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی	صدر ماده ۱۳	۲۸
۰.۶۱	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	دبیرخانه شورای گفتگو	دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای گفتگو	تبصره ماده ۱۳	۲۹
۱.۲۲	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار	تعیین یکی از معاونان دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار در تهران و مراکز استان‌ها به عنوان مسئول بهبود محیط کسب و کار	ماده ۱۴	۳۰
۰.۶۷	کمی	فرآیندی	ندارد	وزیر امور اقتصادی و دارایی	تعیین دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار	تبصره ماده ۱۴	۳۱

وزن از ۱۰۰	ویژگی			دستگاه/ نهاد متولی	خلاصه حکم	موضوع ماده	شماره حکم
	روش بررسی	نوع رویکرد	ارتباط با هدف				
۱.۵۶	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	کلیه دستگاه‌های اجرایی	پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی سراسر کشور به سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی	ماده ۱۵	۳۲
۱.۸۹	کمی	نتیجه‌گرا	ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور	شهرداری‌ها	آماده سازی مکان‌هایی برای عرضه کالاهای ایرانی، دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشنده‌گان کم سرمایه	ماده ۱۶	۳۳
۱.۲۲	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	دولت	تشکیل سازمان نظام مشاوره مدیریت	ماده ۱۷	۳۴
۰.۸۳	کمی	نتیجه‌گرا	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکل‌های اقتصادی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	فراهم آوردن زمینه شکل‌گیری تشکل‌های صنفی بخش ساختمان	ماده ۱۸	۳۵
۳	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	سازمان برنامه و بودجه- وزارت صمت	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی و انتشار اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی	صدر ماده ۱۹	۳۶
۱.۱۱	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	ارائه اطلاعات یاد شده در صدر ماده به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی	قسمت پایانی ماده ۱۹	۳۷
۱	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	شورای رقابت	رسیدگی و تصمیم‌گیری در صورت عدم انتشار اطلاعات معاملات بخش عمومی در پایگاه اطلاع رسانی معاملات بخش عمومی	تبصره ۲ ماده ۱۹	۳۸
۱.۸۹	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	دستگاه‌های اجرایی	شمول قانون برگزاری مناقصات به همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته	ماده ۲۰	۳۹
۱.۱۷	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	انتشار اطلاعات ترک مناقصه‌های برگزار شده در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی	ماده ۲۱	۴۰
۱.۸۹	کمی	نتیجه‌گرا	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	اولویت دادن به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی در معاملات دستگاه‌های اجرایی	ماده ۲۲	۴۱
۱.۲۳	کمی	نتیجه‌گرا	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	کلیه دستگاه‌های اجرایی	استفاده از فرم‌های یکسان در قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی	صدر ماده ۲۳	۴۲

وزن از ۱۰۰	ویژگی			دستگاه/ نهاد متولی	خلاصه حکم	موضوع ماده	شماره حکم
	روش بررسی	نوع رویکرد	ارتباط با هدف				
۱.۳۳	کمی	نتیجه گرا	حذف امتیازات انحصاری و تحمل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش های خصوصی و تعاونی	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	تهیه فرم های یکنواخت برای عقود مالی در بانک ها و همچنین نحوه اعطای تسهیلات و شیوه های اخذ ضمانت نامه از بخش های خصوصی و تعاونی، با اعتبارسنجی مشتریان توسط بانک مرکزی و تصویب آن در شورای پول و اعتبار	تبصره ماده ۲۳	۴۳
۳.۱۱	کمی	نتیجه گرا	اطلاع رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست ها، مقررات و رویه ها به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری	دولت و دستگاه های اجرایی	اطلاع رسانی تغییرات سیاستها، مقررات و رویه های اجرایی مدتی قبل از اعمال تغییر	صدر ماده ۲۴	۴۴
۱.۳۳	کمی	نتیجه گرا	اطلاع رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست ها، مقررات و رویه ها به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری	هیئت وزیران	تعیین زمان اطلاع رسانی قبل از تغییرات برای هریک سیاستها و مقررات و رویه های اجرایی پس از مشورت با شورای گفتگو	تبصره ماده ۲۴	۴۵
۱.۱۱	کمی	نتیجه گرا	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	شرکت های عرضه کننده برق، گاز و مخابرات	پیشبینی وجه التزام قطع برق، یا گاز یا خدمات مخابرات در هنگام قرارداد با واحدهای تولیدی	ماده ۲۵	۴۶
۱.۰۶	کمی	نتیجه گرا	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	شرکت های عرضه کننده برق، گاز و مخابرات	تمهید خرید بیمه نامه پوشش دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز برای واحدهای تولیدی توسط شرکت های عرضه کننده برق و گاز	تبصره ۲ ماده ۲۵	۴۷
۰.۹۴	کمی	فرآیندی	ندارد	دولت	منع اعلام تعطیلی روزهای کاری	ماده ۲۶	۴۸
۱.۳۳	کمی	نتیجه گرا	کاهش مداخله دستگاه های اجرایی در مدیریت شرکت ها و مؤسسه های بخش های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه های عمومی غیردولتی	دولت	منع استفاده اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه های اجرایی در آنها هر نوع سهام مدیریتی دارند از امتیازات و منافع تخصیصی به بخش های تعاونی و خصوصی	صدر ماده ۲۷	۴۹
۱.۸۹	کمی	نتیجه گرا	کاهش مداخله دستگاه های اجرایی در مدیریت شرکت ها و مؤسسه های بخش های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه های عمومی غیردولتی	دولت	اتخاذ ترتیبات قانونی برای منع مداخله و نفوذ دستگاه های اجرایی در مدیریت شرکت های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی	تبصره ۲ ماده ۲۷	۵۰
۱.۴۴	کمی و کیفی	فرآیندی	ندارد	دولت	اعمال اقدامات قانونی برای نحوه رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	ماده ۲۸	۵۱

وزن از ۱۰۰	ویژگی			دستگاه/ نهاد متولی	خلاصه حکم	موضوع ماده	شماره حکم
	روش بررسی	نوع رویکرد	ارتباط با هدف				
۳۰۰	کمی	نتیجه گرا	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	قوه قضاییه- دولت	اِعمال اقدامات قانونی برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری	صدر ماده ۲۹	۵۲
۳۰۱۱	کمی	نتیجه گرا	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	قوه قضاییه	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که رؤسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری	تبصره ماده ۲۹	۵۳

معرفی شاخص‌ها ونحوه دریافت اطلاعات

همان‌گونه که در مقدمه این فصل نیز به آن اشاره شد، به منظور بررسی میزان تحقق اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، شاخص‌های عملکردی تدوین شده است که پس از دریافت اطلاعات مورد نیاز محاسبه این شاخص‌ها از دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و نهادهای مختلف، مبنای اصلی (با ضریب ۷۰ درصد) برای ارزیابی میزان تحقق اجرای قانون قرار خواهند گرفت. از آنجا که برای پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، ماده ۲۹ قانونی آن در قالب ۵۳ حکم مجزا تدوین شده اند؛ لذا شاخص‌هایی که بتواند خروجی عددی داشته باشد جزو شاخص‌های کمی قرار می‌گیرد که برای آنها فرم‌هایی تحت عنوان فرم شاخص کمی تدوین شد که با ارسال آن به دستگاه‌های متولی هر حکم و دریافت اطلاعات از آنها بتوان شاخص‌های کمی مورد نظر را محاسبه کرد. همچنین شاخص‌هایی که نتوانند حکم مورد نظر را به صورت عددی اندازه‌گیری نمایند و پایش انجام آن صرفاً با عبارات کیفی قابل بیان باشد شاخص‌های کیفی هستند. در صورتی که اطلاعات دریافتی جهت اندازه‌گیری حکمی به صورت عددی قابل بیان نباشد فرم‌هایی تحت عنوان فرم شاخص کیفی تدوین می‌شود که این فرم‌ها جهت بررسی حکم مرتبط با شاخص کیفی به دستگاه متولی ذی‌ربط ارسال و اطلاعات دریافتی برای رصد میزان تحقق حکم مربوطه، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در هر دو نوع فرم (پیوست ۱ و ۲)، عنوان قلم آماری به همراه واحد سنجش، ذکر شده و سپس از دستگاه متولی درخواست گردیده بسته به اطلاعات موجود دوره تناوب (فصلی، شش‌ماهه، سالانه) و دوره گزارش قلم را مشخص و مقدار یا میزان عملکرد قلم آماری را بیان کنند. در ادامه درخواست گردیده برای اطلاعاتی که داده شده، شرح مستندات و یا منبع داده را ذکر نموده و در صورت عدم پاسخ، دلایل تاخیر یا عدم اقدام را بیان کنند. در پایان نیز تاریخ تکمیل فرم و مشخصات تکمیل کننده درخواست شده است. فهرست حدود ۱۰۵ شاخص مورد نظر برای پایش اهداف و احکام قانون به شرح زیر است:

جدول ۲- احکام، شاخص‌های متناظر و منبع تامین داده‌ها و اطلاعات آن

ردیف و شماره	شناسنامه شاخص یا نماگر	
	شاخص‌ها یا نماگرها	منابع تأمین داده‌ها
۱	تعداد طرح‌ها و پروژه اجرا شده، تعداد نشریات منتشره و سمینار برگزار شده، تعداد پیشنهادات اصلاحی، آسیب‌شناسی به منظور بهبود وضعیت کشاورزی و فرهنگ‌سازی به دولت	گزارشات مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب - نظرسنجی
۲	نسبت مقررات نظرخواهی شده از اتاق‌ها به کل مصوبات دولت و دستگاه‌های اجرایی	پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری - نظرسنجی
۳	نسبت مقررات نظرخواهی شده از تشکل‌ها به کل مصوبات دولت و دستگاه‌های اجرایی	سامانه اتوماسیون اتاق
۴	شاخص ملی محیط کسب و کار	طرح پایش ملی محیط کسب و کار
۵	شاخص‌های Doing Business	گزارش بانک جهانی
۶	تعداد تشکل‌های ثبت شده -نسبت تشکل‌های ایجادشده به کل تشکل‌های هدف گذاری شده برای ایجاد	فهرست ملی تشکل‌ها- مستندات اتاق (آیین‌نامه ماده ۵)
۷	نسبت تشکل‌های ادغام شده به کل تشکل‌های موازی شناسایی شده	فهرست ملی تشکل‌ها
۸	تعداد شکایت واصله به اتاق مبنی بر ممانعت از عضویت در تشکل‌ها	گزارش تشکل‌ها
۹	نسبت اقلام آماری و شاخص‌های تولیدشده به کل اقلام و شاخص‌های مورد نیاز اعلام شده به مرکز آمار ایران	سامانه آماری اتاق- فهرست اقلام آماری موضوع ماده ۶- مرکز آمار ایران
۱۰		سامانه ساماندهی مراجعان- وزارت صمت
۱۱	نسبت مجوزهای صادره در پنجره واحد به کل مجوزهای صادره در کشور- تعداد استان‌های دارای پنجره واحد به کل استان‌های برنامه‌ریزی شده برای اجرا در طول سال	سامانه پنجره واحد وزارت اقتصاد
۱۲	نسبت تعداد فرم‌های الکترونیکی شده در تجارت فرامرزی به کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سه سامانه تجارت، گمرک و بانک مرکزی	سامانه‌های سه گانه
۱۳	تعداد نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب در زمینه معرفی فرصت‌ها- نسبت تعداد ویزاهای تجاری صادره به کل درخواستهای صدور ویزا- تعداد مجوز اقامت تجاری صادره به کل درخواستهای مجوز اقامت- تعداد سفارتخانه‌های دارای رایزن بازرگانی به کل سفارت خانه های خارج از کشور	وزارت امور خارجه- نظرسنجی
۱۴	نسبت تعداد ویزاهای تجاری صادره به کل درخواستهای صدور ویزا- تعداد مجوز اقامت تجاری صادره به کل درخواستهای مجوز اقامت	وزارت امور خارجه- نظرسنجی
۱۵	گزارشات برگزاری جلسات و مصوبات شورای گفتگو	گزارش شورای گفتگو - نظرسنجی

شناسنامه شاخص یا نماگر		ردیف شماره
منابع تأمین داده‌ها	شاخص‌ها یا نماگرها	
گزارش عملکرد و صورت‌جلسات شورای گفتگو - نظرسنجی	نسبت تعداد پیشنهادات اصلاح، حذف یا وضع مقررات مطرح شده در شورا به کل موارد پیشنهادی طرح شده در شورا	۱۶
گزارش عملکرد و صورت‌جلسات شورای گفتگو - نظرسنجی	تعداد نظرات و پیشنهادات مربوط مطرح شده در شورا در سال- تعداد جلسات کارشناسی برگزار شده در خصوص نظرات اصناف و تشکل‌ها	۱۷
گزارش عملکرد و صورت‌جلسات شورای گفتگو - نظرسنجی	تعداد نظرات و پیشنهادات مربوط مطرح شده در شورا در سال به تفکیک مسئولان اجرایی و نمایندگان تشکل‌های بخش خصوصی و تعاونی	۱۸
انتشارات اتاق	تعداد نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب تولیدشده در زمینه ارتقای فرهنگ اقتصادی و ...	۱۹
گزارش شورای گفتگو - نظرسنجی	تعداد مقررات زائد حذف شده در سال- تعداد گزارش ارسالی به شورای گفتگو در سال	۲۰
نظرسنجی از فعالان اقتصادی و خبرنگاران	تعداد موارد تبعیض گزارش شده در قوانین به کل موارد قانونی بررسی شده در سال	۲۱
نظرسنجی از فعالان اقتصادی و خبرنگاران	تعداد موارد تبعیض و تحمیل شرایط ناعادلانه گزارش شده در قراردادها در کل قراردادهای منعقد شده بررسی شده در سال	۲۲
صورت جلسات شورا	گزارش توصیفی از جلسات شورا	۲۳
فهرست اقلام سامانه آماری	تعداد شاخص و قلم آماری بروز رسانی شده	۲۴
صورت جلسات شورا- نظرسنجی	گزارش توصیفی از جلسات شورا	۲۵
گزارش شورای گفتگو	تعداد مصوبات مطرح شده در دولت به کل مصوبات شورا	۲۶
صورت جلسات و گزارش	گزارش عملکرد شورای گفتگو	۲۷
صورت جلسات و گزارش - نظرسنجی	گزارش برقراری جلسات	۲۸
صورت جلسات و گزارش - نظرسنجی	گزارش برقراری جلسات	۲۹
صورت جلسات و گزارش	تعداد معاونان منصوب شده در استان‌ها به کل استان‌ها	۳۰
وزارت امور اقتصادی و دارایی	گزارش بروز رسانی فهرست دستگاه‌ها	۳۱
گزارش شورای گفتگو - سامانه دادور	تعداد موارد پاسخگویی به سوالات و پیشنهاداتی ارسالی از سوی تشکل‌ها نسبت به تعداد کل سوالات	۳۲
گزارش عملکرد شهرداری‌ها - نظرسنجی از فعالان اقتصادی	تعداد نمایشگاه‌های عرضه محصولات تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایجاد شده توسط شهرداری‌ها	۳۳
سازمان امور اداری و استخدامی	گزارش آخرین وضعیت ساماندهی مراجعه به بنگاه‌ها	۳۴
فهرست تشکل‌ها	تعداد تشکل‌های ایجاد شده در بخش ساختمان/ کل تشکل‌های ساختمانی مورد نیاز	۳۵

شناسنامه شاخص یا نماگر		ردیف شماره
منابع تأمین داده‌ها	شاخص‌ها یا نماگرها	
سامانه ستاد	تعداد معامله ثبت شده در سامانه به کل معاملات دستگاه‌های اجرایی	۳۶
سامانه ستاد	تعداد آگهی‌های منتشر شده نسبت به تعداد کل معاملات انجام گرفته در بخش عمومی	۳۷
گزارش شورای رقابت	تعداد فقره معاملات اطلاع رسانی نشده رسیدگی شده به کل معاملات مزبور	۳۸
سامانه ستاد	تعداد دستگاه‌های اجرایی موجود در سامانه ستاد به کل دستگاه‌های اجرایی	۳۹
سامانه ستاد	تعداد ترک مناقصه اطلاع رسانی شده به کل معاملات ترک مناقصه	۴۰
سامانه ستاد	تعداد معامله واگذار شده به بخش خصوصی و تعاونی به کل معاملات	۴۱
معاونت حقوقی ریاست جمهوری	قراردادهای با فرم یکسان به کل قراردادها	۴۲
بانک مرکزی	تعداد فرم‌های یک نواخت عقود مالی به کل فرم‌های مزبور	۴۳
پایگاه ملی اطلاع رسانی مقررات دولت	درصد مقررات اطلاع رسانی شده دارای تغییرات به کل مقررات تغییر یافته	۴۴
پایگاه ملی اطلاع رسانی مقررات دولت	تعداد مقررات تعیین تکلیف شده برای اطلاع رسانی به کل مقررات مورد نظر	۴۵
وزارت نیرو، نفت و ارتباطات - نظرسنجی	تعداد قراردادهای دارای وجه التزام به کل قراردادها	۴۶
وزارت نیرو، نفت و ارتباطات - نظرسنجی	تعداد بیمه نامه خسارت صادره به کل قراردادها	۴۷
دولت	گزارش سالانه	۴۸
گزارش دریافتی - رسانه‌ها - نظرسنجی	بررسی گزارش تعداد استفاده از امتیازات و منافع بخش خصوصی و تعاونی توسط شرکت‌های خصوصی و یا دارای سهم دولتی	۴۹
گزارش دریافتی - رسانه‌ها - نظرسنجی	تعداد عزل و نصب مدیران شرکت‌های خصوصی، تعاونی و خصوصی توسط دولت به تعداد مدیران کل شرکت‌های مزبور	۵۰
سامانه‌های موجود در سازمان‌های ذی ربط	تعداد پرونده‌های حل و فصل شده بیمه و مالیاتی به کل پرونده‌های موجود	۵۱
قوه قضاییه	تعداد پرونده‌های رسیدگی شده براساس آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری به کل پرونده‌های بررسی شده	۵۲
قوه قضاییه	تعداد استان‌های دارای دادگاه‌های تجاری به کل استان‌ها تعداد موارد حل اختلاف شده در مراکز مذکور نسبت به تعداد موارد ارجاعی به آنها	۵۳

معرفی نظرسنجی و نحوه انتخاب خبرگان

یکی دیگر از امتیازات این گزارش، پایش دیدگاه‌های خبرگان حوزه کسب و کار و به ویژه فعالان اقتصادی در زمینه نحوه اجرا و اثربخشی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار و استفاده از آن (با ضریب ۳۰ درصد) در محاسبه شاخص نهایی پایش در هر یک از احکام، اهداف و کل قانون است. استفاده از این رویکرد کمک می‌کند تا در مواردی که اهداف کیفی مدنظر است یا در مواردی که احتمال کمتری برای دریافت مقادیر و اطلاعات آماری مرتبط برای پایش اهداف کمی اجرای قانون از سوی دستگاه‌های اجرایی وجود دارد، اطلاعات حاصل از نظرهای خبرگان را به عنوان ارزیابی اصلی (با ضریب ۱۰۰ درصد) در محاسبه شاخص بکار برد. پرسشنامه نظرسنجی با هدف سنجش ادراک صاحب‌نظران در زمینه میزان تحقق و اثربخشی اجرای احکام قانون طراحی گردیده است. در بخش اول پرسشنامه، اطلاعات تکمیل‌کننده پرسشنامه به منظور انجام تحلیل‌های توصیفی بیشتر مورد پرسش قرار گرفته است. در بخش دوم پرسشنامه، نظر فعالان اقتصادی در مورد هر یک از ۳۰ گزینه (حکم) مطرح شده، از طریق پاسخ عددی ده‌گانه دریافت گردیده و در بخش سوم پرسشنامه، نظرهای فعالان اقتصادی در خصوص نیاز به بازنگری مواد قانون و پیشنهاد‌های اصلاحی آنان در این زمینه به صورت تشریحی مورد پرسش قرار گرفته است. با توجه به این که سه اتاق اصناف، بازرگانی و تعاون به عنوان بخش خصوصی متولیان بعضی از احکام قانون بوده و در شیوه سنجش آن احکام، به روش نظرسنجی اشاره شده، بنابراین فرم‌های نظرسنجی مذکور (پیوست ۳) جهت تکمیل اطلاعات توسط خبرگان اقتصادی (اعضای تشکل‌های اقتصادی، اعضای کمیسیون‌های تخصصی، فعالان اقتصادی در اتاق‌های شهرستانی و سایر خبرگان در حوزه کسب و کار) به اتاق‌های فوق‌الذکر ارسال گردید و پیگیری‌های مکرری صورت گرفت تا علاوه بر سرعت در تکمیل، تعداد بیشتری پرسشنامه تکمیل شده، دریافت شود که نهایتاً پس از پالایش تعداد ۹۴ پرسشنامه (فهرست پاسخگویان در پیوست ۴) مورد قبول واقع شد و اطلاعات آن پس از استخراج در محاسبه میزان تحقق هر حکم، استفاده گردید.

نحوه محاسبه مقادیر کمی شاخص‌ها و استانداردهای امتیازها

رویکرد مورد استفاده در این گزارش، پایش میزان اجرای احکام و ارزیابی اثربخشی اهداف قانون به معیار درصد (از ۱۰۰ امتیاز) است؛ به این معنی که اجرای یک حکم و اثربخشی کامل آن معادل ۱۰۰ درصد و عدم اجرای حکم به میزان صفر درصد در محاسبات منظور شده است و برای هر میزان اجرای ناقص، بسته به اندازه شاخص، رقمی بین ۱ تا ۹۹ درصد تخصیص می‌یابد. بر همین اساس، خروجی امتیازات و مقادیر حاصل از همه شاخص‌های کمی و کیفی و نتایج حاصل از نظرسنجی باید به مقیاس درصد تبدیل شوند. در فرم شاخص‌های کمی (فرم شماره یک)، واحدهای سنجش شامل درصد، تعداد، امتیاز از ۱۰ و رتبه بوده و در فرم شاخص‌های کیفی (فرم شماره دو)، واحد سنجش بر

اساس «میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)» در نظر گرفته شده بود. در فرم نظرسنجی نیز، پاسخ‌ها بین ۱ تا ۱۰ طیف‌بندی شده که قابل تبدیل به مقیاس ۱۰۰ خواهد بود و البته اگر کسی راجع به سوالی نظری نداشت می‌توانست امتیاز صفر را انتخاب کند. در کل، هرچقدر مقدار امتیاز نهایی به ۱۰۰ درصد نزدیک‌تر باشد، میزان تحقق قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار نیز بیشتر است. برای این منظور:

- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «درصد» باشد، مقدار مورد نظر را در ۱۰۰ ضرب نموده و آن را مورد استفاده قرار می‌دهیم.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «تعداد» باشد؛ باید یک عدد معیار جهت دستیابی کامل به هدف در نظر گرفت و سپس میزان تحقق هدف را به عدد نهایی که نمایانگر تحقق کامل هدف است، تقسیم و سپس در ۱۰۰ ضرب نمود.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «امتیاز از ده» باشد؛ باید عدد بدست آمده را در ۱۰ ضرب کرد تا همگنی با امتیاز نهایی حاصل شود.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم شماره یک «رتبه» باشد؛ باید نرخ بهبود رتبه بدست آمده را با مستندات قانونی و یا معیارهای قرارداد شده مقایسه و درصد موفقیت را به عنوان امتیاز نهایی در نظر گرفت.
- واحد سنجش در فرم شماره دو «میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)» در نظر گرفته شده که همان عدد مورد استفاده قرار می‌گیرد.
- در صورتی که واحد سنجش در فرم نظرسنجی در نظر گرفته شود؛ امتیاز حاصل در ۱۰ ضرب می‌شود.
- در صورتی که پاسخ در اهداف کیفی به صورت «بله-خیر» و مانند آن (دو حالتی) باشد؛ «خیر» به عنوان صفر و «بله» به عنوان ۱۰۰ در نظر گرفته می‌شود.

لازم به ذکر است با توجه به این که مقرر گردیده، شاخص پایش قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار در گزارش به صورت سالانه محاسبه شود؛ لذا با توجه به دوره‌های زمانی دریافت اطلاعات (فصلی، شش ماهه و سالانه) از مراجع ذی‌ربط، بسته به نوع داده دریافتی در صورتی که داده، سالانه نبود، مقدار سالانه برآورد و مبنای محاسبه قرار گرفته است.

نحوه محاسبه شاخص اجرای احکام

با توجه به نحوه استاندارد سازی (بر مبنای ۱۰۰) که در بخش قبل بیان شد، نحوه محاسبه شاخص احکام بدین صورت پی‌ریزی شده است:

الف) در صورتی که قلم آماری در نظر گرفته شده برای محاسبه شاخص حکم مربوطه، کمی بود؛ پس از استانداردسازی و در صورت لزوم تبدیل مقدار به صورت سالانه، مقداری که بین صفر تا صد است به عنوان میزان امتیاز حاصل از شاخص کمی بیان می شود.

ب) در صورتی که قلم آماری در نظر گرفته شده برای محاسبه شاخص حکم مربوطه، کیفی بود؛ با عنایت به این که مقدار تحقق آن از سوی مجری، بین صفر تا صد بیان می شود؛ همان عدد به عنوان میزان امتیاز حاصل از شاخص کیفی در نظر گرفته می شود.

در صورتی که علاوه بر شاخص های کمی یا کیفی برای محاسبه شاخص حکم، سوال نظرسنجی نیز طراحی شده بود با اختصاص وزن ۷۰ درصد به امتیاز کمی/کیفی و ۳۰ درصد به امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی، درصد اجرای حکم از طریق میانگین موزون محاسبه می شود. اگر اطلاعاتی برای محاسبه امتیاز کمی/کیفی توسط دستگاه متولی ارائه نشده بود با اختصاص وزن ۱۰۰ درصد به امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی، درصد تحقق حکم محاسبه می شود. نهایتاً در صورتی که دستگاه متولی، اطلاعاتی را ارائه نماید و هیچ سوالی از فرم نظرسنجی، به بررسی حکم مربوطه نپردازد، از اطلاعات سایر منابع در سال جاری یا سال های گذشته (مانند گزارش عملکرد اتاق بازرگانی، گزارش مرکز پژوهش های مجلس و ....) استفاده می شود.

امتیاز نهایی هر حکم در اجرای قانون (به صورت تفصیلی در فصل بعد به آن خواهیم پرداخت)، از حاصل ضرب درصد تحقق اجرای آن حکم در وزنی که توسط خبرگان برای آن مشخص شده، محاسبه می شود و از جمع امتیازات تمامی احکام، میزان تحقق احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار (فصل ۴) بدست می آید.

نحوه محاسبه شاخص اهداف

برای محاسبه میزان تحقق و یا اثربخشی اجرای هر یک از اهداف ۱۴ گانه اشاره شده در این فصل، ابتدا امتیازات شاخص ها و همچنین پرسش های نظرسنجی متناظر با احکام مرتبط با آن هدف، مورد استفاده قرار گرفته اند با گرفتن میانگین حسابی از درصد تحقق اجرای حکم/احکام متناظر با هر هدف می توان میزان تحقق هر هدف را بدست آورد و از مجموع مقادیر بیان شده برای تحقق هر هدف با احتساب وزن آن هدف، میزان تحقق اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار بدست آمده است. لازم به ذکر است که برخی از احکام ۵۳ گانه موجود در این قانون به هیچ یک از اهداف ۱۴ گانه تعیین شده انتساب پیدا نکرده اند. به عنوان مثال: ایجاد سازمان نظام مشاوره مدیریت، موضوع ماده ۱۷ قانون بهبود در قالب هیچ یک از اهداف مد نظر گنجانده نشده است؛ به همین دلیل شاخص تحقق اهداف که در فصل چهارم این گزارش به آن اشاره شده است در مقایسه با شاخص اجرای احکام، تا حدودی بالاتر از میزان واقعی برآورد شده است.

جدول ۳- رابطه اهداف، احکام و پرسش‌های نظرسنجی

شماره هدف	متن هدف	شماره احکام متناظر	شماره سوال پرسشنامه
۱	تسهیل شروع کسب و کار به‌ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار	۱۱-۵	۹
۲	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم‌گیری‌های اقتصادی	۲-۳	۲-۳
۳	شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	۴-۹-۲۴	۷
۴	شفاف‌سازی معاملات بخش عمومی	۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱	۲۲-۲۳
۵	ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور	۳۳	۲۱
۶	اطلاع‌رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌ها به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری	۴۴-۴۵	۲۵
۷	ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی	۱۲	۱۰
۸	معرفی فرصت‌ها و ظرفیت‌های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی	۱۳-۱۴	۱۱-۱۲
۹	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خبره (دادگاه‌های تجاری)	۵۲-۵۳	۳۰
۱۰	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکل‌های اقتصادی	۶-۷	۴-۵
۱۱	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار	۱۶-۱۸-۲۸	۱۳-۱۴-۱۵-۱۹
۱۲	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۲۱-۲۲-۲۵-۴۲-۴۳	۱۷-۲۴
۱۳	کاهش مداخله دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌ها و مؤسسه‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه‌های عمومی غیردولتی	۴۹-۵۰	۲۷-۲۸
۱۴	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	۴۶-۴۷	۲۶

فصل دوم

گزارش تفصیلی مربوط به اجرای احکام قانون بر اساس شاخص‌های عملکردی

مقدمه

در این فصل نتایج پایش هریک از احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار با توجه به رویکرد جدید مورد استفاده مبتنی بر ارزیابی شاخص‌های عملکردی پایش قانون به تفصیل مورد بررسی قرار می‌گیرد. همان‌گونه که در فصل روش‌شناسی به آن اشاره شد، نتایج مندرج در جداول پیش رو از اطلاعات مندرج در فرم‌های تعیین‌کننده شاخص‌های کمی و کیفی، دریافتی از دستگاه‌ها و نهادهای مجری و استخراج اطلاعات از فرم‌های نظرسنجی دریافتی از خبرگان حوزه کسب و کار از زیر مجموعه سه اتاق، بدست آمده است. امتیاز کمی / کیفی (با ضریب ۷۰ درصد) و یا فرم نظرسنجی (با ضریب ۳۰ درصد) بین صفر تا صد اندازه‌گیری شده (۱۰۰ بهترین مقدار است) و امتیاز هر حکم به صورت میانگین وزنی از هر دو مقدار امتیاز بدست آمده است. نهایتاً درصد اجرای هر حکم بر اساس میزان وزنی که در مجموع احکام دارد؛ محاسبه و درج شده است. توجه شود در صورتی که برای یک حکم بیش از یک شاخص تعریف شده باشد و هریک از این شاخص‌ها دارای مقدار باشد، میانگین امتیاز کل مبنای محاسبه قرار می‌گیرد و در صورت وجود شاخص نظرسنجی با آن به صورت موزون ترکیب می‌شود.

در ابتدای هر جدول ماده یا تبصره قانون متناظر به اختصار ذکر شده و در دنباله، متن حکم نیز مورد اشاره قرار گرفته است. سپس عنوان دستگاه، سازمان یا نهاد مجری حکم مذکور قید شده و پس از آن جدول محاسبات مربوط به هر حکم به تفکیک ارائه شده است. در ادامه اگر شاخص‌های کیفی مد نظر باشد، گزارش دریافتی از مجری در زمینه اقدامات انجام شده و یا دلایل عدم اجرای حکم مزبور به طور خلاصه درج شده و تحلیل مرکز پژوهش‌ها در این زمینه ذکر شده و در انتها نیز اطلاعات مربوط به مستندات و عناوین مدارک دریافتی از مجری (نامه، گزارش، صورتجلسه، عنوان سامانه یا سایت و...) مورد اشاره قرار گرفته‌اند.

لازم به ذکر است که مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، اطلاعات اظهار شده توسط مجریان قانون در زمینه مقدار عملکرد، مقدار مورد انتظار و یا درصد پیشرفت شاخص و همچنین دلایل عدم اجرای آنها در سال ۱۴۰۱ را با رعایت امانت در جدول مربوط به هر حکم درج کرده است و در صورتی که اطلاعات جدید از سوی دستگاه اجرایی اعلام نشده باشد نیز بسته به مورد از داده‌های موجود در گزارش سال گذشته (۱۴۰۰) و یا نتایج نظرسنجی استفاده شده است. با این حال، در زمان محاسبه امتیاز هر حکم با توجه به نظرهای دریافتی از خبرگان و اطلاعاتی که از فعالان اقتصادی دریافت کرده است با رعایت حداکثر بی‌طرفی، نسبت به ارائه تحلیل خود در خصوص موارد اظهار شده و محاسبه نهایی رقم امتیاز اجرای شاخص‌های احکام، اقدام نموده است.

حکم شماره یک

ماده ۱- اتاق ایران موظف است وظایف ناشی از قانون تأسیس اتاق و بند (د) ماده (۹۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در حیطه کشاورزی، آب، منابع طبیعی و صنایع غذایی را در اولویت برنامه‌های خود قرار دهد و با اجرای یک برنامه سه ساله ویژه، شامل ایجاد «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب (غیردولتی)» توانمندی خود در این بخش‌ها را ارتقا بخشد.

خلاصه حکم شماره یک: تأسیس «مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب»؛

دستگاه متولی: اتاق‌ها

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	مقدار مورد انتظار	امتیاز از ۱۰۰
۱	طرح‌ها و پروژه‌های مطالعاتی اجرا شده	پروژه	سالانه	۱۴۰۱	۱۴	۱۲	۱۰۰
۲	نشریات منتشره (کتاب، مجله، بروشور، گزارش و...)	تعداد	فصلی	۱۴۰۱	۲۱	۳۰	۷۰
		تعداد	سالانه				
۳	همایش و سمینار برگزار شده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۲۸	۱۲	۱۰۰
۴	پیشنهاد‌های اصلاحی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۱۰	۱۲	۸۴
۵	پیشنهاد‌های آسیب‌شناسی به منظور بهبود وضعیت کشاورزی و فرهنگ‌سازی به دولت	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۱۷	۵	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی							
۹۰.۸							
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی							
۴۹.۱۴							
درصد نهایی اجرای حکم یک							
۷۸.۳۰							
میزان اجرای حکم یک قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۱۶)							
۱.۲۵۲							

مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در سال ۱۳۹۳ در اتاق ایران تأسیس شد و از آن تاریخ نسبت به ارائه گزارش‌ها، مطالعات و نشریات ادواری متعدد در زمینه‌های کشاورزی، آب و محیط‌زیست اقدام نموده است. همچنین کنفرانس‌ها و همایش‌های مرتبط با موضوع آب و کشاورزی نیز با توضیح جدول بالا توسط این مرکز در هر سال برگزار می‌شود. بر اساس نظر خبرگان نیز این مرکز در سال ۱۴۰۱ به میزان حدود ۵۰ درصد در تحقق اهداف خود با موفقیت عمل کرده است. لذا امتیاز نهایی اجرای این حکم معادل ۷۸.۳۰ از ۱۰۰ محاسبه می‌شود.

مستندات:

پیوست ارسالی در هامش نامه شماره ۲۲/۴۱۱۸/د مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۴ مرکز پژوهش‌های اتاق
نامه شماره ۲۶/۶۵۲/د مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۲۸ مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران.

حکم شماره دو

ماده ۲- دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید.

خلاصه حکم شماره دو: درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذی‌ربط که عضو اتاق‌ها نیستند توسط دولت هنگام بررسی موضوعات کسب و کار؛

دستگاه متولی: دولت

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات نظرخواهی شده از اتاق‌ها	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	-	۵۰.۲۱
۲	مصوبات دولت	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۵۰۰	۵۰.۲۱
۳	مصوبات دستگاه‌های اجرایی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۷۸۷	۵۰.۲۱
۵۰.۲۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۰.۲۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۵۰.۲۱	درصد نهایی اجرای حکم دو					
۳.۱۶۳	میزان اجرای حکم دو قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۶۳)					

معاونت حقوقی ریاست جمهوری در زمینه شاخص‌های مورد نظر، اطلاعات خود را در اختیار مرکز پژوهش‌های اتاق قرار دادند و اعلام داشته‌اند که تعداد کل مصوبات بارگذاری شده هیئت وزیران، کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی و دستگاه‌های اجرایی، ۱۴۶۳ مورد بوده که ۶۰۳ مورد آن مصوبه هیئت وزیران و ۳۲ مورد آن مصوب کمیسیون‌های متشکل از چند وزیر است. از این میان تعداد کل مصوبات مرتبط با محیط کسب و کار ۱۲۸۷ مورد بوده که ۵۰۰ مورد آن از مصوبات هیئت وزیران است.

لازم به ذکر است که اتاق‌ها در بسیاری از شوراها و انجمن‌های قانونی عضویت دارند و بالطبع ممکن است در جریان تصویب برخی مصوبات قرار گیرند ولی آنچه در این حکم مدنظر قرار گرفته، دریافت و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها بوده است و آنچه منظم انجام می‌شود توسط کمیسیون اقتصادی دولت و چند شورا است و دستگاه‌ها در عمل بخشنامه و دستورالعمل و غیره را برای اظهار نظر ارسال نمی‌کنند. با احتساب موارد فوق میزان اجرای این حکم معادل ۵۰.۲۱ به دست آمده است.

مستندات:

نامه شماره ۴۸۰۰۴/۸۹۳۴۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ معاونت حقوقی ریاست جمهوری.

اطلاعات پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری به آدرس <https://dotic.ir/>

حکم شماره سه

ماده ۳- دستگاه‌های اجرایی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند.

خلاصه حکم شماره سه (ماده ۳): استعلام نظر تشکل‌های ذی‌ربط توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و بخشنامه‌ها؛

دستگاه‌های متولی: دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات نظرخواهی شده از تشکل‌ها	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۶۳۰	۴۹.۱۵
۲	مصوبات دولت	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۵۰۰	
۳	مصوبات دستگاه‌های اجرایی مرتبط	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۷۸۷	
۴۹.۱۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۹.۱۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۹.۱۵	درصد اجرای حکم سه					
۲.۵۵۵	سهم حکم سه از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۵۲)					

با توجه به نامه دریافتی از معاونت حقوقی ریاست جمهوری و دبیرخانه هیئت دولت در زمینه شاخص‌های مورد نظر و تعداد مصوبات مربوط به هیئت وزیران و دستگاه‌های اجرایی مرتبط با موضوع کسب و کار که از پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور استخراج شده است و با این فرض که تعداد مقررات نظرخواهی شده از تشکل‌ها قابل دستیابی نیست، لذا میزان آن از نظر خبرگان و فعالان اقتصادی عضو تشکل‌ها در قالب نظرسنجی از تشکل‌های عضو اتاق، اتحادیه‌های تعاونی و اتحادیه‌های صنفی استفاده شده است و معادل ۴۹.۱۵ از ۱۰۰ محاسبه شده است.

مستندات:

نامه شماره ۴۸۰۰۴/۸۹۳۴۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ معاونت حقوقی ریاست جمهوری؛

اطلاعات پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری به آدرس <https://dotic.ir/>

حکم شماره چهار

ماده ۴- اتاق‌ها موظفند به منظور اطلاع سیاستگذاران از وضعیت محیط کسب و کار در کشور، شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین و به طور سالانه و فصلی حسب مورد به تفکیک استان‌ها، بخش‌ها و فعالیت‌های اقتصادی، سنجش و اعلام نمایند.

خلاصه حکم شماره چهار: تدوین، سنجش و اعلام شاخص ملی محیط کسب و کار در ایران؛
دستگاه متولی: اتاق‌ها.

رتبه	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	شاخص ملی محیط کسب و کار	امتیاز از ۱۰	فصلی	زمستان ۱۴۰۱	۶.۱۱	۱۰۰
۲	شاخص ملی ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مرتبط با کسب و کار	امتیاز از ۱۰	سالانه	۱۴۰۱	۴.۸۱	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم چهار						
درصد اجرای حکم چهار از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲+۰.۰۲) ۲						

طرح پایش ملی محیط کسب و کار از پاییز سال ۱۳۹۵ با مدیریت اتاق بازرگانی ایران و همکاری اتاق‌های اصناف و تعاون به صورت فصلی اجرا و تاکنون ۲۸ گزارش از نتایج آن منتشر شده است. همچنین طرح ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار از سال ۱۳۹۸ به صورت سالانه در اتاق ایران اجرا شده و تاکنون پنج گزارش به صورت نشریه از نتایج آن منتشر شده است.

مستندات:

نشریات فصلی پایش ملی محیط کسب و کار و سالانه ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار اتاق بازرگانی ایران.

^۱ درصد اجرای حکم پنج به این حکم اضافه شده است.

حکم شماره پنج

تبصره ماده ۴ - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی و نهادهای بین‌المللی، جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب‌وکار را بهبود بخشد و وضعیت اقتصادی مناسب کشور را به سرمایه‌گذاران خارجی معرفی کند.

خلاصه حکم شماره پنج: بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی محیط کسب و کار («شاخص سهولت انجام کسب و کار» بانک جهانی)؛

دستگاه متولی: وزارت امور اقتصاد و دارایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	شاخص‌های Doing Business	امتیاز	سالانه	۲۰۲۲		-
۲	شاخص‌های Doing Business	رتبه	سالانه	۲۰۲۲		-
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
-	درصد نهایی اجرای حکم پنج					
-	درصد اجرای حکم پنج از قانون بهبود با احتساب وزن (صفر)					

با توجه به اینکه دیگر گزارش حاوی این شاخص منتشر نمی‌شود، وزن این شاخص صفر منظور شده و وزن آن به حکم شماره ۴ منتقل شده است.

مستندات:

اطلاعات پایگاه بانک جهانی به آدرس <https://www.doingbusiness.org> و قانون برنامه ششم توسعه.

حکم شماره شش

ماده ۵ - اتاق‌ها مکلفند فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی را تهیه و تغییرات آن را اعلام نمایند. در آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که فاقد تشکل فعال هستند، اتاق‌ها موظفند برای ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل‌های اقتصادی فعال، زمینه‌های لازم را ایجاد کنند و در فعالیت‌هایی که تشکل‌های موازی وجود دارد، زمینه ادغام، شبکه‌سازی، یکپارچه‌سازی و انسجام تشکل‌های موازی را فراهم نمایند.

خلاصه حکم شماره شش: تهیه فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی؛

دستگاه متولی: اتاق‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تشکل‌های ثبت شده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۶	۱۰۰
۲	تشکل‌های ایجادشده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۶	
۳	کل تشکل‌های هدف گذاری شده برای ایجاد	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۶	
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۶۰.۱۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۸.۰۳	درصد نهایی اجرای حکم شش					
۳.۱۲۵	درصد اجرای حکم شش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۳۵۵)					

اتاق ایران در سال ۱۳۹۷ برای نخستین بار کتاب فهرست ملی تشکل‌های اقتصادی را منتشر کرده است و سالانه نسبت به بروزرسانی اطلاعات آن و تغییرات ایجاد شده در اطلاعات تشکل‌ها از جمله اعضای هیئت مدیره و آدرس آن اقدام می‌نماید. البته به نظر می‌رسد اتاق‌ها نتوانسته‌اند در زمینه شناسایی آن دسته از فعالیت‌های اقتصادی که فاقد تشکل هستند و همچنین شبکه‌سازی، یکپارچه‌سازی و انسجام بخشی به فعالیت تشکل‌های اقتصادی به شکل مطلوب عمل کنند و این موضوع از نظر خبرگان حوزه کسب و کار نیز پوشیده نمانده و در این خصوص امتیاز ۶۰.۱۱ را به اتاق‌ها تخصیص داده‌اند. با این حال مجموع عملکرد این حکم در سال ۱۴۰۱ معادل ۸۸.۰۳ از ۱۰۰ محاسبه شده که عملکرد خوبی تلقی می‌شود.

مستندات:

نامه شماره ۱۴/۵۲۹۴/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ معاونت استان‌ها و تشکل‌های اتاق ایران.

حکم شماره هفت

تبصره ۱ ماده ۵- اتاق‌ها موظفند در فعالیتهای صادرات غیرنفتی با ایجاد انسجام، هماهنگی و تقسیم کار، از فعالیت موازی تشکل‌ها جلوگیری کنند. همه تشکل‌های اقتصادی موظفند در اجرای احکام این ماده با اتاق‌ها همکاری کنند. خلاصه حکم شماره هفت: جلوگیری از فعالیت موازی تشکل‌ها در فعالیتهای صادرات غیرنفتی؛ دستگاه‌های متولی: اتاق‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تشکل‌های ادغام شده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۰	۰
۲	کل تشکل‌های موازی شناسایی شده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴	۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۴۸.۶۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۸.۶۰	درصد نهایی اجرای حکم هفت					
۰.۹۱۳	درصد اجرای حکم هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۸۸)					

در مورد ردیف اول، براساس تصمیم کارگروه ساماندهی تشکل‌های اقتصادی مقرر گردید به دلیل مشکلات ایجاد شده در خصوص ادغام تشکل‌ها، پروژه همسان‌سازی و یکپارچه‌سازی صورت پذیرد. اتاق‌ها براساس این حکم موظف به شناسایی تشکل‌های موازی و ادغام آنها به منظور ساماندهی فعالیت تشکل‌های اقتصادی در کشور بوده‌اند. همان‌طور که در توضیحات مربوط به حکم ۶ نیز ذکر شده، اتاق‌ها در زمینه شناسایی و حذف تشکل‌های اقتصادی موازی به توفیقات چندانی دست نیافته‌اند که شاید یکی از مهمترین عوامل آن نبود اختیارات کافی و تفاسیر مختلفی است که توسط نهادهای مختلف درباره مفاد این ماده قانون ارائه می‌شود. در همین راستا، آیین‌نامه‌ای برای اجرای ماده ۵ در آبان‌ماه ۱۴۰۰ مورد تصویب قرار گرفت که می‌تواند راهگشای اجرای این بند از احکام قانون باشد.

مستندات:

نامه شماره ۱۴/۵۲۹۴/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ معاونت استان‌ها و تشکل‌های اتاق ایران؛ آیین‌نامه اجرایی ماده ۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار.

حکم شماره هشت

تبصره ۲ ماده ۵- مؤسسان و مدیران تشکل‌های اقتصادی نباید مانع عضویت داوطلبان جدید واجد شرایط و استفاده آنها از منافع حضور در این تشکل‌ها شوند. نظرات اصناف یا تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری با حضور رئیس شورای اصناف کشور و یا رؤسای این تشکل‌ها در شورای گفتگو بررسی می‌شود.

خلاصه حکم شماره هشت: بررسی نظرات اصناف یا تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری؛
دستگاه متولی: شورای گفتگو.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده ۱۴۰۱	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۱۰۰	۱	۱۴۰۱	سالانه	تعداد	شکایت واصله به اتاق مبنی بر ممانعت از عضویت در تشکل‌ها	۱
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۶.۷۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۱.۰۱	درصد نهایی اجرای حکم هشت					
۱.۱۶۶	درصد اجرای حکم هشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۴۴)					

در مورد بخش اول حکم با عنایت به این که در طول سال ۱۴۰۱ یک گزارش مبنی بر ممانعت تشکل‌های اقتصادی از ورود اعضای جدید به آن تشکل‌ها از سوی فعالان اقتصادی به اتاق ایران و دبیرخانه شورای گفتگو واصله شده، عملکرد این شاخص ۱۰۰ درصد تلقی شده است. در مورد بخش دوم حکم که به بررسی نظرات اصناف و تشکل‌های جدید در شورای گفتگو اشاره دارد، نظر آن شورا آنگونه است که با توجه به موضوعات برنامه‌ریزی شده برای طرح در دستور کار شورا در طول سال، به این موضوع توجه شده است ولی براساس نظرات خبرگان، میزان رضایت از عملکرد شورای گفتگو در مورد مفاد این حکم معادل ۳۶.۷۰ درصد ارزیابی شده است که در محاسبه نهایی درصد اجرای حکم مدنظر قرار گرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۴/۵۲۹۴/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ معاونت استان‌ها و تشکل‌های اتاق ایران.

حکم شماره نه

ماده ۶- مرکز آمار ایران موظف است برنامه ملی آماری کشور موضوع ماده (۵۴) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران را طوری تهیه کند که براساس آن اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران در ایران در پایگاه اطلاعات آماری کشور به شکل مستمر و روزآمد ارائه گردد. اقلام و اطلاعات آماری مورد نیاز سرمایه گذاران و فعالان اقتصادی که باید به شکل مستمر در این پایگاه منتشر شود، توسط شورای گفتگو تعیین می شود.

خلاصه حکم شماره نه: ارائه مستمر آمارهای مورد نیاز فعالان اقتصادی؛
دستگاه متولی: مرکز آمار ایران.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۸۸.۷۶	۵۶۱	۱۴۰۱	سالانه	تعداد	اقلام آماری و شاخص های تولیدشده	۱
	۶۳۲	۱۴۰۱	سالانه	تعداد	کل اقلام و شاخص های مورد نیاز اعلام شده به مرکز آمار ایران	۲
۸۸.۷۶	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۹.۳۶	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۷۵.۷۸	درصد اجرای حکم نه					
۱.۸۵	درصد اجرای حکم نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲۴۴)					

براساس مصوبه شورای گفتگو در سال ۱۳۹۵، اقلام و شاخص های مورد نیاز فعالان اقتصادی موضوع این ماده تعیین و پس از تصویب به مرکز آمار ایران ابلاغ گردید. مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴ اتاق بازرگانی ایران در سال ۱۴۰۰ نیز نسبت به بروزرسانی فهرست اقلام و شاخص های موضوع این ماده اقدام نموده که پس از تصویب در شورای گفتگو به مرکز آمار ایران ابلاغ خواهد شد. از آنجا که بخش عمده ای از اطلاعات مورد نیاز از جمله فهرست چارچوبی کارگاه های کشور، اطلاعات حساب های ملی به تفکیک بخش خصوصی و تعاونی، اطلاعات موردی از اجزای صادرات و واردات (تجارت خارجی کشور) و ... توسط مرکز آمار ایران یا سایر دستگاه های اجرایی تولید و یا منتشر نشده است، خبرگان اقتصادی میزان رضایت خود از انتشار آمارهای مورد نیاز را معادل ۳۹.۳۶ درصد عنوان کرده اند. با توجه به اینکه اطلاعات مربوط به شاخص های مورد نیاز نسبت به سال های قبل تغییر نکرده (سال قبل برابر ۶۳۲ مورد) لذا در محاسبات این مقدار مورد ارزیابی قرار گرفته است. بدیهی است که شاخص کل به صورت میانگین دو مقدار حاصل از نظرسنجی و داده های مرکز آمار محاسبه شده است.

مستندات: نامه شماره ۱۴۰۲/۱۱۱۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵ مرکز آمار ایران.

حکم شماره ده

ماده ۷- به منظور ساماندهی و کاهش مراجعات نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی، افزایش اعتماد متقابل میان دولت و کارآفرینان و در راستای تحقق دولت الکترونیک، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور موظف است با تشکیل «کمیته ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی» ضمن دعوت از نمایندگان دستگاه‌های ذی‌ربط و اتاق‌ها، پیش‌نویس آیین‌نامه هرگونه بازدید و مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی را تدوین نماید و به تصویب هیئت وزیران برساند. کلیه دستگاه‌های اجرایی موظف به همکاری با کمیته یادشده و اجرای تصمیمات و دستورالعمل‌های آن هستند.

خلاصه حکم شماره ۱۰: ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی؛ دستگاه/ سازمان متولی: سازمان اداری و استخدامی کشور؛ وزارت صمت و دستگاه‌های اجرایی

ردیف	رویه گزارش	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف	امتیاز
۱	سالانه	اخذ اطلاعات مورد نیاز سامانه مستقر در وزارت صمت از دستگاه‌های مرتبط موضوع، طی فرم‌های جمع‌آوری اطلاعات دستگاه‌های اجرایی مراجعه کننده به واحدهای تولیدی	۵۰	۵۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی				
۳۹.۸۹				
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی				
۴۶.۹۶				
درصد اجرای حکم ده				
سهم حکم ده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲۴۴)				
۱.۱۴۶				

آیین‌نامه اجرایی موضوع این حکم در تاریخ ۱۳۹۵/۰۵/۰۳ توسط هیئت وزیران به تصویب رسیده و سازمان اداری و استخدامی نسبت به ایجاد کارگروه ساماندهی مراجعات دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی موضوع ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی ماده ۷ قانون بهبود اقدام نموده و جلسات مربوط را برگزار کرده است؛ براساس اطلاع‌واصله از سوی سازمان مزبور، همکاری مناسب از سوی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط (۵۰ درصد) در ارتباط با موضوع «ماده ۲ آیین‌نامه و ایجاد سامانه ثبت مراجعات ماموران دستگاه‌های اجرایی به واحدهای اقتصادی» و ارسال اطلاعات مورد نیاز برای تکمیل سامانه «بازدید» صورت نگرفته است. همچنین اتاق‌ها نیز گزارشی مبنی بر عملکرد مفاد آیین‌نامه (موضوع ماده ۷) ارائه ننموده‌اند؛ لذا موضوع ساماندهی مراجعه دستگاه‌های اجرایی به بنگاه‌ها به صورت ناقص انجام شده است. نظر فعالان اقتصادی از اجرای این حکم برابر ۳۹.۸۹ درصد بوده است که نسبت به سال گذشته ۲ درصد رشد داشته است. در کل درصد اجرای این حکم حدود ۴۷ درصد بوده است.

مستندات:

نامه شماره ۳۳۰۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۶ سازمان اداری استخدامی (مرکز آموزش مدیریت دولتی)

حکم شماره یازده

قسمت پایانی ماده ۷- همچنین ماده (۷۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران درباره صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد، پس از پایان مدت آن قانون استمرار می‌یابد.

خلاصه حکم شماره یازده: صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی به شکل پنجره واحد؛
دستگاه متولی: دستگاه‌های اجرایی مرتبط با صدور مجوزهای کسب و کار.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مجوزهای صادره در پنجره واحد	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۲۸۳۸۳۷	۹۰
۲	کل مجوزهای صادره در کشور	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۳۱۵۳۶۳	
۳	استان‌های دارای پنجره واحد مستقر	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۱۰۰٪	۱۰۰
۴	کل استان‌های برنامه‌ریزی شده برای اجرا در طول سال	تعداد	سالانه	۱۴۰۱		
۹۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۵.۹۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۳.۲۷	درصد نهایی اجرای حکم یازده					
۳.۶۹۷	درصد اجرای حکم یازده از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۴۴۴)					

در متن این حکم استقرار پنجره واحد به منظور صدور مجوزهای فعالیت‌های اقتصادی پیش‌بینی شده‌است. اطلاعات دریافتی از وزارت امور اقتصادی و دارایی حاکی از آن است که در اواخر سال ۱۴۰۰ درگاه ملی مجوزهای کسب و کار به صورت برخط در سراسر کشور مستقر و عملیاتی شده‌است. با این حال تمامی دستگاه‌های اجرایی به طور کامل به آن ملحق نشده‌اند. هرچند آغاز به کار این سامانه و الزام تمامی دستگاه‌ها به الحاق به آن در اواخر سال ۱۴۰۰ عملیاتی شده، ولی رضایتی متوسط از طرف خیرگان حوزه کسب و کار با ثبت امتیاز ۵۵.۹۱ در پی داشته که با احتساب شاخص کمی ۹۵، مبنای محاسبه عملکرد شاخص مذکور قرار گرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۸۰/۹۷۴۴۰ مورخ ۱۴۰۲/۵/۳۰ وزارت اقتصاد و دارایی به اتاق ایران؛
درگاه ملی مجوزهای کشور.

حکم شماره دوازده

ماده ۸- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و جهاد کشاورزی، اتاق‌ها و سایر دستگاه‌های ذیربط، ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، فرایند تجارت خارجی اعم از واردات و صادرات کالا و خدمات و صدور اسناد و مدارک مربوط از قبیل گواهی مبدأ، فرم‌های تجاری، گواهی‌های بهداشت و استاندارد، اعتبار اسنادی، ثبت سفارش، پروانه گمرکی و بیمه‌نامه، بدون نیاز به مراجعه حضوری ذی‌نفع را به‌صورت الکترونیکی درآورد. منابع مالی مورد نیاز برای اجرای این ماده از سرفصل‌های دولت الکترونیک در بودجه‌های سنواتی و نیز صرفه‌جویی‌های حاصل از بهبود فرایندها و کاهش دیوان‌سالاری، تأمین می‌شود.

خلاصه حکم شماره دوازده: الکترونیکی کردن فرم‌ها و فرآیند اداری تجارت خارجی؛

دستگاه متولی: وزارت صنعت، معدن و تجارت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	فرم‌های الکترونیکی شده در تجارت فرامرزی	تعداد	سالانه			
۲	کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سامانه تجارت	تعداد	سالانه			۴۴.۹۵
۳	کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سامانه گمرک	تعداد	سالانه			
۴	کل فرم‌های مورد استفاده در تجارت فرامرزی در سامانه بانک مرکزی	تعداد	سالانه			
۴۴.۹۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۴.۹۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۴۴.۹۵	درصد اجرای حکم دوازده					
۰.۷۴۶	سهم حکم دوازده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۶۶)					

با توجه به عدم دریافت اطلاعات فرم‌های الکترونیکی در تجارت فرامرزی از وزارت صمت، اطلاعات فرم‌های نظرسنجی به عنوان امتیاز این شاخص تعیین شد.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره سیزده

ماده ۹- وزارت امور خارجه موظف است ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی کشور در خارج را در خدمت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه‌گذاران در ایران و به‌ویژه صادرکنندگان کالاها و خدمات قرار دهد. وزارت امور خارجه موظف است ظرف شش ماه با همکاری وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و سایر دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و اتاق‌ها، آیین‌نامه اجرایی این ماده را تهیه و برای تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید. خلاصه حکم شماره سیزده: قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی ایران در خارج از کشور در اختیار فعالان اقتصادی؛ دستگاه متولی: وزارت امور خارجه.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب در زمینه معرفی فرصت‌ها	تعداد	سالانه			۳۳.۴۴
۲	ویزاهای تجاری صادره	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۵۸۳۳۵	۷۴.۰۸
۳	کل درخواست‌های صدور ویزای تجاری	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۷۸۷۳۸	
۴	مجوز اقامت تجاری صادره	تعداد	سالانه			۰
۵	کل درخواست‌های مجوز اقامت	تعداد	سالانه			
۶	سفارتخانه‌های دارای رایزن بازرگانی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۲۲	۲۰.۳۷
۷	کل سفارتخانه‌های خارج از کشور	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۱۰۸	
۳۲.۲۲	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۳.۴۴	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۲.۵۸	درصد نهایی اجرای حکم سیزده					
۰.۷۹۵	سهم حکم سیزده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲۴۴)					

اگرچه وزارت امور خارجه که متولی اجرای این حکم در نظر گرفته شده آمار و ارقام مربوط به شاخص‌های این حکم را به صورت کامل ارائه ننموده است و علیرغم پیشرفت مناسب در حوزه ایجاد رایزن بازرگانی در سفارتخانه‌ها به دلیل عدم ارائه اطلاعات کمی در زمینه فعالیت‌های فرهنگی برای تبلیغ توانمندی‌های کشور در حوزه اقتصادی امتیاز نظرسنجی و همچنین میزان مجوزهای اقامت برای فعالیت اقتصادی، امتیاز صفر در نظر گرفته شد که منجر به کاهش امتیاز نهایی نسبت به سال ۱۴۰۰ شده است. با توجه به موارد مذکور، محاسبات انجام شده است که مقدار عملکرد شاخص معادل ۳۲.۵۸ درصد بدست آمد که به نظر فعالان اقتصادی (۳۳.۴۴ درصد) نیز نزدیک است.

مستندات:

نامه شماره ۵۲۱/۱۷۱۷۹۱۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ وزارت امور خارجه (اداره سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی).

حکم شماره چهارده

ماده ۱۰- وزارت امور خارجه موظف است با انجام اقداماتی از قبیل لغو روادید تجاری با کشورهای طرف تجاری، تنظیم توافقات صدور روادید تجاری بلندمدت و پرتردد و نظایر آن، ترتیبی اتخاذ نماید تا اخذ روادید تجاری برای صادرکنندگان کالاها و خدمات فنی مهندسی از ایران و نیز تردد و اقامت داوطلبان سرمایه گذاری خارجی و مرتبترین آنها در کشور، به سهل ترین و سریع ترین شکل ممکن محقق شود.

خلاصه حکم شماره چهارده: تسهیل تردد سرمایه گذاران خارجی و شرکای تجاری ایران؛ دستگاه متولی: وزارت امور خارجه.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	ویزاهای تجاری صادره	تعداد	سالانه	۱۴۰۰	۵۸۳۳۵	۷۴
۲	کل درخواستهای صدور ویزا	تعداد	سالانه	۱۴۰۰	۷۸۷۳۸	
۳	مجوز اقامت تجاری صادره	تعداد	سالانه	-	۰	۰
۴	کل درخواستهای مجوز اقامت	تعداد	سالانه	-	۰	
۳۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۳۱.۴۱	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۵.۳۲	درصد نهایی اجرای حکم چهارده					
۰.۷۴۵	درصد اجرای حکم چهارده قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲۱۱)					

اگرچه وزارت امور خارجه که متولی اجرای این حکم در نظر گرفته شده آمار و ارقام مربوط به شاخص های این حکم را به صورت کامل ارائه ننموده است و برای میزان مجوزهای اقامت برای فعالیت اقتصادی، امتیاز صفر برای این شاخص در نظر گرفته شد که منجر به کاهش امتیاز نهایی گردید. وزارت امور خارجه در رابطه با ردیف های ۳ و ۴ جدول فوق اذعان داشته است که متولی آن پلیس مهاجرت و گذرنامه فراجا است. لذا به دلیل فقدان اطلاعات در خصوص مجوزهای اقامت تجاری صادره، برای محاسبه امتیاز حاصل از فرم کمی، صرفاً از اطلاعات نسبت ویزاهای تجاری صادره استفاده شده است. همچنین میانگین نظر خبرگان اقتصادی برابر ۳۱.۴۱ درصد است که با احتساب شاخص کمی ۳۷ و اعمال ضرائب مربوط معادل ۳۵.۳۲ محاسبه می شود.

مستندات:

نامه شماره ۵۲۱/۱۷۱۷۹۱۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ وزارت امور خارجه (اداره سیاست ها و برنامه های اقتصادی).

حکم شماره پانزده

ماده ۱۱- به منظور تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها، بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم موثر برای اقدامات لازم در چارچوب قوانین و مقررات موجود و ارائه پیشنهادها و راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی‌ربط، شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی با ترکیب اعضای زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر امور اقتصادی و دارایی (رییس شورا)
- ۲- وزیر صنعت، معدن و تجارت
- ۳- وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (یا معاون)
- ۴- وزیر جهاد کشاورزی (یا معاون)
- ۵- وزیر نفت (یا معاون)
- ۶- وزیر نیرو (یا معاون)
- ۷- وزیر کشور (یا معاون)
- ۸- رییس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
- ۹- رییس سازمان برنامه و بودجه کشور (یا معاون)
- ۱۰- دو نفر از معاونان قوه قضاییه به انتخاب رییس قوه
- ۱۱- رییس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی
- ۱۲- رییس کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی
- ۱۳- رییس کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی
- ۱۴- رییس کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی
- ۱۵- سایر روسای کمیسیون‌های تخصصی و ویژه مجلس شورای اسلامی (حسب مورد)
- ۱۶- رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران (دبیر شورا)
- ۱۷- رییس اتاق اصناف
- ۱۸- رییس شورای عالی استان‌ها
- ۱۹- رییس اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران
- ۲۰- شهرداری یکی از کلان‌شهرها به انتخاب شهرداران کلان‌شهرها
- ۲۱- هشت نفر از مدیران عامل شرکت‌های برتر خصوصی و تعاونی از بخش‌ها و رشته‌های مختلف.

خلاصه حکم شماره پانزده (صدر ماده ۱۱): تشکیل شورای گفتگو؛
دستگاه یا نهاد متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	جلسات برگزار شده	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱)	۷	۵۸.۳۳
۲	مصوبات شورای گفتگو	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱)	۳۱	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						۷۹.۱۷
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						۵۵.۷۴
درصد نهایی اجرای حکم پانزده						۷۲.۱۴
درصد اجرای حکم پانزده از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۱۱)						۰.۸۰۰

با عنایت به این که بر اساس قانون، در هر ماه حداقل یک جلسه شورای گفتگو باید تشکیل شود، میزان موفقیت شورا در تشکیل جلسات معادل ۵۸.۳۳ درصد و اثربخشی تشکیل و اتخاذ تصمیم‌های آن (به میزان ۲۴ مصوبه در طول یکسال منتهی به شهریور ۱۴۰۱) بوده است. از نظر تعداد مصوبات نیز از آنجا که حداقل دو مصوبه، معیار در نظر گرفته شده است؛ از منظر این شاخص، عملکرد شورا ۱۰۰ درصد لحاظ شده است. با این حال، انتظارات فعالان اقتصادی از عملکرد شورای گفتگو برای رفع مشکلات فراروی آنان بیشتر از این مقدار بوده و بر اساس نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار، عملکرد این شورا نزدیک به ۵۵ درصد همراه با موفقیت بوده است. نظر فعالان اقتصادی سال گذشته ۵۷.۵۸ درصد بوده است. درصد اجرای حکم (۷۲.۱۴) نسبت به سال گذشته افزایش یافته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی. (گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.ppsc.ir)

حکم شماره شانزده

بند الف ماده ۱۱- پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات اعم از آیین نامه، بخشنامه، دستورالعمل، شیوه نامه یا رویه اجرایی در جهت بهبود محیط کسب و کار در ایران به مسئولان مربوطه بر اساس گزارش تهیه شده از سوی دبیرخانه این شورا.

خلاصه حکم شماره شانزده: ارائه خواسته ها، پیشنهادهای و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه های اجرایی و نمایندگان تشکل های بخش های خصوصی و تعاونی؛
دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مصوبات شورا مبتنی بر پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱)	۲۴	۸۰
۲	کل مصوبات شورا	تعداد	سالانه	سالانه (شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱)	۳۱	
۸۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۶۰.۹۶	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۷۴.۲۸	درصد نهایی اجرای حکم شانزده					
۲.۰۵۷	درصد اجرای حکم شانزده قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۷۷+۰.۰۱)					

براساس گزارش شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و بررسی در سایت دبیرخانه شورا، موضوع پیشنهاد اصلاح، حذف یا وضع مقررات در مصوبات شورا مورد توجه قرار گرفته و از این منظر عملکرد آن ۸۰ درصد منظور شده اما از آنجا که از نظر فعالان اقتصادی میزان اهتمام شورا به حل مشکلات مربوط به قوانین و مقررات ۶۰.۹۶ درصد اعلام شده لذا اثر بخشی فعالیت های شورا در این حکم معادل ۷۴.۲۸ درصد بدست آمده است. همچنین میانگین نظر خبرگان نسبت به سال گذشته حدود ۴ واحد افزایش داشته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی. (گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.ppsc.ir)

حکم شماره هفده

بند ب ماده ۱۱- استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل های اقتصادی سراسری با حضور رییس شورای اصناف کشور و یا حسب مورد رؤسای این تشکل ها در جلسات شورا خلاصه حکم شماره هفده: استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل های اقتصادی سراسری؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۱۰۰	۷	سالانه (شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱)	سالانه	تعداد	تعداد جلسات شورای گفتگو با حضور نمایندگان اصناف یا تشکل های اقتصادی سراسری	۱
	۷	سالانه (شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱)	سالانه	تعداد	کل جلسات شورا	۲
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۶۶.۱۷	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۹.۸۵	درصد نهایی اجرای حکم هفده					
۱.۵۹۰	درصد اجرای حکم هفده از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۷۷)					

با توجه به این که امکان تفکیک جلسات کارشناسی برای بررسی نظرات نمایندگان اصناف یا تشکل های اقتصادی در گزارش دبیرخانه شورا میسر نبود؛ این دو مقدار در قالب یک شاخص محاسبه و با استناد به نظرات فعالان اقتصادی مبنای محاسبه نهایی قرار گرفته است. همچنین میانگین نظر خبرگان نسبت به سال گذشته حدود ۴ واحد افزایش داشته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی. (گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.ppsc.ir).

حکم شماره هجده

بند پ ماده ۱۱- ارائه خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکل‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی و بحث و بررسی و اقناع و تفاهم درباره خواسته‌های مذکور؛

خلاصه حکم شماره هجده: ارائه خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکل‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز	مقدار/ عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۸۰	۵	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	تعداد جلسات شورای گفتگو با دستورجلسات اقتصادی و ارائه خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکل‌ها	۱
	۷	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	کل جلسات شورا	۲
۸۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۸۰	درصد نهایی اجرای حکم هجده					
۱۰۰۴	درصد اجرای حکم هجده قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۳)					

با توجه به این که امکان تفکیک جلسات کارشناسی برای بررسی خواسته‌ها، پیشنهادها و تذکرات متقابل مسئولان دستگاه‌های اجرایی و نمایندگان تشکل‌های بخش‌های خصوصی و تعاونی در گزارش دبیرخانه شورا میسر نبود؛ این دو مقدار در قالب یک شاخص مورد محاسبه قرار گرفته است. بنابراین مبنای محاسبه، شبیه حکم شماره ۱۶ در نظر گرفته شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی. (گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.ppdci.ir)

حکم شماره نوزده

بند ت ماده ۱۱- ارائه پیشنهاد برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در کشور

خلاصه حکم شماره نوزده: ارائه پیشنهاد برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و مهارت‌های شغلی و کارآفرینی در کشور؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد جلسات شورای گفتگو با دستور جلسه مرتبط با موضوع ارتقای فرهنگ اقتصادی و...	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۰	۰
۲	نشریه، بروشور و گزارش در رسانه‌های مکتوب تولید شده در زمینه ارتقای فرهنگ اقتصادی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۱	۱۰۰
۳	برگزاری همایش، سمینار، میزگرد و... در زمینه ارتقای فرهنگ اقتصادی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۱	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۶۶.۶						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظر سنجی						
۵۲.۶۶						
درصد اجرای حکم نوزده						
۶۲.۴۵						
سهم حکم نوزده از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۱۶)						
۰.۷۲۴						

بنابر اظهار دبیرخانه شورای گفتگو تعداد جلسات مطلوب برای طرح موضوع ارتقای فرهنگ اقتصادی در هر سال یک نوبت است و با این شرایط، در طول زمان گزارش دهی، جلسه‌ای در شورا با این موضوع برگزار نشده که عملکرد صفر درصدی را به همراه داشته است. همچنین دبیرخانه این شورا در طول سال، نسبت به تهیه و انتشار نشریات ترویجی، آموزشی و برگزاری جلسات مختلف با هدف ارتقای فرهنگ اقتصادی اقدام نموده که در جدول فوق انعکاس یافته است. با این حال از نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار، این میزان از فعالیت‌ها تا حدود ۵۳ درصد توانسته به موفقیت برسد که نسبت به سال گذشته حدود ۲ درصد کاهش داشته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی. (گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.pfdc.ir)

حکم شماره بیست

بند ث ماده ۱۱- بررسی گزارش‌های کمیته موضوع ماده (۷۶) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران و زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری درباره آنها

خلاصه حکم شماره بیست: بررسی گزارش‌های کمیته موضوع کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور (کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه سابق و کمیته حمایت از کسب و کار جدید) و زمینه‌سازی برای تصمیم‌گیری درباره آنها؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز
۱	گزارش عملکرد کمیته ماده ۱۲ در جلسات شورا	تعداد	سالانه	شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۱	۱۰۰
۲	طرح دستور جلسه برای پیگیری تصمیمات کمیته ماده ۱۲ و اتخاذ تصمیم برای آنها	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰	۲	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست					
۲.۲۲	درصد اجرای حکم بیست از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲۲)					

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی. (گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.pppc.ir)

حکم شماره بیست و یک

بند ج ماده ۱۱- پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات به منظور اجرای کامل و مؤثر ماده (۸) قانون اصل (۴۴)؛

خلاصه حکم شماره بیست و یک: پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در قوانین و مقررات و رویه‌ها برای بنگاه‌های با مالکیت غیر از بخش‌های خصوصی و تعاونی و زمینه‌سازی برای حذف یا تعمیم این امتیازات؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	دستورجلسات مطروحه در شورا با موضوع پیگیری گزارش اتاق‌ها درباره امتیازات موجود در	تعداد	سالانه	گزارشی از سوی اتاق‌ها دریافت نشده است.		۴۸.۱۵
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
درصد نهایی اجرای حکم بیست و یک						
درصد اجرای حکم بیست و یک از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۸۸)						
						۰.۹۰۵

از آنجائیکه اتاق‌ها گزارشی در خصوص مفاد این ماده به شورا ارائه نداده‌اند لذا امتیازی تعلق نگرفته و نظر فعالان اقتصادی جایگذاری شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

حکم شماره بیست و دو

چ - ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها.

خلاصه حکم شماره بیست و دو (بند چ ماده ۱۱): ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی به منظور ایجاد تراضی و منع تحمیل شرایط ناعادلانه به طرف مقابل در این قراردادها؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۱۰۰	۳	شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	تعداد دستورجلسات مطروحه در شورا با موضوع ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی ...	۱
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و دو					
۱۰۰	درصد اجرای حکم بیست و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۲۲)					

به نظر می‌رسد با توجه به برنامه‌ریزی انجام شده برای طرح این گونه موارد در جلسات شورا، بررسی موضوع «ارائه پیشنهاد در مورد قراردادهای دستگاه‌های اجرایی با فعالان اقتصادی بخش‌های خصوصی و تعاونی» که برای سه بار در طول سال انجام شده از نظر دبیرخانه شورا کفایت داشته و حکم فوق به طور صد درصد محقق شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (صورتجلسات شورای گفتگو. گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.pppdc.ir)

حکم شماره بیست و سه

بند ح ماده ۱۱- زمینه‌سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکل‌های اقتصادی به منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی.

خلاصه حکم شماره بیست و سه: زمینه‌سازی برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکل‌های اقتصادی به منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۱۰۰	۳	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	دستور جلسات شورا در ارتباط با موضوع تسهیل شرایط پرداخت مالیات توسط فعالان اقتصادی و گسترش پایه‌های مالیاتی	۱
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۴۲.۹۳	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۸۲.۸۸	درصد نهایی اجرای حکم بیست و سه					
۲.۶۶۰	درصد اجرای حکم بیست و سه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۵۵+۰.۰۱۶۶)					

به نظر می‌رسد با توجه به برنامه‌ریزی انجام شده برای طرح این گونه موارد در جلسات شورا، بررسی موضوع «تسهیل شرایط پرداخت مالیات توسط فعالان اقتصادی و گسترش پایه‌های مالیاتی» که برای سه بار در طول سال انجام شده از نظر دبیرخانه شورا کفایت داشته و حکم فوق به طور صد درصد محقق شده است. با این حال از نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار، این میزان فعالیت کافی نبوده است (ثبت امتیاز ۴۲.۹۳) و اقدامات بیشتری از سوی شورا برای شناسایی واحدهای تولیدی مشمول پرداخت مالیات با همکاری تشکل‌های اقتصادی به منظور دریافت مالیات از همه فعالان اقتصادی و گسترش پایه مالیاتی مورد نیاز است. اگرچه متوسط نظر خبرگان اقتصادی در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹، ۱۱.۲۸ واحد کاهش داشته اما در سال ۱۴۰۱، مقدار مذکور ۲.۵۲ واحد رشد داشته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و صورتجلسات شورای گفتگو.

حکم شماره بیست و چهار

بند خ ماده ۱۱- تعیین و انتشار اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی با قید روزآمدسازی مستمر در پایگاه اطلاعات آماری کشور موضوع ماده (۶) این قانون.

خلاصه حکم شماره بیست و چهار: تعیین و انتشار اطلاعات آماری مورد نیاز برای فعالان اقتصادی؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

رتیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	عناوین شاخص‌ها و اقلام آماری بروزرسانی و مصوب شده توسط شورا	تعداد	دوسالانه	با توجه به اعلام آمادگی شورای گفتگو مبنی بر طرح موضوع (فهرست اقلام و شاخص‌های آماری به روز شده) در جلسات شورا، درخواستی از مرکز آمار و اطلاعات اقتصادی و پایش اصل ۴۴ اتاق ایران دریافت نشده است.		-
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
-	درصد نهایی اجرای حکم بیست و چهار					
-	درصد اجرای حکم بیست و چهار از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۵۵)					

فهرست اقلام و شاخص‌های موضوع ماده ۶ قانون بهبود که در قالب بند خ ماده ۱۱ نیز مورد استناد قرار گرفته در سال ۱۳۹۵ توسط شورای گفتگو تصویب و به مرکز آمار ایران ابلاغ شده است و مقرر گردیده بود که هر دو سال یکبار نسبت به بازنگری و بروزرسانی اقلام اقدام شود. این مهم در دستور کار اتاق ایران برای نیمه دوم سال ۱۳۹۹ پیش‌بینی شده بود که با توجه به شرایط خاص حاکم در آن سال، در سال ۱۴۰۰ عملیاتی شد ولی برای تصویب شورا ارسال نشد. لذا اصل موضوع تعیین اقلام و شاخص‌های آماری از نظر شورا انجام شده ولی بروزرسانی این اقلام متناسب با نیازهای روز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور کامل نشده است. بنابراین امتیازی به این حکم تعلق نمی‌گیرد و ضریب وزنی آن به حکم شماره ۲۳ اضافه شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

حکم شماره بیست و پنج

بند د ماده ۱۱- تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی موضوع مواد (۲۲) و (۲۷) این قانون.

خلاصه حکم شماره بیست و پنج: تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز از	مقدار/ عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۱۰۰	۱	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰	سالانه	تعداد	تعداد دستورجلسات مطروحه در شورا با موضوع تعیین مصادیق امتیازات تخصیص یافته به بخش های تعاونی و خصوصی (حالت بهینه: حداقل یک دستور در سال)	۱
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و پنج					
۱.۱۱	درصد اجرای حکم بیست و پنج از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۱۱۱)					

به نظر می رسد با توجه به برنامه ریزی انجام شده برای طرح این گونه موارد در جلسات شورا، بررسی موضوع فوق که برای یکبار در طول سال در جلسات شورا برگزار شده، از نظر دبیرخانه شورا کفایت داشته و حکم فوق به طور صد درصد محقق شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (صورتجلسات شورای گفتگو. گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.pppdc.ir)

حکم شماره بیست و شش

تبصره ۴ ماده ۱۱- مصوبات شورا حداکثر ظرف مدت سی روز در دستور کار هیئت دولت قرار می‌گیرد تا در جلسه هیئت دولت مطرح و نسبت به آن تصمیم‌گیری شود.

خلاصه حکم شماره بیست و شش: قرار گرفتن مصوبات شورای گفتگو در دستور کار هیئت وزیران ظرف مدت ۳۰ روز؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و هیئت دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مصوبات شورا که در دستور کار هیات وزیران قرار گرفته	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۰	۰
۲	کل مصوبات ارسالی از سوی دبیرخانه شورا به دبیرخانه هیات دولت	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۱	۰
۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و شش					
۰	درصد اجرای حکم بیست و شش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۲۱۱)					

از نظر شورای گفتگو بررسی پیشنهادهای آیین نامه جدید مشاغل سخت و زیان آور به هیئت وزیران ارسال شده ولی هنوز در دستور کار قرار نگرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (صورتجلسات شورای گفتگو). گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس (www.pppdc.ir)

حکم شماره بیست و هفت

ماده ۱۲- تشکل های اقتصادی سراسری می توانند درخواست های خود را برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه ها، دستورالعمل ها و رویه های اجرایی محل کسب و کار، به همراه استدلال فنی و حقوقی مربوطه به دبیرخانه شورای گفتگو ارسال و درخواست خود را پیگیری کنند. در صورت مخالفت شورای گفتگو با درخواست ارسال شده، دبیرخانه شورا موظف است دلایل مخالفت با درخواست مربوطه را به طور کتبی به تشکل ذی ربط اطلاع دهد.

خلاصه حکم شماره بیست و هفت: ارائه کتبی دلایل مخالفت شورای گفتگو با درخواست های رده شده تشکل های اقتصادی توسط دبیرخانه؛

دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
-		شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	درخواست های رد شده تشکل های اقتصادی در صحن شورا که توسط دبیرخانه کتبا ارائه دلیل شده است	۱
-		شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	کل درخواست های رد شده در صحن شورا	۲
-	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
-	درصد نهایی اجرای حکم بیست و هفت					
-	درصد اجرای حکم بیست و هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱)					

به دلیل اینکه درخواستی از سوی تشکل ها در صحن شورا مطرح و رد نشده، بنابراین موضوعی برای ارائه کتبی به فعالان اقتصادی وجود نداشته و امتیازی برای این حکم در نظر گرفته نشده است. لذا درصد اجرای آن به حکم شماره ۱۶ تعلق گرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (صورتجلسات شورای گفتگو. گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس www.ppsc.ir).

حکم شماره بیست و هشت

ماده ۱۳- در هر یک از استان‌ها، استانداران موظف است با همکاری رؤسای اتاق‌ها در استان، شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در استان را با ترکیبی متناسب با این شورا و به ریاست خود تشکیل دهد و فرایند دریافت و بررسی درخواست تشکیل‌ها و فعالان اقتصادی و اتخاذ تصمیم در جهت بهبود محیط کسب و کار در استان را سازماندهی کند. شوراهای گفتگو در استان‌ها موظفند آن دسته از گزارش‌ها و درخواست‌های رسیده که ابعاد ملی و فراگیر داشته باشد را جهت بررسی و تصمیم‌گیری به دبیرخانه شورای گفتگو ارسال کنند.

خلاصه حکم شماره بیست و هشت: تشکیل شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی؛ دستگاه متولی: استانداران.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	جلسات برگزار شده شوراهای گفتگوی استانی	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۲۵۴	۶۸
۲	کل جلسات مورد انتظار برای برگزاری در استان‌ها	تعداد	سالانه	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	۳۷۲	
۶۸	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۵۶.۲۶	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۶۶.۵۸	درصد نهایی اجرای حکم بیست و هشت					
۰.۷۳۹	درصد اجرای حکم بیست و هشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۱۱۱)					

با توجه به نقش شورای گفتگوی استانی دولت و بخش خصوصی و تاثیر آن بر حل مشکلات و موانع فعالان اقتصادی در استان‌ها، برگزاری منظم (حداقل ۱۲ جلسه در سال) و پیگیری موضوعات توسط این شورا از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که با بررسی آمار مربوط به جلسات تشکیل شده، عملکرد این حکم در ۳۱ استان کشور از نظر دبیرخانه شورای گفتگو معادل ۶۸ درصد است که نسبت به سال گذشته حدود ۱۹ واحد افت داشته است. از سوی دیگر، فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار در استان‌ها نیز عملکرد شورای گفتگوی استانی و تأثیرگذاری آن بر بهبود فضای کسب و کار را معادل ۵۶.۲۶ درصد اعلام نموده‌اند (نسبت به سال گذشته ۲.۴۵ واحد افزایش داشته) که با این حساب، درصد تحقق اجرای این حکم برابر ۶۶.۵۸ درصد محاسبه شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (وب سایت شورا به آدرس www.ppsc.ir).

حکم شماره بیست و نه

تبصره ماده ۱۳- دستورالعمل تشکیل و نحوه اداره جلسات شوراهای استانی گفتگو و فرم‌های درخواست از این شورا توسط دبیرخانه شورای گفتگو در اتاق ایران تهیه و به شوراهای استانی ارسال می‌شود. خلاصه حکم شماره بیست و نه: دستورالعمل نحوه تشکیل و اداره جلسات شورای گفتگو؛ دستگاه متولی: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار/ عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
۱۰۰	۲	شش ماهه دوم سال ۱۴۰۰ + شش ماهه اول سال ۱۴۰۱	سالانه	تعداد	پایش دوره ای عملکرد شوراهای گفتگوی استانی	۱
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم بیست و نه					
۰.۶۱۱	درصد اجرای حکم بیست و نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۰۶۱)					

با عنایت به این که در طول سال گذشته دو بار عملکرد شوراهای استانی توسط دبیرخانه شورای گفتگو مورد ارزیابی قرار گرفته است لذا عملکرد این حکم معادل ۱۰۰ درصد در نظر گرفته شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۸۷۶۹/۱۰/۱/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی (صورتجلسات شورای گفتگو. گزارش ارزیابی و پایش شوراهای استانی و وب سایت شورا به آدرس www.pppdc.ir).

حکم شماره سی

ماده ۱۴- به منظور تعامل مستمر با فعالان اقتصادی اعم از کارفرمایی و کارگری و تلاش برای حل مشکلات آنان و ارائه پیشنهاد برای اصلاح قوانین، مقررات، بخشنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و رویه‌های اجرایی به شورای گفتگو، وزرا و رؤسای دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار و رؤسا و مدیران کل این دستگاه‌ها در مراکز استان‌ها موظفند یکی از معاونان خود را به عنوان مسئول بهبود محیط کسب و کار تعیین و معرفی نمایند.

خلاصه حکم شماره سی: تعیین یکی از معاونان دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار در تهران و مراکز استان‌ها به عنوان مسئول بهبود محیط کسب و کار؛

دستگاه متولی: وزرا و رؤسای دستگاه‌های اجرایی و قضایی مرتبط با محیط کسب و کار.

رتبه	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	معاونان منصوب شده در دستگاه‌های اجرایی استان‌ها مرتبط با بهبود محیط کسب و کار	تعداد	سالانه			۵۶.۲۶
۲	کل دستگاه‌های اجرایی مرتبط در استان‌ها	تعداد	سالانه			۵۶.۲۶
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
درصد نهایی اجرای حکم سی						
درصد اجرای حکم سی از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۲۲)						
						۰.۶۸۶

در خصوص اطلاعات مربوط به محاسبه شاخص اجرای این حکم در سطح استانی، طی نامه‌ای از وزارت کشور (سال گذشته و سال ۱۴۰۰) استعلام به عمل آمد که پاسخی دریافت نشد. لذا همانند محاسبات انجام شده در سال گذشته عمل شده است. با این حال همان گونه که در بخش روش شناسی این گزارش هم به آن اشاره شده است، در این گونه موارد براساس نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار عمل کرده و نتایج حاصل از نظرسنجی برای این حکم ملاک قرار گرفته است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره سی و یک

تبصره ماده ۱۴- تشخیص دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار بر عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

خلاصه حکم شماره سی و یک: تشخیص دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار؛ دستگاه متولی: وزیر امور اقتصادی و دارایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	فهرست عناوین دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب و کار	تعداد	دو سالانه	۱۴۰۱	۱	۱۰۰
۱۰۰	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۱۰۰	درصد نهایی اجرای حکم سی و یک					
۰.۶۷	سهم حکم سی و یک از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۰۶۶)					

وزارت امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۸۰/۷۴۴۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ اعلام نموده است که آخرین به‌روزرسانی فهرست دستگاه‌های اجرایی در دو رسته ستادی و استانی انجام گرفته است.

مستندات:

نامه شماره ۸۰/۹۷۴۴۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی به اتاق بازرگانی ایران.

حکم شماره سی و دو

ماده ۱۵- کلیه دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار همچنین سازمان‌ها و ادارات کل آنها در مراکز استان‌ها موظفند به سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی پاسخ دهند و مطالبات و شکایات آنها را بررسی نمایند.

خلاصه حکم شماره سی و دو: پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی سراسر کشور به سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و فعالان اقتصادی؛ دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	سؤالات و پیشنهادات تشکل‌ها که از سوی دستگاه‌های اجرایی به آنها پاسخ داده شده	تعداد	سالانه			۴۷.۹۳
۲	کل سؤالات و پیشنهادهای ارسالی به دستگاه‌های اجرایی از سوی تشکل‌ها	تعداد	سالانه			۴۷.۹۳
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۴۷.۹۳						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۴۷.۹۳						
درصد نهایی اجرای حکم سی و دو						
۴۷.۹۳						
درصد اجرای حکم سی و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۵۵)						
۰.۷۴۲						

با توجه به این که وزارت امور اقتصادی و دارایی اطلاعات کامل همه دستگاه‌های اجرایی مرتبط با عملکرد حکم مذکور را در اختیار نداشتند و تنها در خصوص مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار اطلاعاتی را ارائه نموده‌اند که امکان تعمیم به کل دستگاه‌های اجرایی را ندارد، لذا پیشنهاد شده که این شاخص حذف شود؛ با اینحال از آنجا که در این خصوص اطلاعات مربوط به پایش رضایت فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار وجود دارد، از نتایج آن که به میزان ۴۷.۹۳ درصد اعلام شده، برای تعیین امتیاز این شاخص استفاده شده است. ضرورت دارد در سال‌های آتی از شاخص‌های جایگزین که حاصل سامانه‌های ارتباط دولت و مردم است از جمله سامانه سامد و یا سامانه ۱۳۶ استفاده گردد.

مستندات:

نامه شماره ۸۰/۹۷۴۴۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی به اتاق ایران.

حکم شماره سی و سه

ماده ۱۶- شهرداری‌ها موظفند به منظور بالابردن امکان دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم‌سرمایه با استفاده از زمین‌های متعلق به خود و یا وزارت راه و شهرسازی، مکان‌های مناسبی برای عرضه کالاهای تولید داخل آماده نمایند و بر مبنای قیمت تمام شده به صورت روزانه، هفتگی و ماهانه به متقاضیان عرضه کالاهای ایرانی اجاره دهند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارتخانه‌های راه و شهرسازی و کشور و نمایندگان شورای عالی استان‌ها و شورای اصناف کشور تهیه می‌شود و پس از تصویب هیئت وزیران به شهرداری‌های سراسر کشور ابلاغ می‌گردد.

خلاصه حکم شماره سی و سه: آماده سازی مکان‌هایی برای عرضه کالاهای ایرانی، دسترسی تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایرانی به بازار مصرف و ایجاد امنیت برای فروشندگان کم‌سرمایه؛
دستگاه متولی: شهرداری‌ها.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نمایشگاه‌های عرضه محصولات تولیدکنندگان کوچک و متوسط ایجاد شده توسط شهرداری‌ها	تعداد	سالانه			۳۶.۴۵
۲	کل نمایشگاه‌های عرضه محصولات تولیدکنندگان کوچک و متوسط مورد نیاز در کشور	تعداد	سالانه			۳۶.۴۵
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۳۶.۴۵						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۳۶.۴۵						
درصد نهایی اجرای حکم سی و سه						
۰.۶۸۵						
درصد اجرای حکم سی و سه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۱۸۸)						

با عنایت به این که دبیرخانه شهرداری کلان‌شهرها و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور اطلاعات مورد نظر برای محاسبه این شاخص را ارائه نکرده اند؛ بنابراین میزان اجرایی شدن این حکم بر اساس نظرات خبرگان اقتصادی مورد محاسبه قرار گرفته است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره سی و چهار

ماده ۱۷- به منظور توانمندسازی، ارزیابی و ارتقای شایستگی مدیریت بخش‌ها و بنگاه‌های اقتصادی کشور اعم از دولتی، تعاونی و خصوصی و نیز هم‌افزایی و توسعه ظرفیت‌های مشاوره مدیریت در کشور، «سازمان نظام مشاوره مدیریت» در قالب شخصیت حقوقی مستقل غیردولتی و غیرانتفاعی تشکیل می‌شود. اساسنامه این سازمان با همکاری تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط از سوی اتاق‌ها تهیه می‌شود و ظرف سه ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون و طی مراحل از طریق دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

خلاصه حکم شماره سی و چهار: تشکیل سازمان نظام مشاوره مدیریت؛
دستگاه متولی: دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	گزارش آخرین وضعیت	تعداد	سالانه			-
	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
	درصد اجرای حکم سی و چهار					
	سهم حکم سی و چهار از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۲۲)					

با توجه به این که اجرای این حکم از سوی دولت در دستور کار قرار نگرفته است؛ لذا عملکرد این حکم صفر در نظر گرفته می‌شود.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره سی و پنج

ماده ۱۸- به منظور ارتقای کیفیت خدمات، شفاف‌سازی و شکل‌گیری بازار کار در زیربخش‌های مختلف بخش ساختمان و ایجاد سهولت و امنیت برای متقاضیان نیروی کار در این بخش، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است زمینه شکل‌گیری تشکل‌های صنفی شاغلان در بخش ساختمان را فراهم کند. این تشکل‌ها مسئولیت تعیین هویت، طبقه‌بندی مهارتی، کاریابی، معرفی کارجویان به کارفرمایان، معرفی کارگران و استادکاران به مراکز فنی و حرفه‌ای و پیگیری امور بیمه درمان و بازنشستگی و امور رفاهی شاغلان در بخش ساختمان را برعهده دارند.

خلاصه حکم شماره سی و پنج: فراهم آوردن زمینه شکل‌گیری تشکل‌های صنفی بخش ساختمان؛ دستگاه متولی: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تشکل‌های ایجاد شده در بخش ساختمان	تعداد	سالانه			۱۰۰
۲	کل تشکل‌های ساختمانی مورد نیاز	تعداد	سالانه			
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم سی و پنج						
درصد اجرای حکم سی و پنج از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۰۸۳)						
						۰.۸۳

اگرچه وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در خصوص اطلاعات مورد نیاز این شاخص پاسخی نداده‌اند ولی در حال حاضر بیش از ۴۰۰ تشکل صنفی در حوزه ساختمان در سراسر کشور فعالیت می‌کنند؛ لذا موضوع این حکم به صورت تحقیق یافته تلقی شده است.

مستندات:

گزارش پایش احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در سال ۱۳۹۹

حکم شماره سی و شش

ماده ۱۹- (بخش اول) به منظور ایجاد شفافیت و امکان رقابت همه ذی نفعان در انجام معامله با دستگاه‌های اجرایی، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور موظف است با استفاده از امکانات و نیروی انسانی موجود خود، پایگاه ملی اطلاع‌رسانی مناقصات موضوع ماده (۲۳) قانون برگزاری مناقصات را به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی توسعه و ارتقا دهد. این پایگاه اطلاع‌رسانی باید اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره و غیره را اعم از این که از طریق برگزاری مزایده یا مناقصه یا موارد عدم الزام به تشریفات یا ترک تشریفات یا دیگر روش‌ها تشکیل و منعقد شده باشد به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی در زمانی که برای همه واجدان شرایط، فرصت برابر فراهم کند، به اطلاع عموم برساند.

خلاصه حکم شماره سی و شش: ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی و انتشار اطلاعات کلیه معاملات متوسط و بزرگ بخش عمومی شامل خرید، فروش، اجاره به تفکیک دستگاه و موضوع و نیز به تفکیک شهرستان، استان و ملی؛ دستگاه متولی: وزارت صمت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل معاملات بخش عمومی ثبت شده در سامانه جامع معاملات	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴۲۳۲۰۷	۸۵
۲	کل معاملات دستگاه‌های اجرایی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴۹۷۸۹۰	۸۵
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم سی و شش						
درصد اجرای حکم سی و شش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۳)						
۲.۵۵						

با توجه به این که در سال‌های اخیر، وزارت صمت متولی سامانه ثبت معاملات دولتی شده است؛ این وزارتخانه نیز با ایجاد سامانه ستاد (سامانه تدارکات الکترونیکی دولت) نسبت به ثبت معاملات (خرید، فروش، مناقصه، مزایده ...) جاری دستگاه‌های اجرایی در این سامانه اقدام نموده است. لذا برای محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود در این سامانه استفاده شده است. از ۱۷۱۷۲ دستگاه اجرایی مشمول در سال ۱۴۰۱ تعداد ۱۴۶۱۵ دستگاه اجرایی بصورت فعال در سامانه ثبت شده‌اند و از آنجا که ۴۲۳۲۰۷ معامله در سامانه ثبت شده لذا تعداد معاملات کل با احتساب ضریب دستگاه‌های فعال به کل دستگاه‌های اجرایی عضو (۸۵ درصد) محاسبه شده است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس <https://mpr.setadiran.ir/>

حکم شماره سی و هفت

ماده ۱۹- (بخش دوم) همچنین پس از انعقاد قرارداد، نام طرف قرارداد و مشخصات، کیفیت و کمیت مورد معامله و مدت و مبلغ قرارداد و حسب مورد تغییرات بعدی حجم و مبلغ اصل قرارداد یا الحاقیه‌های آن را اعلان نماید. کلیه دستگاه‌های اجرایی موظف به همکاری با این پایگاه اطلاع‌رسانی و ارائه اطلاعات یادشده در زمان‌های تعیین شده توسط این پایگاه هستند.

خلاصه حکم شماره سی و هفت: ارائه اطلاعات یاد شده در صدر ماده به پایگاه اطلاع‌رسانی جامع معاملات بخش عمومی؛

دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرایی، وزارت صمت

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل آگهی‌های منتشر شده در مورد معاملات در سامانه	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴۲۳۲۰۷	۸۵
۲	کل معاملات انجام گرفته در بخش عمومی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴۹۷۸۹۰	۸۵
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم سی و هفت						
درصد اجرای حکم سی و هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۱۱)						
۰.۹۴۳						

همان‌گونه که در مورد حکم شماره ۳۶ نیز بیان شد با ایجاد سامانه ستاد و الکترونیکی شدن اطلاع‌رسانی در مورد معاملات دولتی، موضوع درج آگهی‌های مربوط نیز همزمان مورد توجه قرار گرفته است؛ لذا برای محاسبه این شاخص نیز از ارقام مشابه در شاخص حکم شماره ۳۶ استفاده شده است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://www.setadiran.ir/setad/cms/setadTransactions#top>

حکم شماره سی و هشت

تبصره ۲ ماده ۱۹- کلیه معاملات بخش عمومی موضوع این ماده بدون رعایت حکم این ماده، مصداق اخلال در رقابت موضوع ماده (۴۵) قانون اصل (۴۴) است و شورای رقابت موظف است خود و یا با شکایت ذی نفعان، به موارد عدم رعایت حکم این ماده رسیدگی و براساس ماده (۶۱) قانون اصل (۴۴) درباره آنها تصمیم بگیرد.

خلاصه حکم شماره سی و هشت (تبصره ۲ ماده ۱۹): رسیدگی و تصمیم گیری در صورت عدم انتشار اطلاعات معاملات بخش عمومی در پایگاه اطلاع رسانی معاملات بخش عمومی؛
دستگاه متولی: شورای رقابت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل معاملات اطلاع رسانی نشده، رسیدگی شده توسط شورای رقابت	تعداد	سالانه	۱۴۰۱		-
۲	کل معاملات اطلاع رسانی نشده در سامانه	تعداد	سالانه	۱۴۰۱		-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
	درصد نهایی اجرای حکم سی و هشت					
	درصد اجرای حکم سی و هشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱)					
	۰.۳۵۷					

بر اساس این ماده قانونی، شورای رقابت وظیفه بررسی شکایت های ذی نفعان به موارد عدم رعایت این حکم را بر عهده دارد. از آنجا که بر اساس اطلاعات موجود که در احکام شماره ۳۶ و ۳۷ هم مورد توجه قرار گرفته، کماکان بخشی از دستگاه های اجرایی اطلاعات مربوط به معاملات خود را در سامانه ستاد وارد و ثبت نکرده اند؛ بنابراین موضوع اعلام شکایت از سوی ذی نفعان در خصوص نحوه اجرای این حکم و ماده قانونی غیرمحمول نیست. با این حال شورای رقابت طی نامه ای اعلام نموده که در سال ۱۴۰۱ شکایتی به آن شورا واصل نشده و سامانه ای هم در این خصوص طراحی نشده است. به همین دلیل، میزان عملکرد اجرای این حکم از نتایج نظرسنجی و از نظرات فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار برآورد و جایگذاری شده است.

مستندات:

نامه شماره ۱۳۸۱/۰۲/۱۰/ص مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۷ شورای رقابت.

حکم شماره سی و نه

ماده ۲۰- دستگاه‌های اجرایی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که تحت مدیریت دستگاه‌های دولتی هستند و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته و متعلق به این دستگاه‌ها و مؤسسات در تمامی معاملات خود صرف نظر از نحوه و منشأ تحصیل منابع آن، مشمول قانون برگزاری مناقصات یا آیین‌نامه‌های معاملاتی قانونی و اختصاصی خود هستند. خلاصه حکم شماره سی و نه: شمول قانون برگزاری مناقصات به همه دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها و مؤسسات وابسته؛ دستگاه متولی: دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	کل دستگاه‌های اجرایی موجود (دارای اطلاع) در سامانه ستاد	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴۲۳۲۰۷	۸۵
۲	کل دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون مناقصات	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۴۹۷۸۹۰	۸۵
۸۵	میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی					
۸۵	درصد نهایی اجرای حکم سی و نه					
۱۰۵۹۸	درصد اجرای حکم سی و نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۸۸)					

همان‌گونه که در مورد حکم شماره ۳۶ نیز بیان شد با ایجاد سامانه ستاد و الکترونیکی شده اطلاع‌رسانی در مورد معاملات دولتی، موضوع شمول قانون برگزاری مناقصات نیز همزمان در این سامانه مورد توجه قرار گرفته است؛ لذا با توجه به الزامات ثبت اطلاعات برگزاری مناقصات به عنوان یکی از شقوق انجام معاملات دولتی در سامانه مزبور، محاسبه این شاخص نیز براساس داده‌های حاصل از داشبورد مدیریتی سامانه ستاد انجام پذیرفته است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://mpr.setadiran.ir/dashboard.aspx>

حکم شماره چهل

ماده ۲۱- در مواردی که براساس مواد (۲۷) و (۲۸) قانون برگزاری مناقصات، ترک تشریفات مناقصه صورت می‌گیرد، بالاترین مقام دستگاه اجرایی مناقصه‌گذار موظف است مصوبه جلسه و دلایل ترک تشریفات مناقصه را ظرف سه روز کاری پس از برگزاری جلسه و نیز هویت طرف قرارداد در هر مناقصه ترک تشریفات شده را تا سه روز پس از انتخاب طرف قرارداد، به پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی ارسال کند.

خلاصه حکم شماره چهل: انتشار اطلاعات ترک تشریفات مناقصه‌های برگزار شده در پایگاه اطلاع‌رسانی معاملات بخش عمومی؛

دستگاه متولی: تمامی دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	معاملات ترک مناقصه اطلاع‌رسانی شده	تعداد	سالانه			-
۲	کل معاملات ترک مناقصه انجام شده	تعداد	سالانه			-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
درصد نهایی اجرای حکم چهل						
درصد اجرای حکم چهل از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۱۶)						
						۰.۴۱۴

با عنایت به این که در سامانه ستاد اطلاعات جامعی در مورد تعداد معاملات انجام شده در قالب ترک تشریفات مناقصه بصورت سالانه وجود ندارد، لذا امکان محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود در سامانه با دقت مناسب میسر نیست. بنابراین با احتساب نظر خبرگان میزان تحقق این حکم معادل ۳۵.۷۱ درصد در نظر گرفته می‌شود. جالب توجه است که متوسط نظر خبرگان نسبت به سال گذشته ۶.۳۱ واحد کاهش داشته است که **نیازمند بررسی** است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://mpr.setadiran.ir/dashboard.aspx>

حکم شماره چهل و یک

ماده ۲۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند در انتخاب طرف قرارداد در معاملات خود از جمله پیمانکاری‌ها و امثال آنها، چنانچه اشخاص حقوقی بخش عمومی اعم از دولتی و غیردولتی و اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های تعاونی و خصوصی از لحاظ ضوابط عمومی انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر باشند، اشخاص حقیقی و حقوقی بخش‌های تعاونی و خصوصی را در اولویت قرار دهند.

خلاصه حکم شماره چهل و یک: اولویت دادن به اشخاص حقیقی و حقوقی تعاونی و خصوصی در معاملات دستگاه‌های اجرایی؛
دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	معامله واگذار شده به بخش خصوصی	تعداد	سالانه			-
۲	معامله واگذار شده به بخش تعاونی	تعداد	سالانه			-
۳	کل معاملات انجام شده در سامانه	تعداد	سالانه			-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۳۵.۴۸	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۵.۴۸	درصد نهایی اجرای حکم چهل و یک					
۰.۶۶۷	درصد اجرای حکم چهل و یک از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۸۸)					

از آنجا که دستیابی به اطلاعات متقن در زمینه شرایط مندرج در این حکم از طریق داشبوردهای موجود در سامانه ستاد ممکن نیست؛ لذا با مراجعه به این سامانه، اطلاعات مربوط به معاملات واگذار شده به دو بخش تعاونی و خصوصی با نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار محاسبه شد. خبرگان معتقدند که در شرایط برابر، اولویت دادن به انتخاب بخش‌های خصوصی و تعاونی در معاملات، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد که میزان آن برابر ۳۵.۴۸ درصد است که همین مقدار برای تخمین میزان شاخص کمی نیز استفاده شده است.

مستندات:

سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس

<https://mpr.setadiran.ir/dashboard.aspx>

حکم شماره چهل و دو

ماده ۲۳- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند به منظور ایجاد تراضی و عادلانه نمودن قراردادها و قراردادهای الحاقی در انعقاد قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی برای خرید کالا یا خدمت، از فرم‌های یکنواخت استفاده نمایند و یک نسخه از این فرم‌ها را برای هر کدام از اتاق‌ها ارسال دارند.

خلاصه حکم شماره چهل و دو: استفاده از فرم‌های یکسان در قرارداد با شرکت‌های بخش خصوصی و تعاونی؛ دستگاه متولی: کلیه دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	نمونه قراردادهای با فرم یکسان	تعداد	سالانه			-
۲	کل نمونه قراردادهای مورد استفاده دولت	تعداد	سالانه			-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
	درصد نهایی اجرای حکم چهل و دو					
	درصد اجرای حکم چهل و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰۰۱۳۳)					
	۰.۴۴۳					

هر چند اقداماتی از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری برای استعلام از کلیه دستگاه‌های کشور در زمینه بررسی قالب قراردادهای مورد استفاده آنان در سال‌های گذشته صورت پذیرفته است ولی تا زمان تهیه این گزارش، جمع‌بندی اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص مورد نظر در این حکم از سوی آن معاونت تهیه و ارسال نشده است. در هر حال از آنجا که اطلاعات موثقی در این خصوص از تمامی دستگاه‌های اجرایی دریافت نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است. خاطر نشان می‌سازد میانگین نظرات فعالان اقتصادی نسبت به سال قبل معادل ۵.۶۸ واحد کاهش یافته است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره چهل و سه

تبصره ماده ۲۳- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون فرم‌های یکنواختی برای هریک از عقود اسلامی که منجر به اعطا تسهیلات می‌شود، همچنین نحوه اعطا تسهیلات و شیوه‌های اخذ ضمانتنامه از بخش‌های خصوصی و تعاونی متناسب با اعتبار سنجی مشتریان را تهیه کند و به تصویب شورای پول و اعتبار برساند و بر حسن اجرای آن نظارت نماید.

خلاصه حکم شماره چهل و سه: تهیه فرم‌های یکنواخت برای عقود مالی در بانک‌ها و همچنین نحوه اعطای تسهیلات و شیوه‌های اخذ ضمانتنامه از بخش‌های خصوصی و تعاونی، با اعتبارسنجی مشتریان توسط بانک مرکزی و تصویب آن در شورای پول و اعتبار؛

دستگاه متولی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	فرم‌های عقود مالی یکنواخت شده در بانک‌ها	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۱۴	۱۰۰
۲	کل فرم‌های مورد استفاده در عقود مالی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۱۴	۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و سه						
درصد اجرای حکم چهل و سه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۳۳)						
۱.۳۳						

با توجه به اطلاعات دریافتی از بانک مرکزی ج.ا.ا. تمامی فرم‌های مربوط به دریافت تسهیلات و انعقاد قراردادها و عقود بانکی مورد استفاده بانک‌ها و موسسات اعتباری طی سال‌های گذشته یکسان سازی شده‌اند.

مستندات:

نامه شماره ۰۲/۱۲۷۶۲۲ مورخ ۱۴۰۲/۵/۲۹ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (اداره مطالعات و مقررات بانکی).

حکم شماره چهل و چهار

ماده ۲۴- دولت و دستگاه‌های اجرایی مکلفند به منظور شفاف‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری، هرگونه تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا، از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم برسانند.

خلاصه حکم شماره چهل و چهار: اطلاع‌رسانی تغییرات سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی مدتی قبل از اعمال تغییر؛

دستگاه متولی: دولت و دستگاه‌های اجرایی.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	مقررات وضع شده دارای تغییرات که در مورد آنها اطلاع رسانی شده	تعداد	سالانه			-
۲	کل مقررات وضع شده دارای تغییرات	تعداد	سالانه			-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
						۳۵.۴۸
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
						۳۵.۴۸
درصد نهایی اجرای حکم چهل و چهار						
						۱.۱۰۳
درصد اجرای حکم چهل و چهار از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۳۱۱)						

با عنایت به این که اطلاعات مربوط به محاسبه شاخص این حکم از سوی دبیرخانه هیئت دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم، نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است. قابل ذکر است که میانگین نظر خبرگان در رابطه با این حکم نسبت به سال گذشته میزان ۴.۳۲ واحد افت داشته است.

مستندات:

ندارد.

نامه شماره ۴۸۰۰۴/۸۹۳۴۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ معاونت حقوقی ریاست جمهوری.

حکم شماره چهل و پنج

تبصره ۵ - هیئت وزیران پس از کسب نظر مشورتی شورای گفتگو، زمان موضوع این ماده را تعیین و اعلام می کند. مواردی که محرمانه بودن آن اقتضا داشته باشد، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرایی، مستثنی است. خلاصه حکم شماره چهل و پنج: تعیین زمان اطلاع رسانی قبل از تغییرات برای هریک سیاست ها و مقررات و رویه های اجرایی پس از مشورت با شورای گفتگو؛ دستگاه متولی: هیئت وزیران.

امتیاز از ۱۰۰	مقدار / عملکرد	آخرین اطلاع داده	دوره تناوب	واحد سنجش	عنوان قلم آماری	ردیف
-			سالانه	تعداد	مقررات تعیین تکلیف شده برای اطلاع رسانی زمان تغییرات	۱
-			سالانه	تعداد	کل مقررات تعیین شده برای انجام تغییرات	۲
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۳۵.۴۸	میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی					
۳۵.۴۸	درصد اجرای حکم چهل و پنج					
۰.۴۷۱	سهم حکم چهل و پنج از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۳۳)					

با عنایت به این که اطلاعات مربوط به محاسبه شاخص این حکم نیز همانند حکم قبلی از سوی معاونت حقوقی ریاست جمهوری و دبیرخانه هیئت دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم نیز نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است که نظرشان نسبت به سال گذشته معادل ۴.۳۲ واحد افت داشته است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره چهل و شش

ماده ۲۵- در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات، واحدهای تولیدی صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات قرار داشته باشند و شرکت‌های عرضه‌کننده برق، گاز و خدمات مخابرات موظفند هنگام عقد قرارداد با واحدهای تولیدی اعم از صنعتی، کشاورزی و خدماتی، وجه التزام قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات را در متن قرارداد پیش‌بینی کنند. هرگاه دولت به دلیل کمبودهای مقطعی به شرکت‌های عرضه‌کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتاً جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکت‌های خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارت‌های وارده به این شرکت‌ها ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، نفت، نیرو و ارتباطات و فناوری اطلاعات تهیه می‌شود و ظرف سه ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

خلاصه حکم شماره چهل و شش: پیش‌بینی وجه التزام قطع برق، یا گاز یا خدمات مخابرات در هنگام قرارداد با واحدهای تولیدی؛

دستگاه متولی: شرکت‌های عرضه‌کننده خدمات برق، گاز و مخابرات.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	قراردادهای دارای وجه التزام برای قطع برق، ...	تعداد	سالانه			-
۲	کل قراردادهای منعقد	تعداد	سالانه			-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
	۲۳.۶۶					
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
	۲۳.۶۶					
درصد نهایی اجرای حکم چهل و شش						
	۰.۲۶۳					
درصد اجرای حکم چهل و شش از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۱۱)						

طبق گزارش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، اپراتورهای دارنده پروانه از سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی موظف هستند در قراردادهای منعقد خود با مشترکان، نحوه جبران قطعی یا کاهش سطح سرویس را مشخص و نسبت به جبران آن از طریق ارائه خدمات با کیفیت مطلوب در چارچوب سطح خدمات (SLA) مورد تعهد اقدام کنند. از این رو این سازمان به طور مستقیم در این خصوص اقدامی ندارد.

با عنایت به این که هیچ یک از سه دستگاه وزارت نیرو، وزارت نفت و وزارت فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه پرداخت خسارت و در نظر گرفتن وجه التزام در قراردادهای منعقد به منظور جبران خسارت‌های ناشی از قطع خدمات خود گزارشی نداده‌اند؛ لذا عملکرد اجرای این حکم باید صفر در نظر گرفته می‌شود. با این حال از آنجا که آیین‌نامه مربوط به نحوه پرداخت خسارت، تدوین شده و نظر فعالان اقتصادی در خصوص اجرای این حکم نیز حدود

۲۴ درصد بدست آمده است؛ لذا همین مقدار مبنای محاسبه قرار گرفت که نسبت به سال گذشته معادل ۴.۳۲ واحد افت داشته است.

مستندات:

نامه شماره ۱۰۰/۵۶۷۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۱۳ از طرف سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به مدیر کل دفتر وزارت و نامه شماره ۱۱/۸۷۶۲۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۵ از طرف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به اتاق ایران؛
نامه شماره ۸۰۰۹۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۹ شرکت ملی گاز خطاب به وزارت نفت؛
نامه شماره م ب / ۲۷۵۵۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۹ وزارت نفت (معاونت برنامه ریزی).

حکم شماره چهل و هفت

تبصره ۲ ماده ۲۵- شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز موظفند ضمن هماهنگی با شرکت‌های بیمه، امکان خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز را برای واحدهای تولیدی مشترک خود فراهم آورند.

خلاصه حکم شماره چهل و هفت: تمهید خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارات ناشی از قطع برق یا گاز برای واحدهای تولیدی توسط شرکت‌های عرضه‌کننده برق و گاز؛

دستگاه متولی: شرکت‌های عرضه‌کننده خدمات برق و گاز.

رتبه	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	تعداد بیمه‌نامه صادره بابت پرداخت خسارت ناشی از قطع برق، گاز و تلفن در قراردادهای واحدهای تولیدی	تعداد	سالانه	۱۴۰۱		-
۲	کل قراردادهای منعقد شده با شرکت‌های عرضه‌کننده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱		-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۲۳.۶۶						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۲۳.۶۶						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و هفت						
۰.۲۴۸						
درصد اجرای حکم چهل و هفت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۱۰۵)						

با عنایت به این که هیچ یک از دو دستگاه وزارت نیرو و وزارت نفت در زمینه تمهید خرید بیمه‌نامه پوشش‌دهنده خسارت‌های ناشی از قطع خدمات خود گزارشی نداده‌اند؛ بنابراین عملکرد اجرای این حکم باید صفر در نظر گرفته می‌شد. با این حال از آنجا که آیین‌نامه مربوط به نحوه پرداخت خسارت تدوین شده و نظر فعالان اقتصادی در خصوص اجرای این حکم نیز همانند حکم قبلی حدود ۲۴ درصد در نظر گرفته شده است لذا همان نسبت مورد پذیرش قرار گرفت که نسبت به سال گذشته ۴.۳۲ واحد افت داشته است.

مستندات:

نامه شماره م ب / ۲۷۵۵۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۹ وزارت نفت و نامه شماره ۸۰۰۹۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۹ شرکت ملی گاز ایران.

حکم شماره چهل و هشت

ماده ۲۶- اعلام تعطیلی روزهای کاری سال توسط دولت، فقط در شرایط وقوع حوادث غیرمترقبه یا بروز خطری که جان شهروندان را به خطر اندازد مجاز است و در غیر این موارد، دولت مجاز نیست روزهای کاری سال را تعطیل اعلام کند. مرجع تعیین شرایط غیرمترقبه سازمان‌های تخصصی نظیر هواشناسی و محیط زیست و مرجع تشخیص شرایطی که جان شهروندان را به خطر می‌اندازد، شورای تأمین استان محل ایجاد اضطرار است.

خلاصه حکم شماره چهل و هشت: منع اعلام تعطیلی روزهای کاری؛

دستگاه متولی: دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	روزهای کاری تعطیل شده	روز	سالانه	۱۴۰۰		۱۰۰
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
درصد نهایی اجرای حکم چهل و هشت						
درصد اجرای حکم چهل و هشت از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۰۹۴)						
						۰.۹۴

براساس اطلاعات حاصله، دولت در این زمینه به صورت کامل به احکام قانون پایبند بوده است و هیچ‌یک از روزهای کاری را بدون داشتن شرایط خاص تعطیل اعلام نکرده است. در سال ۱۴۰۱ در مواردی به علت شرایط بد جوی، آلودگی هوا و کمبود سوخت نسبت به تعطیل نمودن برخی مراکز استان‌ها و شهرهای بزرگ اقدام شده است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره چهل و نه

ماده ۲۷- آن دسته از اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی، مستقیم و یا غیرمستقیم در آنها سهام مدیریتی اعم از سهم‌الشرکه، دارایی و یا سهام دارند، نمی‌توانند از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی استفاده کنند. مصادیق این امتیازات و منافع به پیشنهاد هر یک از اتاق‌ها، توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

خلاصه حکم شماره چهل و نه: منع استفاده اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی در آنها هر نوع سهام مدیریتی دارند از امتیازات و منافع تخصیصی به بخش‌های تعاونی و خصوصی؛ دستگاه متولی: دولت.

ردیف	رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	امتیاز از ۱۰۰
۱	-	-		-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کیفی				
				۲۶.۴۱
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی				
				۲۶.۴۱
درصد نهایی اجرای حکم چهل و نه				
				۰.۳۵۱
درصد اجرای حکم چهل و نه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۳۳)				

با عنایت به این که گزارش کیفی مربوط به نحوه اجرای این حکم از سوی دبیرخانه هیئت دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم، نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است که نسبت به سال گذشته ۳.۴۸ واحد کاهش را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است که مصادیق مربوط به امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی باید توسط اتاق‌ها شناسایی و به وزارت امور اقتصادی و دارایی پیشنهاد می‌شد که به نظر نمی‌رسد اقدامات لازم در این خصوص توسط اتاق‌ها انجام شده باشد.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره پنجاه

تبصره ۲ ماده ۲۷- به منظور تغییر نقش دولت از مالکیت و مدیریت مستقیم بنگاه‌ها به سیاستگذاری و نظارت، دولت موظف است ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، ترتیبات قانونی لازم را به نحوی اتخاذ نماید تا مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌ها و مؤسسات بخش‌های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی منطبق بر سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی گردد. اجرای حکم این تبصره در مورد نهادهای تحت نظر مقام رهبری منوط به اذن ایشان است.

خلاصه حکم شماره پنجاه: اتخاذ ترتیبات قانونی برای منع مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی؛ دستگاه متولی: دولت.

ردیف	رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)	شرح عملکرد	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	امتیاز از ۱۰۰
۱	-	-	-	-
میانگین امتیاز حاصل از فرم کیفی				
				۳۱.۰۸
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی				
				۳۱.۰۸
درصد اجرای حکم پنجاه				
				۰.۵۸۴
سهم حکم پنجاه از اجرای قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۸۸)				

با عنایت به این که گزارش کیفی مربوط به نحوه اجرای این حکم از سوی دبیرخانه هیئت دولت اعلام نشده است؛ لذا مبنای محاسبه این حکم، نظرسنجی از فعالان اقتصادی در نظر گرفته شده است که نسبت به گزارش سال قبل در رابطه با این حکم معادل ۷.۴۹ درصد کاهش داشته است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره پنجاه و یک

ماده ۲۸- دولت با همکاری اتاق‌ها ظرف شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون اقدامات قانونی لازم را برای تعیین «نحوه رسیدگی به اعتراض مودیان مالیاتی» و «نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت کنندگان حق بیمه تامین اجتماعی» به عمل می‌آورد.

خلاصه حکم شماره پنجاه و یک: اعمال اقدامات قانونی برای نحوه رسیدگی به اعتراض مودیان مالیاتی و نحوه رسیدگی به اعتراض پرداخت کنندگان حق بیمه تامین اجتماعی؛ دستگاه متولی: دولت.

رتبه	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	پرونده‌های اعتراض مودیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی حل و فصل شده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۷۳۰۰۹۷۱	۷۷.۸
۲	کل پرونده‌های اعتراض مودیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی مطرح شده	تعداد	سالانه	۱۴۰۱	۹۳۸۰۱۷۲	۷۷.۸
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۴۷.۱۰						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۶۸.۵۸						
درصد نهایی اجرای حکم پنجاه و یک						
۰.۹۸۷						
درصد اجرای حکم پنجاه و یک از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۱۴۴)						

با توجه به این که در این حکم هم موضوع رسیدگی به اعتراض مودیان مالیاتی و هم پرداخت حق بیمه تامین اجتماعی مورد نظر بوده است؛ به دلیل آنکه تنها اطلاعات مربوط به سازمان امور مالیاتی اعلام شده است بنابراین محاسبه مقدار این شاخص تنها بر اساس این داده‌ها شکل گرفته است. از سوی دیگر نظر خبرگان حوزه کسب و کار به موفقیت ۴۷.۱۰ درصدی اجرای این حکم معطوف است. بنابراین رقم نهایی شاخص معادل ۶۸.۵۸ درصد در نظر گرفته شده است.

مستندات:

نامه شماره ۴۰/۱۳۲۹۸/ص مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی از سامانه تجمیع هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و سامانه سلیم.

نامه شماره ۱۳۷۷۸۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی (دریافتی از سازمان امور مالیاتی).

حکم شماره پنجاه و دو

ماده ۲۹- قوه قضاییه و دولت اقدامات قانونی لازم را برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری به عمل می‌آورند.

خلاصه حکم شماره پنجاه و دو: اعمال اقدامات قانونی برای تنظیم آیین دادرسی تجاری و تشکیل دادگاه‌های تجاری؛ دستگاه متولی: قوه قضاییه، دولت.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار / عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	پرونده‌های رسیدگی شده براساس آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری	تعداد	سالانه			-
۲	کل پرونده‌های بررسی شده	تعداد	سالانه			
۳	دادگاه‌های تجاری تاسیس شده در استان‌ها	تعداد	سالانه			-
۴	دادگاه‌های تجاری برنامه‌ریزی شده برای تاسیس در استان‌ها	تعداد	سالانه			
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
۴۶.۰۹						
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						
۴۶.۰۹						
درصد نهایی اجرای حکم پنجاه و دو						
۱.۳۸۲						
درصد اجرای حکم پنجاه و دو از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۳)						

با عنایت به این که آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری هنوز به صورت لایحه است و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده و به قانون تبدیل نشده است؛ لذا از سایر قوانین جاری و مرتبط، برای رسیدگی به دعوای تجاری موجود در کشور استفاده و استناد می‌شود. از سوی دیگر تعداد پرونده‌های بررسی شده با موضوع تجاری از سوی قوه قضاییه اعلام نشده است. همچنین بر اساس اطلاعات دریافتی سال ۱۴۰۰، تنها یک شعبه دادگاه تجاری در دادگستری استان تهران دایر گردیده و از آنجا که تعداد دادگاه‌های تجاری برنامه‌ریزی شده برای استقرار در استان‌های کشور در سال ۱۴۰۰ نیز نامعلوم است؛ بنابراین در مورد این شاخص به نظر خبرگان بسنده شده است. میانگین نظر خبرگان برای این حکم نسبت به سال گذشته معادل ۳۸۸ درصد افزایش داشته است.

مستندات:

ندارد.

حکم شماره پنجاه و سه

تبصره ماده ۲۹- تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری، جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که روسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، رسیدگی می‌شود.

خلاصه حکم شماره پنجاه و سه: رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاصی که روسای دادگستری استان‌ها با رعایت صلاحیت محلی در حوزه‌های قضایی تعیین می‌نمایند، تا زمان تأسیس دادگاه‌های تجاری؛ دستگاه متولی: قوه قضاییه.

ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب	آخرین اطلاع داده	مقدار/ عملکرد	امتیاز از ۱۰۰
۱	استان‌های دارای شوراهای حل اختلاف یا شعب خاص برای رسیدگی به جرائم تجاری	تعداد	سالانه			
۲	جرائم تجاری حل اختلاف شده در شوراهای حل اختلاف یا شعب خاص در استان‌ها	تعداد	سالانه			-
۳	کل جرائم تجاری رسیدگی شده در استان‌ها	تعداد	سالانه			
میانگین امتیاز حاصل از فرم کمی						
						-
میانگین امتیاز حاصل از فرم نظرسنجی						۴۶.۰۹
درصد نهایی اجرای حکم پنجاه و سه						۴۶.۰۹
درصد اجرای حکم پنجاه و سه از قانون بهبود با احتساب وزن (۰.۰۳۱۱)						۱.۴۳۳

همان‌گونه که در توضیحات حکم شماره ۵۲ نیز عنوان شد آیین دادرسی تجاری در دادگاه‌های تجاری هنوز به صورت لایحه است و به تصویب مجلس شورای اسلامی نرسیده و به قانون تبدیل نشده است؛ از سوی دیگر تعداد پرونده‌های بررسی شده با موضوع تجاری در شعب تخصصی و استان‌های دارای شوراهای حل اختلاف یا شعب خاص برای رسیدگی به جرائم تجاری از سوی قوه قضاییه اعلام نشده است. با این حال برخی دادگستری‌های استانی که به طور مستقیم با این مرکز در ارتباط بوده‌اند اذعان داشته‌اند که دعوای تجاری در شعب خاص بررسی می‌شوند. در هر صورت به دلیل عدم وجود اطلاعات لازم در مورد محاسبه امتیاز شاخص این حکم نیز به نظر خبرگان بسنده شده است.

مستندات:

ندارد.

فصل سوم

گزارش نظرسنجی از خبرگان و فعالان اقتصادی در زمینه میزان اجرا و تحقق برخی

احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

مقدمه

پرسشنامه نظرسنجی با هدف سنجش ادراک صاحب نظران در زمینه میزان تحقق و اثربخشی اجرای احکام قانون طراحی گردیده است. در بخش اول پرسشنامه، اطلاعات تکمیل کننده پرسشنامه به منظور انجام تحلیل های توصیفی مورد پرسش قرار گرفته است. در بخش دوم پرسشنامه، نظر فعالان اقتصادی در مورد هریک از ۳۰ گزینه (احکامی که از بین ۵۳ حکم موجود، قابلیت درج در پرسش های نظرسنجی را داشته اند) مطرح شده، از طریق پاسخ عددی ده گانه دریافت گردیده و در بخش سوم پرسشنامه، نظرهای فعالان اقتصادی در خصوص نیاز به بازنگری مواد قانون و پیشنهادهای اصلاحی آنان در این زمینه به صورت تشریحی مورد پرسش قرار گرفته است. با توجه به این که سه اتاق اصناف، بازرگانی و تعاون به عنوان بخش خصوصی متولیان بعضی از احکام قانون بوده و در شیوه سنجش آن احکام، به روش نظرسنجی اشاره شده، بنابراین فرم های نظرسنجی (پرسشنامه و راهنمای تکمیل، پیوست گزارش است) مذکور جهت تکمیل اطلاعات توسط خبرگان حوزه کسب و کار به سه اتاق فوق الذکر ارسال گردید که نهایتاً پس از پالایش تعداد ۹۴ پرسشنامه با جزئیات زیر مورد قبول واقع شد.

- از تعداد ۹۴ خبره اقتصادی، ۱۳ نفر زن و ۸۱ نفر مرد هستند.
- تعداد ۱۰ نفر از خبرگان دارای مدرک کاردانی و کمتر، ۲۸ نفر مدرک کارشناسی، ۴۰ نفر مدرک کارشناسی ارشد و ۱۶ نفر دارای مدرک دکتری هستند.
- تعداد ۶۹ نفر از خبرگان با عنوان شخصیت حقوقی و ۲۵ نفر به عنوان شخص حقیقی، پرسشنامه را تکمیل کردند.
- از ۹۴ خبره اقتصادی، ۵۷ نفر در گروه علوم انسانی، ۲۱ نفر در گروه مهندسی و ۱۶ نفر دیگر در سایر رشته ها، تحصیل کرده اند.
- تعداد ۶۶ نفر از خبرگان در بخش خدمات، ۲۴ نفر از خبرگان در بخش صنعت و ۴ نفر از خبرگان نیز در بخش کشاورزی اشتغال به کار و یا دارای سوابق تجربی بوده اند.
- از ۹۴ پاسخگو، تعداد ۶ خبره از اتاق اصناف، ۶۳ خبره از اتاق بازرگانی و ۲۵ خبره از اتاق تعاون در این نظرسنجی شرکت کرده اند.

الف: نتایج بخش پرسش‌های نظرسنجی شامل ۳۰ پرسش دارای مقیاس عددی

جدول ۴- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک بخش‌های عمده اقتصادی از ۱۰۰ امتیاز

ردیف	سؤال (حکم)	کل	بخش		
			کشاورزی	خدمات	صنعت
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۴۹.۱۴	۳۸.۳۳	۵۳.۲۳	۴۷.۵۰
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکل‌ها توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب و کار	۵۰.۲۱	۴۸.۳۳	۵۲.۸۸	۱۷.۵۰
۳	استعلام نظر تشکل‌های اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۹.۱۵	۵۲.۵۰	۴۹.۷۰	۲۰.۰۰
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه تهیه فهرست تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۰.۱۱	۶۰.۸۳	۵۸.۶۴	۸۶.۶۷
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه حذف تشکل‌های موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکل‌ها	۴۸.۶۰	۴۸.۳۳	۴۸.۰۰	۶۰.۰۰
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۳۶.۷۰	۳۸.۷۵	۳۶.۳۶	۳۰.۰۰
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات موردنیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۳۹.۳۶	۳۷.۰۸	۴۰.۴۵	۳۵.۰۰
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش یافته است.	۳۹.۸۹	۴۱.۲۵	۳۹.۶۹	۳۵.۰۰
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۵۵.۹۱	۵۴.۱۷	۵۵.۲۳	۷۷.۵۰
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرایند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به صورت مجازی	۴۴.۹۵	۳۶.۲۵	۴۸.۰۰	۴۷.۵۰
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۳.۴۴	۳۰.۴۲	۳۴.۹۲	۲۷.۵۰
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱.۴۱	۲۸.۳۳	۳۲.۹۷	۲۵.۰۰
۱۳	تاثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۵.۷۴	۴۶.۶۷	۵۹.۰۹	۵۵.۰۰
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰.۹۶	۵۷.۹۲	۶۱.۳۶	۷۲.۵۰
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل‌ها توسط شورای گفتگو	۶۶.۱۷	۶۰.۴۲	۶۸.۳۳	۶۵.۰۰
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و ...	۵۲.۶۶	۵۴.۱۷	۵۱.۳۶	۶۵.۰۰
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۸.۱۵	۴۲.۵۰	۴۹.۵۳	۶۰.۰۰
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۴۲.۹۳	۴۷.۹۲	۴۱.۰۹	۴۲.۵۰
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار	۵۶.۲۶	۵۱.۶۷	۵۷.۱۴	۷۰.۰۰
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار و واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و ...	۴۷.۹۳	۵۰.۸۳	۴۷.۸۱	۳۲.۵۰
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم‌سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداری‌ها	۳۶.۴۵	۳۲.۰۸	۳۹.۳۸	۱۵.۰۰
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۳۵.۷۱	۲۹.۵۷	۳۸.۲۸	۳۰.۰۰
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۲.۴۷	۳۷.۰۸	۳۰.۹۲	۳۰.۰۰
۲۴	استفاده از فرم‌های یکنواخت توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادها	۳۳.۳۰	۳۲.۰۸	۳۴.۱۳	۲۷.۵۰

ردیف	سؤال (حکم)	کل	بخش		
			کشاورزی	خدمات	صنعت
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۵.۴۸	۲۹.۵۸	۳۷.۸۵	۳۲.۵۰
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۳.۶۶	۲۶.۶۷	۲۲.۳۱	۲۷.۵۰
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۲۶.۴۱	۲۰.۸۳	۲۸.۹۱	۲۰.۰۰
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۱.۰۸	۳۲.۰۸	۳۱.۲۳	۲۲.۵۰
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۴۷.۱۰	۴۰.۸۳	۴۹.۶۹	۴۲.۵۰
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۶.۰۹	۴۳.۷۵	۴۷.۳۴	۴۰.۰۰
میانگین کل (احکام)		۴۳.۹۱	۴۱.۷۱	۴۴.۸۶	۴۱.۹۷

همان‌گونه که از اطلاعات این جدول نیز مشخص است فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار شرکت-کننده در این نظرسنجی، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳ گانه قانون را معادل ۴۳.۹۱ درصد اعلام کرده‌اند که در این میان فعالان اقتصادی و خبرگان در بخش خدمات با ۴۴.۸۶ درصد و خبرگان بخش صنعت با ۴۱.۷۱ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق احکام را اعلام داشته‌اند. همچنین از نظر خبرگان حوزه کسب و کار، حکم «پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات» کمترین میزان تحقق و حکم «توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل‌ها توسط شورای گفتگو» بیشترین میزان تحقق احکام را به خود اختصاص داده است.

جدول ۵- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک خبرگان سه اتاق بازرگانی، اصناف و تعاون از ۱۰۰ امتیاز

ردیف	سؤال (حکم)	کل	اتاق		
			بازرگانی	اصناف	تعاون
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۴۹.۱۴	۵۲.۹۲	۴۵.۰۰	۵۰.۰۰
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکل‌ها توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب و کار	۵۰.۲۱	۴۲.۸۰	۳۳.۳۳	۵۸.۴۰
۳	استعلام نظر تشکل‌های اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۹.۱۵	۴۰.۸۰	۳۶.۶۷	۵۶.۸۰
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه تهیه فهرست تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۰.۱۱	۶۶.۰۰	۴۵.۰۰	۵۱.۲۵
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه حذف تشکل‌های موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکل‌ها	۴۸.۶۰	۵۲.۰۸	۵۳.۳۳	۳۸.۴۰
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۳۶.۷۰	۳۲.۴۰	۴۳.۳۳	۴۱.۲۰
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات موردنیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۳۹.۳۶	۳۵.۲۰	۴۸.۳۳	۳۹.۶۰
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشورساماندهی و کاهش یافته است.	۳۹.۸۹	۳۳.۶۰	۵۱.۶۷	۴۴.۵۸
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۵۵.۹۱	۵۱.۲۰	۴۶.۰۰	۵۸.۰۰
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرایند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به صورت مجازی	۴۴.۹۵	۴۸.۷۵	۴۰.۰۰	۵۲.۰۰
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۳.۴۴	۳۴.۱۷	۱۶.۶۷	۴۰.۴۰
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱.۴۱	۳۱.۷۴	۲۵.۰۰	۳۸.۰۰
۱۳	تاثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۵.۷۴	۵۵.۶۰	۳۳.۳۳	۵۳.۲۰
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰.۹۶	۵۵.۶۰	۴۵.۰۰	۵۶.۰۰
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل‌ها توسط شورای گفتگو	۶۶.۱۷	۶۳.۲۰	۵۱.۶۷	۵۵.۶۰
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و ...	۵۲.۶۶	۴۴.۸۰	۴۱.۶۷	۵۸.۰۰
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۸.۱۵	۴۰.۸۷	۴۶.۶۷	۵۰.۸۰
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۴۲.۹۳	۴۰.۴۳	۴۱.۶۷	۴۳.۲۰
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار	۵۶.۲۶	۶۱.۲۵	۳۸.۳۳	۵۵.۸۳
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار و واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و ...	۴۷.۹۳	۴۹.۱۷	۴۱.۶۷	۴۸.۷۵
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم‌سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداری‌ها	۳۶.۴۵	۳۸.۳۳	۵۵.۰۰	۳۹.۲۰
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۳۵.۷۱	۳۱.۲۵	۳۵.۰۰	۴۲.۰۸
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۲.۴۷	۳۱.۲۵	۴۳.۳۳	۳۲.۴۰
۲۴	استفاده از فرم‌های یکنواخت توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادها	۳۳.۳۰	۳۵.۰۰	۳۵.۰۰	۳۳.۲۰
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۵.۴۸	۲۸.۳۳	۴۰.۰۰	۴۴.۰۰

ردیف	سؤال (حکم)	کل	اتاق		
			بازرگانی	اصناف	تعاون
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۳.۶۶	۱۵.۸۳	۳۰.۰۰	۲۸.۴۰
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۲۶.۴۱	۲۰.۸۷	۲۸.۳۳	۲۶.۸۰
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۱.۰۸	۲۲.۵۰	۳۱.۶۷	۳۳.۲۰
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۴۷.۱۰	۵۳.۷۵	۴۱.۶۷	۴۶.۸۰
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۶.۰۹	۴۰.۸۷	۵۵.۰۰	۵۸.۰۰
میانگین کل احکام		۴۳.۹۱	۴۱.۶۹	۴۰.۶۴	۴۵.۸۰

همان گونه که از اطلاعات این جدول نیز مشخص است در حالی که به طور کلی فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار شرکت کننده در این نظرسنجی، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳ گانه قانون را معادل ۴۳.۹۱ درصد اعلام کرده‌اند؛ اما در این میان، فعالان اقتصادی و خبرگان در اتاق تعاون با ۴۵.۸۰ درصد و خبرگان در اتاق اصناف با ۴۰.۶۴ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق احکام را اعلام داشته‌اند.

جدول ۶- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک اشخاص حقیقی / حقوقی و جنس از ۱۰۰ امتیاز

ردیف	سؤال (حکم)	کل	شخص		جنس	
			حقیقی	حقوقی	مرد	زن
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۴۹.۱۴	۴۹.۵۸	۴۹.۸۵	۴۷.۱۶	۶۲.۵۰
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاقها و تشکلها توسط دولت پیش از تصمیم گیریهای مرتبط با محیط کسب و کار	۵۰.۲۱	۴۱.۲۰	۵۴.۱۸	۴۹.۷۵	۵۳.۰۸
۳	استعلام نظر تشکل های اقتصادی توسط دستگاه های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۹.۱۵	۳۶.۰۰	۵۴.۶۳	۴۹.۳۸	۴۷.۶۹
۴	عملکرد اتاقها در زمینه تهیه فهرست تشکل های اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۰.۱۱	۴۷.۶۰	۶۵.۱۵	۵۹.۲۵	۶۵.۳۸
۵	عملکرد اتاقها در زمینه حذف تشکل های موازی، ادغام و یکپارچه سازی و انسجام در فعالیت های موازی تشکلها	۴۸.۶۰	۴۲.۰۸	۵۰.۹۰	۴۶.۷۹	۶۰.۸۳
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکل های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۳۶.۷۰	۳۴.۰۰	۳۸.۲۱	۳۶.۴۲	۳۸.۴۶
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات مورد نیاز فعالان اقتصادی و سرمایه گذاران در کشور	۳۹.۳۶	۳۶.۴۰	۴۰.۹۰	۳۷.۹۰	۴۸.۴۶
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش یافته است.	۳۹.۸۹	۳۴.۸۰	۴۱.۶۷	۳۹.۸۸	۴۰.۰۰
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه های اجرایی در قالب پنجره واحد	۵۵.۹۱	۴۲.۹۲	۶۰.۴۵	۵۴.۹۴	۶۲.۵۰
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرایند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه های الکترونیکی به صورت مجازی	۴۴.۹۵	۳۵.۸۳	۴۹.۲۵	۴۴.۵۷	۴۷.۵۰
۱۱	قرار دادن ظرفیت های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۳.۴۴	۲۲.۹۲	۳۷.۱۶	۳۳.۸۳	۳۰.۸۳
۱۲	تسهیل تردد سرمایه گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱.۴۱	۲۱.۳۰	۳۴.۹۳	۳۰.۳۸	۳۸.۳۳
۱۳	تاثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش های خصوصی و تعاونی	۵۵.۷۴	۴۷.۲۰	۵۹.۷۰	۵۶.۳۰	۵۲.۳۱
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰.۹۶	۵۳.۲۰	۶۴.۳۳	۶۰.۲۵	۶۵.۳۸
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکلها توسط شورای گفتگو	۶۶.۱۷	۶۲.۴۰	۶۸.۳۶	۶۴.۶۹	۷۵.۳۸
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و ...	۵۲.۶۶	۴۳.۲۰	۵۷.۰۱	۵۲.۵۹	۵۳.۰۸
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۸.۱۵	۴۴.۷۸	۴۹.۴۰	۴۸.۱۳	۴۸.۳۳
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۴۲.۹۳	۳۳.۰۴	۴۵.۹۷	۴۳.۰۰	۴۲.۵۰
۱۹	نقش موثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار	۵۶.۲۶	۴۷.۹۲	۵۹.۶۹	۵۶.۱۵	۵۶.۹۲
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار و واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکلها و ...	۴۷.۹۳	۴۴.۱۷	۴۹.۳۹	۴۶.۹۶	۵۳.۸۵
۲۱	تعیین مکان هایی برای فروشندگان کم سرمایه و تولید کنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداریها	۳۶.۴۵	۴۳.۷۵	۳۴.۷۸	۳۳.۱۳	۵۶.۹۲
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۳۵.۷۱	۳۵.۸۳	۳۶.۳۱	۳۵.۱۳	۳۹.۲۳
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه های اجرایی	۳۲.۴۷	۳۸.۷۵	۳۱.۰۴	۳۰.۸۸	۴۲.۳۱
۲۴	استفاده از فرم های یکپارچه توسط دستگاه های اجرایی در انعقاد قراردادها	۳۳.۳۰	۳۴.۳۵	۳۲.۴۲	۳۲.۷۸	۳۶.۶۷

ردیف	سؤال (حکم)	کل	شخص		جنس	
			حقیقی	حقوقی	مرد	زن
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۵.۴۸	۴۰.۰۰	۳۳.۸۸	۳۴.۶۳	۴۰.۷۷
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۳.۶۶	۲۵.۰۰	۲۳.۵۸	۲۲.۶۳	۳۰.۰۰
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص‌یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۲۶.۴۱	۲۱.۳۰	۲۸.۲۱	۲۶.۲۵	۲۷.۵۰
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۱.۰۸	۳۵.۸۳	۲۹.۵۵	۲۹.۸۸	۳۸.۴۶
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت‌کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۴۷.۱۰	۴۹.۱۷	۴۷.۳۱	۴۶.۵۰	۵۰.۷۷
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۶.۰۹	۴۸.۲۶	۴۵.۹۷	۴۵.۰۰	۵۳.۳۳
میانگین کل احکام		۴۳.۹۱	۳۹.۷۶	۴۵.۸۱	۴۳.۱۷	۴۸.۶۴

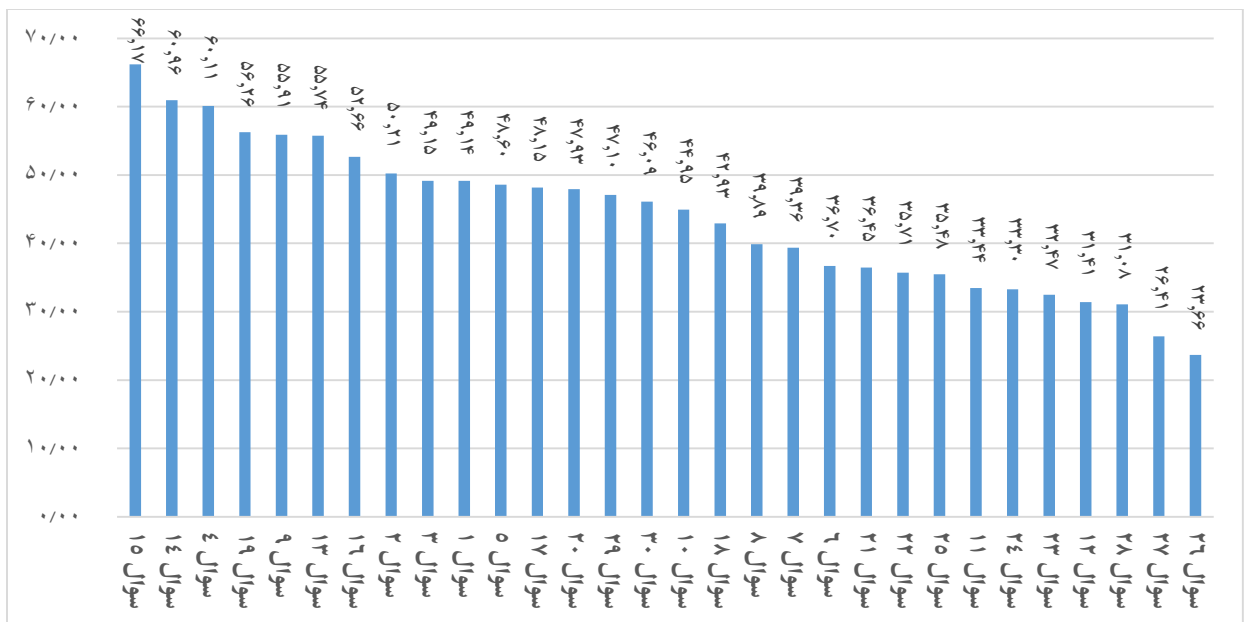
همان‌گونه که از اطلاعات این جدول نیز مشخص است در حالی که به طور کلی فعالان اقتصادی و خبرنگاران حوزه کسب و کار شرکت‌کننده در این نظرسنجی، میزان اجرا و تحقق اهداف ۳۰ حکم از احکام ۵۳‌گانه قانون را معادل ۴۳.۹۱ درصد اعلام کرده‌اند؛ اما در این میان، فعالان اقتصادی و خبرنگاران با شخصیت حقوقی (۴۵.۸۱)، میزان تحقق احکام را بیشتر از اشخاص حقیقی (۳۹.۷۶) ارزیابی کرده‌اند. همچنین زنان با امتیاز ۴۸.۶۴، میزان تحقق احکام را بیشتر از مردان (۴۳.۱۷) اعلام داشته‌اند.

جدول ۷- نظر خبرگان در مورد میزان اجرا و تحقق احکام قانون به تفکیک مدرک و گروه تحصیلی از ۱۰۰ امتیاز

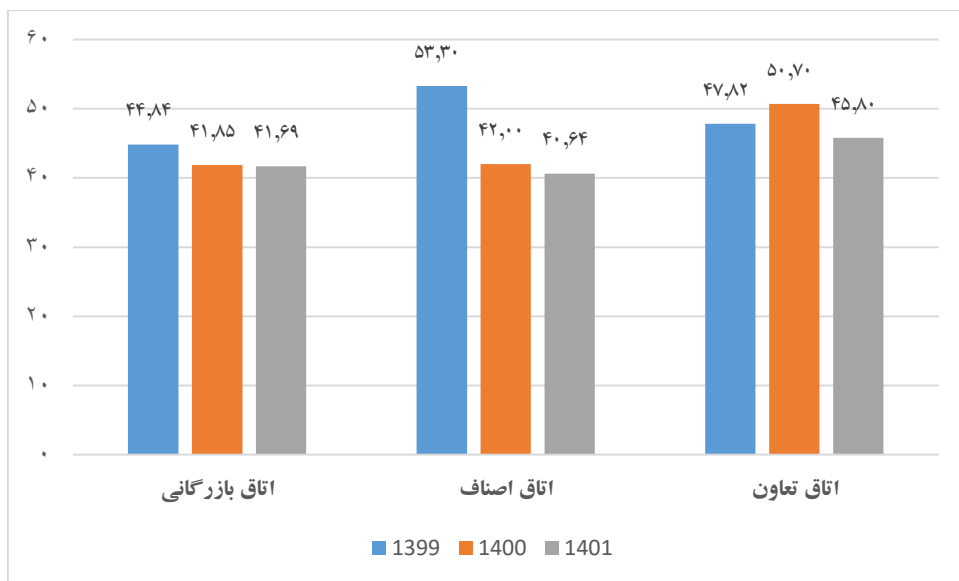
ردیف	سؤال (حکم)	کل	مدرک تحصیلی				گروه تحصیلی		
			دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی و کاردانی و کمتر	علوم انسانی	مهندسی	سایر رشته‌ها	
۱	ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران	۴۹.۱۴	۴۷.۵۰	۵۰.۷۵	۴۶.۳۰	۵۳.۰۰	۵۱.۴۰	۳۸.۵۷	۵۵.۳۳
۲	درخواست و بررسی نظر کتبی اتاق‌ها و تشکل‌ها توسط دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب و کار	۵۰.۲۱	۴۵.۶۳	۵۰.۷۵	۵۱.۰۷	۵۳.۰۰	۴۵.۷۹	۶۴.۲۹	۴۷.۵۰
۳	استعلام نظر تشکل‌های اقتصادی توسط دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات و ...	۴۹.۱۵	۴۰.۰۰	۴۴.۰۰	۵۹.۶۴	۵۵.۰۰	۴۵.۴۴	۵۹.۵۲	۴۸.۷۵
۴	عملکرد اتاق‌ها در زمینه تهیه فهرست تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ...	۶۰.۱۱	۶۱.۳۳	۵۷.۰۰	۶۶.۴۳	۵۳.۰۰	۶۰.۵۴	۶۱.۹۰	۵۶.۲۵
۵	عملکرد اتاق‌ها در زمینه حذف تشکل‌های موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکل‌ها	۴۸.۶۰	۵۰.۶۳	۴۷.۰۰	۴۹.۲۶	۵۰.۰۰	۵۱.۵۸	۴۰.۹۵	۴۸.۰۰
۶	مدنظر قرار دادن نظرات اصناف و تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان	۳۶.۷۰	۳۳.۷۵	۳۵.۷۵	۴۰.۳۶	۳۵.۰۰	۳۷.۰۲	۴۰.۰۰	۳۱.۲۵
۷	تهیه و انتشار آمار و اطلاعات مورد نیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور	۳۹.۳۶	۳۰.۶۳	۴۱.۵۰	۴۲.۵۰	۳۶.۰۰	۴۲.۱۱	۴۱.۹۰	۲۶.۲۵
۸	مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور ساماندهی و کاهش یافته است.	۳۹.۸۹	۴۴.۳۸	۳۳.۲۵	۴۵.۱۹	۴۵.۰۰	۴۰.۸۹	۴۰.۴۸	۳۵.۶۳
۹	ساماندهی صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد	۵۵.۹۱	۵۳.۱۳	۵۶.۷۵	۵۸.۵۲	۵۰.۰۰	۵۸.۲۱	۵۵.۲۴	۴۸.۷۵
۱۰	ایجاد تمامی مراحل فرایند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی به صورت مجازی	۴۴.۹۵	۴۳.۷۵	۴۱.۰۰	۴۱.۸۵	۷۱.۰۰	۴۵.۴۴	۳۶.۶۷	۵۴.۶۷
۱۱	قرار دادن ظرفیت‌های روابط خارجی در اختیار فعالان اقتصادی	۳۳.۴۴	۳۲.۵۰	۳۴.۷۵	۲۶.۳۰	۴۹.۰۰	۳۴.۳۹	۲۷.۱۴	۳۸.۶۷
۱۲	تسهیل تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران	۳۱.۴۱	۲۸.۰۰	۳۲.۷۵	۲۵.۹۳	۴۶.۰۰	۳۳.۵۷	۲۱.۴۳	۳۷.۳۳
۱۳	تاثیر شورای گفتگو در تبادل نظر دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی	۵۵.۷۴	۵۶.۲۵	۶۰.۲۵	۵۲.۱۴	۴۷.۰۰	۶۱.۵۸	۴۹.۰۵	۴۳.۷۵
۱۴	عملکرد مطلوب شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ...	۶۰.۹۶	۵۶.۸۸	۶۰.۷۵	۶۲.۸۶	۶۳.۰۰	۶۲.۴۶	۵۷.۶۲	۶۰.۰۰
۱۵	توجه و استماع نظرات و پیشنهادهای نمایندگان اصناف یا تشکل‌ها توسط شورای گفتگو	۶۶.۱۷	۶۳.۱۳	۶۸.۲۵	۶۵.۰۰	۶۶.۰۰	۶۹.۴۷	۶۰.۰۰	۶۲.۵۰
۱۶	اقدامات مؤثر شورای گفتگو برای ارتقای فرهنگ اقتصادی، اخلاق کسب و کار و ...	۵۲.۶۶	۵۷.۵۰	۴۶.۰۰	۵۸.۲۱	۵۶.۰۰	۵۲.۹۸	۵۵.۷۱	۴۷.۵۰
۱۷	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در زمینه حذف یا تعمیم امتیازات موجود در قوانین و مقررات و ...	۴۸.۱۵	۵۱.۲۵	۴۷.۵۰	۴۴.۰۷	۵۷.۷۸	۵۱.۹۳	۳۷.۶۲	۴۸.۵۷

ردیف	سؤال (حکم)	کل	مدرک تحصیلی				گروه تحصیلی		
			دکتری	کارشناسی ارشد	کارشناسی	کاردانی و کمتر	علوم انسانی	مهندسی	سایر رشته‌ها
۱۸	اقدامات مؤثر شورای گفتگو در شناسایی واحدهای مشمول پرداخت مالیات	۴۲.۹۳	۴۶.۲۵	۳۶.۰۰	۴۸.۵۲	۵۱.۱۱	۴۲.۸۱	۴۸.۵۷	۳۵.۰۰
۱۹	نقش مؤثر شوراهای استانی گفتگوی دولت و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار	۵۶.۲۶	۵۷.۵۰	۵۳.۲۵	۵۷.۴۱	۶۵.۰۰	۵۹.۱۱	۵۱.۹۰	۵۱.۴۳
۲۰	بررسی و پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار و واحدهای استانی سؤالات نمایندگان تشکل‌ها و ...	۴۷.۹۳	۳۷.۵۰	۴۸.۵۰	۵۲.۱۴	۵۱.۲۵	۴۹.۱۲	۵۰.۰۰	۴۰.۰۰
۲۱	تعیین مکان‌هایی برای فروشندگان کم‌سرمایه و تولیدکنندگان کوچک و متوسط توسط شهرداری‌ها	۳۶.۴۵	۳۱.۸۸	۴۰.۲۵	۳۲.۵۰	۴۰.۰۰	۳۵.۷۹	۳۷.۶۲	۳۷.۳۳
۲۲	ایجاد پایگاه جامع معاملات بخش عمومی	۳۵.۷۱	۲۵.۶۳	۴۲.۵۶	۳۲.۵۹	۳۳.۳۳	۳۷.۶۸	۳۲.۵۰	۳۲.۶۷
۲۳	در اولویت قرار دادن انجام معاملات و انتخاب طرف قرارداد در شرایط برابر، توسط دستگاه‌های اجرایی	۳۲.۴۷	۲۸.۷۵	۲۹.۲۵	۳۴.۶۴	۴۶.۶۷	۲۹.۴۷	۳۸.۱۰	۳۶.۰۰
۲۴	استفاده از فرم‌های یکپارچه توسط دستگاه‌های اجرایی در انعقاد قراردادها	۳۳.۳۰	۲۵.۰۰	۳۴.۳۶	۳۳.۳۳	۴۳.۳۳	۳۲.۳۲	۳۵.۷۱	۳۳.۵۷
۲۵	اطلاع‌رسانی هرگونه تغییرات در سیاست‌ها و ... توسط دستگاه‌های اجرایی قبل از اجرا	۳۵.۴۸	۲۹.۳۸	۳۷.۰۰	۳۳.۲۱	۴۶.۶۷	۳۴.۷۴	۳۶.۱۹	۳۷.۳۳
۲۶	پرداخت خسارت به واحدهای تولیدی ناشی از قطع برق یا گاز یا خدمات مخابرات	۲۳.۶۶	۱۷.۵۰	۲۳.۷۵	۲۱.۴۳	۴۱.۱۱	۲۴.۳۹	۲۰.۹۵	۲۴.۶۷
۲۷	عدم استفاده اشخاص حقوقی از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش خصوصی و تعاونی...	۲۶.۴۱	۲۳.۷۵	۲۵.۷۵	۲۰.۷۴	۵۱.۱۱	۲۷.۷۲	۱۹.۵۲	۳۱.۴۳
۲۸	عدم مداخله و نفوذ دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی	۳۱.۰۸	۲۲.۵۰	۳۲.۷۵	۳۰.۳۶	۴۱.۱۱	۲۸.۴۲	۳۵.۷۱	۳۴.۶۷
۲۹	انجام اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی	۴۷.۱۰	۳۸.۷۵	۴۶.۵۰	۵۰.۷۱	۵۳.۳۳	۴۸.۹۵	۴۳.۳۳	۴۵.۳۳
۳۰	ایجاد شعب دادگاه‌های تجاری	۴۶.۰۹	۴۴.۳۸	۴۷.۲۵	۴۴.۴۴	۴۸.۸۹	۴۸.۹۵	۴۳.۳۳	۳۸.۵۷
	میانگین	۴۳.۹۱	۴۰.۸۳	۴۳.۵۱	۴۴.۲۶	۴۹.۹۶	۴۴.۸۱	۴۲.۷۲	۴۲.۲۹

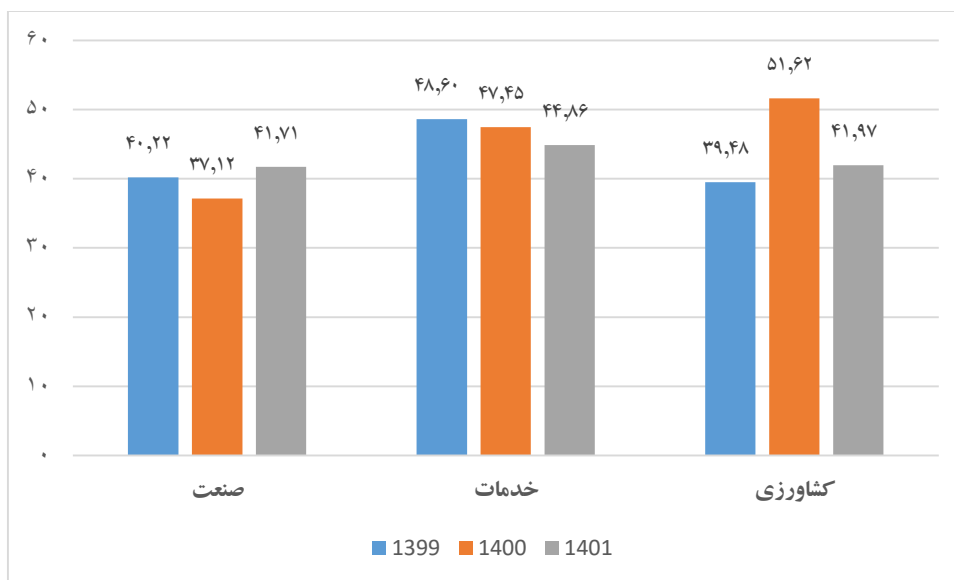
همان‌گونه که از اطلاعات این جدول نیز مشخص است، فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار دارای مدرک تحصیلی کاردانی و کمتر (۴۹.۹۶) و دارندگان مدرک تحصیلی دکتری (۴۰.۸۳)، به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق احکام را ارزیابی کرده‌اند. علاوه بر آن، دارندگان مدرک علوم انسانی (۴۴.۸۱) بیشترین و دارندگان مدرک در سایر رشته‌های تحصیلی (۴۲.۲۹)، کمترین میزان تحقق احکام را اعلام داشته‌اند.

نمودار ۱- میانگین نظرات خبرگان به هریک از سوالات نظرسنجی

نمودار ۲- میانگین نمرات نظر خبرگان به تفکیک سه اتاق و مقایسه با دو سال گذشته

نمودار ۳- میانگین نمرات نظر خبرگان به تفکیک رشته فعالیت و مقایسه با دو سال گذشته

نکته: در هر سه نمودار فوق، دامنه تغییرات بین صفر تا صد است ولی برای برخی بهتر دیده شده اختلافها و تفاوتها بین هر گروه، مقیاس نمودارها در محدوده مقادیر درصدی موجود در نظر گرفته شده است.

ب: نتایج بخش پیشنهاد اصلاح و بازنگری و بیان دیدگاه‌های کلی شامل ۳ پرسش تشریحی

در این بخش، ۳ پرسش باز در زمینه نیاز به اصلاح، حذف و یا بازنگری در مواد قانون و پیشنهاد‌های اصلاحی آنان برای بهتر اجرا شدن قانون از فعالان اقتصادی به شرح زیر پرسیده شد:

۱- به نظر شما کدام یک از مواد و یا تبصره‌های قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، کارایی و اثربخشی لازم را ندارند و یا نیاز به اصلاح و بازنگری دارند؟

۲- به طور کلی نظر خود در رابطه با میزان اثربخشی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در بهتر شدن فضای کسب و کار کشور را بیان فرمایید.

۳- پیشنهاد‌های خود برای اجرای هر چه بهتر قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را بیان فرمایید.

در ادامه این بخش، نظرهای آن دسته از فعالان اقتصادی که به طور جامع‌تری به پرسش‌های فوق پاسخ داده بودند عیناً آورده شده و سعی شده تا به سایر نظر‌ها هم با رعایت عدم تکرار موضوع و موجز بودن گزارش پرداخته شود.

۱- به نظر شما کدام یک از مواد و یا تبصره‌های قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، کارایی و اثربخشی لازم را ندارند و یا نیاز به اصلاح و بازنگری دارند؟

- هرچند که قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار یک قانون مترقی بوده و هدف اصلی آن بهره‌مندی از نظرات بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌سازی‌های دولت بوده، لیکن با توجه به اشکالات ساختاری در نظام مدیریتی کشور با گذشت بیش از یک دهه از تصویب آن، هنوز اجرایی نگردیده‌است.
- با توجه به پرسش‌هایی که در خصوص اجرای احکام قانون بهبود کسب و کار در بخش قبل انجام شد و نظرات ارائه شده توسط این اتاق، قوانین مذکور جامع و کامل و کارشناسی شده‌است و نیاز به اصلاح نداشته بلکه نیازمند ضمانت اجرایی بوده چرا که در اکثر موارد بدلیل نبود ضمانت اجرایی، قوانین مذکور بطور کامل اجرا نگردیده‌است.
- در ماده 2 قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار عنوان شده که دولت در بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آئین‌نامه‌ها نظر کتبی اتاق‌ها و سایر تشکل‌های اقتصادی را درخواست و بررسی نماید که این بیانگر جایگاه مهم اتاق‌ها و بخش خصوصی در بهبود فضای کسب و کار بوده اما در انتهای این ماده عنوان شده‌است که دولت هرگاه لازم دید اتاق و تشکل‌ها را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید که یعنی این حضور با تأکید بر خواست و نظر دولت بوده و لذا صراحت و روشنی جایگاه بخش خصوصی در ارائه پیشنهادات و دفاع از آن جهت بهبود فضای کسب و کار با ابهام روبرو می‌گردد. همچنین در خصوص نظرخواهی از تشکل‌ها در رابطه با تغییر یا اصلاح قوانین و مقررات، با وجود تذکرات و تأکید دولت‌های گوناگون، اما لحاظ کردن نظرات به صورت موردی اتفاق می‌افتد و ضمانت اجرایی و تنبیهی کافی در این خصوص وجود ندارد.

- حاکمیت قانون دو بال دارد: تصویب قانون کم‌نقص و اجرای درست آن قانون. بسیاری از قوانین شاید در حد قابل قبولی تصویب شده باشند (فارغ از ایرادات متعددی که به آن‌ها وارد است)، لیکن همین قوانین نیز به درستی اجرا نمی‌گردد. به طور مثال مواد ۳، ۲، ۲۴ و ۳۰ قانون بهبود، در نوع خود احکام بدیع و مناسبی اند لیکن وقتی به درستی اجرا نگردند، طبعاً آن اثربخشی‌ای که مد نظر قانون‌گذار و مطلوب بخش خصوصی باشند را ندارد. بنابراین در بسیاری از موارد، اصلاح یک مقرر، کمک چندانی به کارآمدی آن نمی‌کند بلکه اجرای درست آن است که اهمیت دارد.
- در خصوص مواد 2 و 3² که با اخذ نظر از اتاق‌ها و تشکل‌ها تاکید شده، اغلب به صورت فرمالیته نظر خواهی می‌شود و زمان مکفی برای بررسی بخش خصوصی روی موضوعات مطروحه داده نمی‌شود و در بسیاری موارد نیز نظرات صرفاً اخذ می‌شود و در سیاست‌ها بکار گرفته نمی‌شود.
- طبق ماده 2 و 3 قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار عمل نمی‌شود و متأسفانه مدام شاهد ارائه ابلاغیه‌های خلق‌الساعه ممنوعیت‌های صادراتی هستیم. متن قانون صحیح است اما اثربخشی ضعیفی را شاهد هستیم.
- ماده «2» و ماده «3» نیازمند آیین‌نامه اجرایی است، چرا که در ماده «2» و ماده «3» لفظ "تشکل‌های ذیربط" کلی و مبهم است و در ماده «3» لفظ "مورد توجه قرار دهد" فاقد ضمانت اجرایی است.
- لازم است در بند الف ماده (۱) قانون بهبود، نام اتاق اصناف ایران اضافه گردد.
- با عنایت به اینکه تاکنون قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار بصورت کامل در کشور اجرایی نگردیده است، پیشنهاد می‌گردد ابتدا بستر لازم و قانونی جهت اجرای کامل قانون از جمله مواد 5، 7، 14، 16، 25 و 29 آن فراهم و متعاقباً در خصوص میزان اثربخشی مواد و تبصره‌های قانون بررسی‌های فنی و کارشناسی انجام گیرد.
- تبصره ماده 4، وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرائی و نهادهای بین‌المللی، جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب و کار را بهبود بخشد و وضعیت اقتصادی مناسب کشور را به سرمایه‌گذاران خارجی معرفی کند. این ماده تا زمانی که به اصلاح زیربنا نپردازیم کمک‌رسان نخواهد بود.
- ماده 6: نیاز به بازنگری به قرارداد الزام موکد در آن و شفاف‌سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی، مطابق با موارد مطروحه در این قانون، عدم وجود آمار صحیح و قابل اتکا از وضعیت و کمبودهای واقعی در بخش تولید احساس می‌شود. آمار و ارقام انتشار یافته در سایت‌ها و مراکز آماری، با توجه به تغییرات شدید قیمت‌های مواد امکان برنامه‌ریزی را دشوار می‌سازد.
- مواد 6، 7، 8، 9 و 10 و بطور کلی موادی که همکاری و هماهنگی دستگاه‌های دولتی را می‌طلبد و آنان را ملزم به اقداماتی در جهت بهبود مستمر محیط کسب و کار می‌کند، نه تنها ضمانت اجرا ندارد بلکه کارایی لازم را ندارد و در این موارد این قانون ضعف داشته و تقریباً مسکوت مانده است. همچنین ماده 9 و 10 که بر نقش وزارت امور خارجه در بهبود محیط کسب

² نظرسنجی انجام شده در تابستان 1402 صورت گرفته و در اردیبهشت همین سال مواد 2 و 3 و ... در قالب ماده 30 اصلاحیه خورده است. اما چون نظرسنجی صورت گرفته راجع به موارد سال 1401 است نقطه نظرات خبرگان در مورد این مواد ذکر شده است.

و کار تأکید دارد مورد توجه وزارت امور خارجه قرار نگرفته و این وزارتخانه به اجرای وظایف محوله توجهی نشان نمی‌دهد. چرا که نمایندگی‌های ایران در کشورها (سفرا و معاونین و کارمندان) بسیار نگاه از بالا به پایین دارند و به هیچ وجه وظیفه خود را خدوم بودن نمی‌دانند.

- ماده 14: نیاز به بازنگری به قرارداد الزام موکد در آن است. هماهنگی دستگاه اجرایی جهت بهبود کسب و کار و یا معاونت تخصصی کسب و کار هیچ اقدام مثبتی جهت کمک‌های تسهیلاتی، معاونت کارفرمایی یا تأمین اجتماعی جهت رونق تولید و توزیع انجام نشده‌است و کلیه معافیت‌های موجود در برنامه هفتم توسعه ملغی شده‌است.
- مواد 15 و 16 و 17 و 18 و 20 و 24 و 25 و 27 و 29 از مهمترین موادی هستند که اجرایی نشده‌اند و کارایی لازم را ندارند و ممکن است نیاز به بازنگری داشته باشند.
- ماده 22: نیاز به بازنگری به قرارداد الزام موکد در آن.
- وفق ماده 24 قانون نیز مقرر شده دولت هرگونه تغییر در سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجرا از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم برساند که این حکم قانونی نیز به صورت کامل و صحیحی اجرا نمی‌شود و اطلاع‌رسانی صورت نمی‌گیرد و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها همچنان به صورت دفعی صادر می‌شوند و زمان مشخصی بابت اجرایی شدن بخشنامه‌ها اعلام نمی‌گردد که این قانون نیازمند به اصلاح و اجرایی شدن می‌باشد.
- مواد 24 و 30 (اصلاحیه قانون بهبود در سال 1402)³ قانون بهبود نیز به درستی اجرا نمی‌شود به طوری که طبق گزارش‌های اخیر پایش محیط کسب و کار غیر قابل پیش‌بینی بودن تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات و بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب و کارها به عنوان مهمترین موانع کسب و کار در کشور شناسایی شده‌اند.
- با بهره‌مندی از متن طرح، این نکته روشن بوده که وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها مکلف شده‌اند تا هرگونه آیین نامه، دستورالعمل و ابلاغیه را قبل از صدور، به مدت یک هفته کاری در سیاست خود به آگاهی عموم بخش خصوصی برساند و در اختیار اتاق‌های بازرگانی و تشکل‌های قانونی مرتبط به تولید قرار دهند که این امر تاکنون انجام نشده‌است. لازم است هرچه سریع‌تر این تکلیف عملی شود.
- ماده 25 قانون در خصوص هرگونه تغییرات در رویه‌های اجرایی قبل از اجرا از طریق رسانه‌های گروهی اطلاع‌رسانی می‌کنند در رابطه با این ماده اطلاع‌رسانی صورت نمی‌گیرد و حتی بخشنامه‌هایی که اعلام می‌شود یک روزه اجرایی می‌گردد و زمان مشخصی بابت اجرایی شدن بخشنامه‌ها اعلام نمی‌گردد که این قانون عملاً دارای کارایی لازم نیست و نیازمند به اصلاح و اجرایی شدن است. ماده 25 در زمان کمبود برق، گاز یا خدمات مخابرات و ... واحدهای تولیدی، صنعتی و کشاورزی نباید در اولویت قطع برق یا گاز یا دیگر خدمات قرار داشته باشند که با توجه به کمبود برق در کشور در زمان کمبود برق، واحدهای تولیدی کشاورزی در نظر گرفته نشده‌اند.

³ مشخص است خبرگانی که این نظر را ابراز کرده‌اند به تغییر قانون توجه داشته‌اند.

- عدم اجرای ماده 25 و عدم پیش‌بینی وجه التزام و نحوه خسارت در قراردادهای شرکت توزیع، که در ماده 25 کاملاً نقض شده‌است و هیچ تعهدی برای دولت در خصوص قطع برق وجود ندارد و اهمیت تولید و بخش خصوصی گاهی به صفر می‌رسد. لذا باید قانون اصلاح و جرایمی برای تخطی دولت در نظر گرفته شود. تناقض بین قانون و آیین‌نامه در چارچوب ماده 25 «صنایع نباید در اولویت قطع گاز، برق و خدمات مخابرات از سوی دولت قرار گیرند و اگر دولت ناگزیر به قطع این خدمات شد ملزم به جبران خسارت صنایع خواهد بود.
- در خصوص بند 29 اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراضات پرداخت‌کنندگان حق بیمه تامین اجتماعی توسط دستگاه‌های اجرایی صورت نمی‌گیرد و اثربخشی آن نیز کم است.
- ماده 30 قانون که از جمله مواد مهم و تاثیرگذار برای فعالان اقتصادی است که ناظر بر ضرورت ثبت و اطلاع‌رسانی مقررات در پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار می‌باشد.

2- به طور کلی نظر خود در رابطه با میزان اثربخشی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در بهتر شدن فضای کسب و کار کشور را بیان فرمایید.

- وجود این قانون فی‌نفسه نمی‌تواند به بهبود محیط کسب و کار کمک کند و نیاز به اصلاحات بنیادین در ساختار و نظام مدیریتی کشور است تا امکان پیاده‌سازی و بهره‌مندی از این قانون فراهم گردد.
- دستگاه‌های اجرایی مخاطب در قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار به اجرای وظایف محوله توجه اندکی نشان می‌دهند و در اجرای این قانون تاکنون موفق عمل ننموده‌اند.
- ثبات در بخش نامه‌ها و قوانین (صدور بخشنامه‌های لحظه‌ای قطع شود)
- تشکیل کارگروه بخش‌های دولتی و خصوصی: سازمان‌ها و نهادهای دولتی که در امور صادرات و واردات دخیل می‌باشند متأسفانه قانون بهبود کسب و کار (ماده 3 و 2) را در نظر نمی‌گیرند. لازم به ذکر است که صدور بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های متعدد و متضاد بدون کارشناسی نه تنها تسریع در چرخه فعالیت اقتصادی نداشته بلکه سبب وقفه در روند اقتصادی می‌گردد.
- هماهنگی بیشتر بین سازمان‌ها اعم از گمرک، استاندارد، بهداشت، وزارت صمت.
- تا زمانی بروکراسی و رانت اطلاعاتی در محیط کسب و کار حذف نشود، نمی‌توان امید به اصلاح کوتاه‌مدت داشت.
- چنانچه براساس تفکیک استانی و جغرافیایی هر استان با توجه به ظرفیت‌ها و پتانسیل‌های آن استان در نظر گرفته شود و اثربخشی آن قطعاً بالاتر خواهد بود و این روند به فضای کسب و کار کشور نیز کمک خواهد نمود.
- با توجه به اینکه بخشی از مشکلات بخش خصوصی در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی مطرح و برای آن چاره‌اندیشی می‌شود، به نظر تا حدودی اثربخشی داشته‌است.
- آنچه شواهد و بررسی‌های صورت گرفته نشان می‌دهد حدود 30 تا 35 درصد از مواد قانونی آن هم با اصرار و پیگیری‌های مجدانه بخش خصوصی تاکنون بدون داشتن ضمانت‌های اجرایی لازم در قالب توافقات و هماهنگی‌های استانی و ملی بویژه

طرح در جلسات شوراهای گفت و گو و کمیته‌های بند ب ماده 12 قانون احکام دائمی اجرایی گردیده‌است که زمینه‌های گفت و گو و تعامل را فراهم نموده و اثرات نسبتاً قوی داشته‌است.

- در صورتی که قوانین مرتبط برای بهبود مستمر محیط کسب و کار از سمت سازمان‌های مختلف به طور جامع اجرایی گردد و قانون بهبود مستمر را در مسیر سیاست‌های احتمالی ارجحیت بدهند و نظارت دقیقی نیز بر آنها وجود داشته‌باشد بخش عمده‌ای از چالش‌ها و موانع کسب و کار برطرف گردیده و فعالان اقتصادی، علی‌الخصوص در بخش‌های خصوصی با انگیزه بیشتری به فعالیت در این عرصه خواهند پرداخت. مانند درگاه ملی مجوزها برای کسب و کار که بدون دخالت عوامل اجرایی بصورت الکترونیکی و یا مهلت جوابدهی برای تأیید مجوز، در تسریع کسب و کار بسیار موفق عمل نموده‌است. اما متأسفانه در بسیاری موارد به علت عدم همکاری برخی دستگاه‌های اجرایی، علیرغم وجود مواد قانونی مناسب، اثربخشی قانون در بهتر شدن فضای کسب و کار مطلوب نبوده‌است.

- قاعدتاً وجود یک قانون ناقص بهتر از بی‌قانونی است از آنجایی که قوانین بر اساس شرایط جامعه قابل ایجاد تغییرات است، قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار نیز از این قاعده مستثنا نیست. همین پایش‌ها بخصوص از طرق تشکیلی عظیم مانند اتاق خود می‌تواند به مرور زمان از قوانین ناقص یک قانون کامل و کارآمدی بسازد. با توجه به واردکردن تشکلهای در تصمیم‌گیری‌ها و شفافیت رابطه حاکمیت با بخش خصوصی امید به آینده‌ای روشن را نوید می‌دهد ولی در حال حاضر ناهماهنگی بین دستگاه‌ها، نبودن سیستم پشتیبانی و اهتمام جدی دستگاه‌ها مهم‌ترین عامل اجرا نشدن یا ناقص شدن قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار است.

- مراحل صدور مجوزهای فعالیت با راستی آزمایی کم شود.

- استفاده از کارشناسان و متخصصان دارای تجربه و با مهارت برای افزایش اثربخشی قانون بهبود و تدوین قوانین و مقررات.
- هرچه میزان اثربخشی قانون بیشتر باشد و محیط کسب و کار شفاف‌تر و رقابتی‌تر باشد این امر باعث افزایش سلامت اقتصادی کشور شده و منجر به بهبودی شاخص‌های اقتصادی می‌شود. همچنین هرچه اثربخش‌تر باشد باعث جذب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی و در نهایت ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی کشور می‌شود. در این راستا ضرورت دارد: الف) مکلف نمودن بخش دولتی به حمایت و اجرای قوانین و پیشگیری از هرگونه کارشکنی تحت عنوان تفسیر قوانین، ب) ایجاد تسهیل و تسریع در صدور مجوزها برای فعالین اقتصادی و نیز در حوزه تسهیلات بانکی.

- عدم اجرای دقیق و کامل قانون سبب کاهش اثربخشی آن می‌شود. به عنوان مثال اجرای دقیق ماده 18 قانون سبب ارتقای خدمات ساختمانی و کیفیت ساخت گردیده و از طرف دیگر تحقق امور رفاهی و بیمه‌ای بخش مسکن را در پی خواهد داشت. از طرفی عدم طبقه‌بندی مهارتی و عدم دریافت مجوز مرتبط با سطح دانش فنی در فعالین اجرایی بخش ساختمانی یکی از بزرگترین چالش‌های این بخش بوده که سبب اجرای نازل عملیات ساختمانی، از بین رفتن سرمایه‌های مادی و معنوی می‌گردد.

- زمانی قانون اثربخشی لازم در محیط‌های کسب و کار دارد که خود محیط کسب و کار شرایط مکفی برای ایجاد بازار داشته باشد. متأسفانه اکثر تعاونی‌های ما در بحث مادیات دچار مشکل هستند و هیچ نهاد حمایتی در این مورد وجود ندارد.
- اگر حتی 50٪ مفاد این قانون هم با روحیه مطالبه‌گری اتاق‌ها و ایفای تعهدات دستگاه‌های حاکمیتی اجرایی شود، گام‌های بسیار بلندی در تحقق مشارکت هدفمند فعالین اقتصادی در عرصه تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌های مرتبط با حوزه فعالیت خود برداشته شده است.
- مجوزها و بخشنامه‌های خلق الساعه یکی از بزرگترین مشکلات فعالان اقتصادی از جانب دولت است. با وجود تصویب قانون بهبود فضای کسب و کار در سال 1390 هیچ‌گاه جدی گرفته نشد و هماهنگی دو بخش تصمیم‌ساز کشور، یعنی دولت و مجلس می‌تواند برای مشکلات موجود راه حل بیافرینند و نه مشکل. در مجموع در صورت اجرای قوانین، زودتر و بهتر منافع ملی به دست می‌آید، از جمله قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، که به جز ایجاد چند شورا که برعهده اتاق بازرگانی بوده است سایرین اقدامی انجام نداده‌اند.
- لزوم پررنگ شدن نقش تشکل‌ها در حوزه‌های مدنی، صنفی و تخصصی، در قوانین مصوب از جمله در برنامه پنج و ششم توسعه و قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار، توجه جدی به بحث تشکل‌ها و جایگاه تشکل‌ها در فرآیند تصمیم‌سازی مورد تأکید قرار گرفته است، ماده 7 وظایف مستقیم تشکل‌های اقتصادی را بیان کرده و ماده 6 نیز ناظر به وظایف مستقیم شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی به عنوان پل ارتباطی برای بحث و تبادل نظر درخصوص خواسته‌های متقابل تشکل‌های اقتصادی و سایر نهادهاست.
- اثر بخشی قوانین با لزوم اجرا و پیگیری‌های لازم در جهت اجرا معنی پیدا می‌کند. تا زمانی که قوانین خلق الساعه، عدم توجه به بخش خصوصی و جلسات تصمیم‌گیری برای آن‌ها بدون حضور خودشان، عدم ضمانت اجرایی، تحریم‌ها، FATF و عدم اهمیت نیازهای بخش خصوصی و اهمیت کسب و کار در کل کشور وجود داشته باشد هزاران قانون هم اگر نوشته شود فایده‌ای ندارد.
- شفافیت: قوانین باید شفافیت کافی را در فرآیندهای کسب و کار فراهم کنند. این شفافیت می‌تواند در دسترس بودن قوانین و مقررات، گزارش‌دهی شفاف و ارائه اطلاعات درست و به‌روز به کسب و کارها را شامل شود. به‌وسیله شفافیت، کسب و کارها بیشتر مطمئن هستند که قوانین بدون تعارض و به‌روز هستند و می‌توانند در برنامه‌ریزی و اداره کسب و کار خود از آن‌ها بهره ببرند.
- سهولت اجرا: قوانین و مقررات باید به‌گونه‌ای طراحی شوند که اجرای آن‌ها برای کسب و کارها ساده و قابل فهم باشد. فرآیندهای پیچیده و غیرضروری می‌توانند بار دیگری برای کسب و کارها ایجاد کنند و به جای افزایش پایداری و بهبود محیط کسب و کار، به عوامل موثر در رشد آن‌ها ضربه بزنند. بنابراین، ساده‌سازی اجرای قوانین و حذف موانع غیرضروری می‌تواند به بهبود فضای کسب و کار کمک کند.

- حمایت از نوآوری و رشد و کسب و کارهای جدید و نوآورانه: قوانین و مقررات می‌توانند محیطی را فراهم کنند که نوآوری، تحقیق و توسعه، و رشد کسب و کارها را تشویق کند. ارائه حمایت‌های مالی و غیرمالی، سهولت در فرآیندهای استقرار کسب و کارها و حذف موانع غیرضروری، ارائه تسهیلات مالی و مالیاتی، حذف موانع در مسیر استفاده از فناوری‌های نوین، و ایجاد بستری مناسب برای توسعه و ترویج کسب و کارهای جدید و نوآورانه، می‌تواند محیطی را به ارمغان بیاورد که نوآوری را تشویق می‌کند و کسب و کارهای جدید را ترویج می‌دهد.
- تنظیمات بدهی و سرمایه‌گذاری: فضای کسب و کار مطمئن و قابل اعتماد نیازمند محافظت از حقوق مالی و تنظیمات بدهی است. قوانینی که به مدیریت بدهی و وام دهی مؤثر و کارآمد کمک می‌کنند و اطمینان حاصل می‌کنند که حمایت لازم برای سرمایه‌گذاری در کسب و کارها وجود دارد، سبب بهبود مستمر و پایداری فضای کسب و کار می‌شوند.
- در کنار قوانین بهبود مستمر محیط کسب و کار، عوامل دیگری نیز مانند پایداری و اجرای مؤثر قوانین، همکاری بین نهادها، توانایی خدمت به جامعه و ایجاد فرهنگ تجارت سالم می‌توانند در بهبود فضای کسب و کار مؤثر باشند.
- طراحی و اجرای مناسب قوانین بهبود مستمر محیط کسب و کار می‌تواند محیطی مناسب را برای رشد پایدار و توسعه اقتصادی کشورها فراهم کند. البته، لازم به ذکر است که تأثیر و اثربخشی قوانین بهبود مستمر محیط کسب و کار همواره تحت نظارت و ارزیابی مداوم قرار گیرد و تطابق با شرایط و پویایی‌های بازار همیشه در اولویت قرار گیرد.
- ایجاد مکانیزم پایش و ارزیابی مبتنی بر نتیجه‌محوری و ارائه منظم گزارشات کمی و کیفی می‌تواند به اثربخشی قانون فعلی کمک شایانی نماید.
- با اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار از جمله مواد 11 و 13 ارتباط مستقیم نمایندگان بخش خصوصی با نمایندگان دستگاه‌های اجرایی و قوای مقننه و قضائیه برقرار و بسیاری از درخواست‌ها و مطالبات بخش خصوصی از طریق نمایندگان آنها و تشکل‌های قانونی طرح و پیگیری گردید. لذا علی‌رغم این که میزان اثربخشی قانون کمتر از حد انتظار بوده‌است اما دارای اثربخشی نسبی (حدود 30 تا 50 درصد) بوده‌است که با اجرای کامل قانون و مشاهده اثرات و نتایج آن توسط فعالان بخش خصوصی به‌طور قطع افزایش خواهد یافت.
- بر اساس مجموعه‌ای از شاخص‌های میزان دستیابی به اهداف سیاست‌های کلی اصل 44، نقش عوامل داخلی و خارجی در عدم اجرای کامل قانون و دستیابی به اهداف آن را به ترتیب 70 و 30 درصد عنوان کرده‌اند. در واقع از سال 1390 که قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب شد موانع مختلفی در سر راه این قانون وجود داشته که باعث شده این قانون مهم که بیش از 10 سال از تصویب آن می‌گذرد هنوز بطور کامل اجرایی نشود.
- فضای کسب و کار از پذیرش مقبولیت دستگاه‌های اجرایی و حاکمیتی متاثر است. تصمیمات نگرانی و تغییرات پی در پی در قوانین و موضوعات اجرایی اجازه اثربخشی کسب و کار را کم رونق و یا خنثی می‌نماید.

۳- پیشنهاد‌های خود برای اجرای هر چه بهتر قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را بیان فرمایید.

- پیشنهاد می‌گردد هیات‌های نظارتی در سطوح استانی جهت اعمال نظارت بر اجرای دقیق مصوبات هیات دولت و قوانین و مقررات جاری کشور تعیین و بصورت ادواری گزارش‌های خود را به هیات دولت ارائه دهند تا بدین طریق ضعف‌های سیستم‌های دولتی مشخص و مورد بررسی و اصلاحات قرار گیرد چرا که مهمترین عامل عدم بهبود فضای کسب و کار، در بدنه اجرایی دولت و دواير دولتی قرار دارد.
- با توجه به اینکه دولت در اجرایی کردن این قانون و تسهیل فعالیت‌های بخش خصوصی اقدام جدی نکرده، حداقل با کاهش سخت‌گیری‌های غیرمنطقی سال‌های اخیر در زمینه مالیات، تأمین اجتماعی و ... کمی از فشار وارده به بخش خصوصی بکاهد.
- بسترسازی و تحقق امر حضور بخش خصوصی در حوزه وظایف دولت در اقتصاد به ویژه در آن بخش از وظایف وزارت‌خانه‌هایی که به وظایف محوله در قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار توجهی نشان نمی‌دهند.
- تشکیل کمیته‌ای در نهاد ریاست جمهوری جهت نظارت بر اجرای قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار از سوی دستگاه‌های اجرایی.
- تکالیف مندرج در قانون بهبود محیط کسب و کار می‌بایست در اولویت برنامه‌ها و هدف‌گذاری‌های شوراهای گفتگو با کمیسیون‌های اتاق قرار گیرد و از طرفی دولت و حاکمیت به نقش اجرایی این قانون در بهبود محیط کسب و کار در نشست‌های مختلف می‌بایست واقف شوند. ضمن این که پیگیری از طریق تشکل‌ها و اتاق برای وضع ضمانت اجرایی توسط قانون‌گذار، یکی از مواردی است که می‌تواند به اجرای قانون و بهبود محیط کسب و کار کمک کند.
- به طور کلی ساختار شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی در کشور دچار اشکال است و منجر به اقدامات اصلاحی مناسب در زمان مطلوب نمی‌گردد. اولاً ریاست شورا با دولت است و بخش خصوصی شکایت از دولت را پیش دولت می‌برد! لذا پیشنهاد می‌گردد ریاست این شورا با قوه قضائیه باشد که بتواند بین بخش خصوصی و دولت بر اساس مدارک و شواهد تصمیم لازم را اتخاذ نماید. دوماً زمان شناسایی، کارشناسی و اصلاح قوانین محل، بسیار طولانی است و گاهی اوقات حتی به نتیجه مطلوب هم منجر نمی‌شود. به عنوان مثال چند نرخی بودن قیمت ارز و یا اخذ تعهدات ارزی از صادرکنندگان، طولانی بودن فرآیند و غیرچابک بودن شورا، اثربخشی آن را به شدت کاهش می‌دهد و این موضوع در خصوص موارد ارجاع شده توسط استان‌ها به شورای گفتگوی کشور، حادثر می‌باشد و لازم است سازوکاری برای رفع آن اندیشیده شود.
- حذف کلیه بخشنامه‌های متناقض با محیط کسب و کار و هماهنگی‌های بیشتر بین بخش خصوصی و حاکمیت و همچنین مساعدت نهاد‌های مالیاتی و بیمه‌ای و کنترل قیمت مواد اولیه مهمترین عوامل اجرای بهتر این قانون است.
- مهمترین پیشنهاد بالا بردن ارزش بخش خصوصی در کشور است. تأثیر رفتارهای بخش خصوصی در بهبود محیط کسب و کار ملموس است، فقط بایستی برای دستگاه‌های اجرایی همراهی با بخش خصوصی به صورت تکلیف قانونی که ضمانت اجرایی داشته باشد تعیین شود.

- کاهش دخالت دولت در کار بنگاه‌های خصوصی و بسنده کردن به نقش نظارتی به طور قوی و محکم و ایجاد زیرساخت‌ها، ایجاد فضا سازی مناسب برای تسریع و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی، رفع موانع تولید و فعالیت‌های اقتصادی و ایجاد امنیت اقتصادی که باعث مشارکت بیشتر در بخش خصوصی در عرصه اقتصادی می‌شود.
- ارائه سیستم مالیاتی مناسب برای فعالیت بخش خصوصی و تقویت آن توسط دولت، رفع موانع تولید و سرمایه‌گذاری از طریق ساماندهی فضای کسب و کار، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری از طریق فراهم آوردن امنیت اقتصادی و سیاسی، تضمین قراردادهای ساده‌سازی فرآیند دادرسی، شفافیت و قاطعیت در قضاوت، برنامه‌ریزی برای بهبود شاخص‌های کسب و کار توسط سازمان توسعه تجارت کشور در بحث تجارت فرامرزی که باعث رفع موانع سخت تعرفه‌ای و غیر تعرفه‌ای که پیش پای بازرگانان قرار داده می‌شود.
- همکاری نمودن دستگاه‌های اجرایی در زمینه اطلاعات بروز شده جهت ارائه به اتاق ایران.
- صدور کوتاه مدت مجوزهای کسب و کار و پیگیری و پایش سرعت انجام قوانین.
- کاهش مداخلات دستگاه‌های دولتی در فعالیت بخش‌های خصوصی و غیردولتی.
- کارآمد شدن سیاست‌های برگشت ارز حاصل از صادرات و نحوه رفع تعهدات ارزی واحدهای صادرکننده. عدم الزام به برگشت ارز حاصل از صادرات با توجه به اینکه نهاده‌ها بر اساس قیمت آزاد تهیه می‌گردد و صادرکننده توان برگشت ارز به قیمت‌های اعلامی اتاق مبادلات ارزی را ندارد.
- تسهیل در امور ترخیص کالا (تجهیزات، قطعات و مواد اولیه) از گمرک و تخصیص به موقع ارز و تغییر تعرفه‌ها و تعرفه‌های غیرمتعارف گمرکی.
- جلوگیری از تغییرات مکرر قوانین و مقررات از سوی سازمان‌ها به ویژه وزارت صمت و گمرک.
- همکاری بانک‌ها در پرداخت وام در جهت تأمین نقدینگی واحدهای تولیدی.
- پرداخت به موقع مطالبات از سوی کارفرمایان دولتی.
- ساماندهی بیشتر تشکل‌های اقتصادی فعال و صادراتی کشور با هدف توسعه صادرات غیرنفتی.
- ایجاد پنجره واحد سازمانی به جهت ساماندهی ۲۵ سازمان و زیر سازمان دخیل در تجارت.
- طبق قانون مقررات صادرات و واردات و سایر قوانین مرتبط با بخشنامه‌های کاری تا بهمن برای سال جدید اعلام شود و دیگر تغییر نکند.
- در استان‌های جنوبی کشور شرایط آب و هوایی و امکانات محدود بیشتر مورد توجه قرار گیرد. قطعی‌های مکرر برق و گرمای هوا و محدودیت‌های سوختی در استان‌های جنوبی اثر بسیار نامطلوبی بر روی شرایط کاری دارد.
- الزام به دریافت نظرات کتبی بخش خصوصی و تعاونی هنگام صدور هرگونه دستورالعمل و بخشنامه.
- تسهیل فرآیند جذب سرمایه و سرمایه‌گذاری.

- اتخاذ راهکار اثربخش جهت تخصیص ارز برای تأمین مواد اولیه و عدم اخذ مالیات از پول‌های بلوکه شده‌ای که در انتظار تخصیص ارز هستند.
- استفاده از توانایی‌های شرکت‌های دانش بنیان در فضای کسب و کار که شامل جوانان فعال و پویای کشور است.
- شناسایی ظرفیت‌ها و اقتصاد هر منطقه جغرافیایی و استانی و سپس تعیین قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار برای هر منطقه.
- در رابطه با ماده 29 قانون و نهاد داوری درون‌بخشی که کمک ویژه‌ای به فعالین مربوطه و دادگستری می‌نماید، می‌توان با تأسیس دادگاه‌های تجاری بسیاری از مشکلات فعلی را بهتر و تخصصی‌تر حل و فصل نمود.
- فراهم آوردن سهولت در زمینه تجارت خارجی، فراهم کردن زمینه تسهیل مجوزها، کاهش مالیات از تعاونی‌ها.
- الزام دستگاه‌های اجرایی ذیربط به اجرای تکالیف و برنامه‌های پیش‌بینی شده، در مواردی که اجرای بندهای قانونی مستلزم تأمین منابع مورد نیاز از طریق قانون بودجه سنواتی است، پیش‌بینی‌های مورد لزوم در قانون انجام شود.
- پیش‌بینی وجه التزام و نحوه جبران خسارت.
- ایجاد مراکز محدود جهت آموزش کوتاه‌مدت به دست اندرکاران، متولیان و تعاونی‌های مسکن در جهت بالا بردن بهره‌وری و افزایش سرعت و کیفیت ساخت.
- شورای راهبردی بخش تعاون مشکل از نمایندگان دستگاه‌های اجرایی با محوریت اتاق تعاون ایران جهت اجرایی نمودن سند توسعه بخش تعاون تشکیل شود.
- تعیین و اعمال مشوق‌های مالیاتی مناسب از طرف دولت برای فعالان اقتصادی بخش تعاون.
- ایجاد تسهیلات لازم در خصوص جذب نیروهای متخصص کشور در بخش تعاون.
- مسئولان دولتی که تعهدات خود را در قبال این قانون انجام نمی‌دهند به اتهام «ترک فعل» به دستگاه‌های قضایی معرفی شوند.
- قانون مقررات‌زدایی موجب کاهش تصدی‌گری‌ها و دخالت‌های دولتی خواهد شد که لزوماً باید مورد اهتمام قرار گیرد و دولت فقط در برنامه‌ریزی، مطالعه و تهیه آمار نظارت نماید و تمامی امور را به بخش خصوصی و تشکل‌ها واگذار نماید.
- به دلیل استنفکاف برخی از دستگاه‌های دولتی از وظایف قانونی، اثربخشی قوانین به شدت کاهش یافته، لذا پیشنهاد می‌شود کمیسیونی تخصصی با مأموریت بررسی عملکرد دستگاه‌های دولتی و استیضاح مسئولین قانون‌گریز تشکیل شود.
- به موجب مواد 2 و 3 قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، در چندین سال اخیر به کرات شاهد آن بوده‌ایم که دستگاه‌های دولتی از تشکل‌های متبوع وزارتخانه‌ها صرفاً نظرسنجی نموده و ضمن عدم نظرخواهی از جامعه بخش خصوصی عملاً رفع تکلیف کرده‌اند. لذا پیشنهاد می‌گردد ضمن ابطال مجوز فعالیت‌های تشکل‌های اقتصادی زیرمجموعه وزارتخانه‌ها، به موجب ماده 5 قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، تشکل‌های مربوطه تحت لوای اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تأسیس شوند. همچنین دستگاه‌های دولتی مکلف شوند طی فرآیندی نتیجه رسیدگی به نظرات تشکل‌های اقتصادی را به مجلس پاسخگو باشند. بدیهی است در صورت عدم اعتنای دستگاه‌های دولتی به تشکل اقتصادی مربوطه، می‌بایست دستگاه

ذیربط علت عدم توجه به پیشنهاد تشکل یاد شده را به مجلس منعکس نماید. در این خصوص پیشنهاد می‌گردد موضوع انطباق طرح با مواد 2 و 3 قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تحت عنوان یک بند به ماده 4 قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور الحاق گردد.

- با وجود الکترونیکی شدن برخی فرآیندها، برآیند عملیات منجر به تسهیل فرآیند از حیث کاهش زمان و هزینه نشده، لذا ضرورت دارد همراه با الکترونیکی کردن فرآیندها و یا ایجاد سامانه‌های گوناگون، ضمن حذف عملیات زائد، بازدهی آن‌ها و تأثیر آن‌ها بر تسهیل امور و فعالیت‌های اقتصادی ارزیابی و در صورت نیاز اصلاح شوند.
- در حال حاضر راهی نیست جز توجه بیشتر به کارهای پژوهشی عمیق، جدی و هماهنگ. در این خصوص، به‌ویژه باید مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، نقش ستادی ایفا کند و از پراکنده کاری، موازی کاری و اتلاف وقت و منابع جلوگیری شود. به طور خاص پیشنهاد می‌شود هزینه‌های قوانین و مقررات غیراصولی و بدون مشورت با بخش خصوصی، با روش‌های علمی، ارزیابی و به مسئولان منعکس شود.
- در خصوص تضمین حقوق مالکیت و تسهیل قراردادهای، رویه‌ها و فرآیندهای رسیدگی و دادرسی در نهادهای قضایی و شبه قضایی تسهیل و اصلاح گردد و زمان مورد نیاز برای پیگیری مفاد قراردادها کاهش یابد.
- اتاق‌های مشترک از جایگاه مشخص و قانونی برخوردار گردند و برای پیگیری خواسته‌ها بتوانند مستقلاً عمل نمایند. بزرگ‌ترین مشکل اتاق‌های مشترک نبود منبع کسب اطلاعات است. تا وقتی وظیفه سفارت خدمت رسانی نیست کمکی به بخش خصوصی و اتاق مشترک به عنوان نماینده اتاق نخواهد شد.
- سازماندهی و انسجام و اعتباربخشی به مجموعه‌های بخش خصوصی جهت مدیریت تولید و تجارت محصولات اساسی و عادی کشور و ایجاد نهادهای رگلاتوری در صنایع خصوصی است.
- در اجرای ماده 14 قانون، معرفی نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به عنوان مسئول بهبود محیط کسب و کار از ضروریات بوده و می‌تواند در شناسایی مشکلات و بررسی کارشناسی آن‌ها مؤثر واقع گردد.
- حضور مستمر تمام اعضاء از جمله نمایندگان محترم قوای سه گانه در جلسات شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان‌ها و استماع نظرات، دیدگاه‌ها و مشکلات بخش خصوصی و هم‌اندیشی و هم‌افزایی در جهت رفع مشکلات و بهبود مستمر محیط کسب و کار موجب اثر بخشی بیشتر مصوبات جلسات شورای گفتگو خواهد گردید.
- اضافه نمودن یک ماده 3 مکرر به قانون بهبود کسب و کار، وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها مکلف شوند تا پیش نویس هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل، بخشنامه و ابلاغیه را پس از صدور به مدت یک ماه کاری در سایت خود آگهی کنند تا اعتراض و پیشنهاد اتاق بازرگانی و تشکل‌های خصوصی ظرف یک هفته کاری منعکس شود و رونوشت پیشنهاد به وزیر اقتصاد و دارایی به عنوان رییس مقررات‌زدایی ارسال شود و در صورت عدم واکنش وزیر اقتصاد و دارایی، اشخاص حقوقی پیشنهاد دهنده می‌توانند موارد را به معاون اول رئیس‌جمهور یا معاون اول قوه قضاییه احاله نمایند و معاونین مذکور یک هفته نسبت

به موضوع اظهار نظر نمایند و در صورتی که حل و فصل موضوع طولانی شود، خسارت احتمالی از این تصمیم به عهده دستگاه مربوطه و طرح شکایت در دیوان عدالت اداری مجاز خواهد بود.

- همچون کشورهای موفق در تولید و تجارت می بایست آزادی عمل به بخش خصوصی داد تا بجای اینکه سعی شود از طریق دولت رهبری شوند دولت و دستگاه می اجرایی موظف به پشتیبانی و همکاری با بخش خصوصی شوند و در مقابل عدم همکاری با بخش خصوصی مورد مواخذه و سوال قرار گیرند.
- چنانچه بنگاه یا موسسه‌ای در هر زمینه موجب بهبود کسب و کار و اشتغال بیشتر شد از طریق معافیت‌های مالیاتی و یا تخفیف‌های بیمه‌ای و یا آزادی عمل در بکارگیری درآمد و یا ارز حاصله از تجارت و تولید تشویق شود تا موجب توسعه سرمایه‌گذاری و بهبود واقعی محیط کسب و کار شوند.
- ثبات در سیاست‌های پولی (نرخ ارز، کاهش حجم نقدینگی، حذف تسهیلات تکلیفی)، برقراری معافیت‌های بیمه و مالیات واقعی برای فعالیت‌های موثر پایدار اقتصادی، تسریع در انجام امور مربوط به اشتغال و تولید ملی، برنامه‌ریزی برای ارتقای کیفیت صنایع مورد نیاز فعالیت‌های مولد در بخش‌های حمل و نقل، انرژی، خدمات دولت و ...
- پیشنهاد می‌گردد برای تخلف از ماده (۳۰) قانون بهبود (انتشار مقررده قبل از مهلت یک هفته‌ای نظرخواهی از تشکل‌ها)، ضمانت اجرای انتظامی برای بالاترین مقام سازمان مربوطه در نظر گرفته شود. به‌علاوه، رسیدگی به تخلف شخص خاصی به‌صورت خارج از نوبت انجام گیرد. پیشنهاد می‌گردد جهت اجرای مناسب ماده 30 در ابتدا چند ارگان اولویت دار همانند گمرک، سازمان امور مالیاتی، بیمه، تامین اجتماعی و .. انتخاب و با تعیین ضمانت‌های تنبیهی ملزم به بارگذاری قوانین مرتبط گردند تا سپس سایر مجموعه‌های مرتبط دخیل گردند.
- نظارت بر حسن اجرای ماده 30 قانون بهبود (از 28 اردیبهشت ماه لازم الاجرا بودن مقررات مرتبط با محیط کسب و کار منوط به ثبت و انتشار آنها در پایگاه اطلاع رسانی قوانین و مقررات است) می‌تواند افزایش ضمانت اجرای مواد 2، 3، 14 و 24 قانون بهبود را دربرداشته باشد.
- در جهت ایجاد ضمانت اجرای مواد 2، 3، 24 و 30 قانون بهبود، کارگروهی تخصصی ترجیحا در وزارت امور اقتصادی و دارایی با حضور مسئولین تام الاختیار حاکمیت و اتاق‌های بازرگانی ایران، اصناف و تعاون تشکیل گردد (تأثیرگذاری قانون بهبود بر رشد تولید و سرمایه‌گذاری در کشور بیشتر نیازمند پیگیری و نظارت بر اجرای آن است و نه اصلاح قانون).
- پیشنهاد می‌گردد تغییر برخی سیاست‌ها، رویه‌ها، مقرره‌ها و قوانین مانند کاهش مجوزها و یا فرآیندها، کاهش نرخ مالیاتی، استمهال، امهال، تقسیط و ... همزمان با اعلام، اعمال و اجرا گردند. لذا باید مؤلفه‌ها و شاخص‌هایی تعریف نمود (همانند جدول پیشنهادی ارائه شده برای اجرای ماده 24) تا بر اساس برخی اقدامات طبق زمان مشخص صورت پذیرند و برخی دیگر همزمان با اعلام، اجرا شوند.
- لازم است ارتباط بین مواد 24 و 30 قانون بهبود شفاف گردد (بند 3 بخشنامه 85230 مورخ 1401/5/22 معاون حقوقی رئیس جمهور در خصوص اجرای مواد 24 و 30 قانون بهبود، کلیه دستگاه‌های اجرایی را مکلف کرده‌است که پیش نویس

آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه را در یک هفته قبل از صدور از طریق بارگذاری در تارنمای خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند که تفاوت این مهلت با مهلت‌های اعلام شده در جدول ماده 24 مشخص نمی باشد).

سایر موارد پیشنهادی در پرسشنامه نامرتبط با قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

- لزوم اصلاح برخی از قوانین بیمه و مالیات که با تسهیل نمودن آن‌ها محیط کسب و کار به شدت رونق می‌یابد.
- با توجه به قوانین جدید مالیاتی در خصوص شناسه کالا برای خرید و فروش کالاها، شرکت‌ها و خصوصاً تعاونی‌ها با مشکلات زیادی جهت تهیه فاکتور با شناسه کالا مواجه می‌شوند.
- قوانین و مقررات، مجوزها، رویه‌ها و فرآیندهای غیرضروری حذف شوند و همچنین زمان، اسناد و هزینه‌های مربوط به صدور مجوزها، گواهی‌ها و تأییدیه‌ها کاهش یابد. سیاست اصلاح محیط مقرراتی کشور در قالب اصلاح و یا حذف کلیه بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها، مقررات و قوانین زائد و محل کسب و کارها در دو بعد کمیت و کیفیت با هماهنگی و همکاری قوای سه‌گانه و بهره‌مندی از ظرفیت‌های قانونی و کارشناسی هیأت مقررات‌زدایی اجرایی شود. انتشار اوراق بدهی شرکتی از طریق حذف شرط ضمانت و وثیقه و جایگزینی آن با رتبه‌سنجی، تسهیل شود. در فرآیند اخذ مالیات بر ارزش افزوده، ممیز محوری حذف گردد و از اعمال شیوه خودسرانه علی‌الرأس در رسیدگی و تشخیص مالیات بر ارزش افزوده، ممانعت به عمل آید.
- مشوق‌های صادراتی نظیر جوایز صادراتی، انتخاب به‌عنوان صادرکننده نمونه و مواردی از این قبیل برای صنایع بالادستی حذف شوند و منابع مذکور برای تشویق صنایع مکمل (صنایع کوچک و متوسط) تخصیص داده شوند.
- در مواردی که بحث منافع دولت و بخش خصوصی در شرایط روبروی هم قرار می‌گیرد، موارد بیشتر به نفع دولت حل شده بی‌آنکه تبعات ناشی از آن تصمیم لحاظ گردد و فقط بحث پاسخگویی به نهادهای نظارتی مطرح می‌گردد.
- در طرح قید شده که وزیر اقتصاد و دارایی به عنوان رییس هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار اعلام حضور کند، این در حالی است که هیأت مذکور متشکل از اعضای قوای سه‌گانه می‌باشد و وزیر اقتصاد و دارایی همانند دیگران حق رای دارد.
- حذف بخشنامه ۲۳۰ گمرک مبنی بر اصلاح ردیف تعرفه ثبت سفارش قبل از خروج کالا از گمرک.
- حذف کارشناس مجازی در گمرکات بزرگ همچون شهید رجایی.
- سازمان مالیاتی باید برای گرفتن مالیات مخصوصاً تراکنش‌ها از تشکل‌ها استعلام بگیرد وقتی کارگزاران گمرک طبق قانون فقط کالا را ترخیص می‌کنند تراکنش برای وی معنی ندارد.
- در خصوص مبارزه با فساد و رانت‌جویی مقررات حاکم بر صادرات و واردات، مجوزها، رویه‌ها، فرآیندها و هزینه‌های مربوطه به نحوی اصلاح گردد که زمینه بروز قاچاق از بین برود. دستورالعمل ماده (45) آیین‌نامه اجرایی مواد (5) و (6) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز، در راستای ایجاد سامانه تعیین ماهیت فرآورده‌های نفتی صادراتی و نتیجتاً هوشمندسازی و سامانه محوری فرآیندهای تجاری اصلاح گردد.

- در ارتباط با بهبود محیط مقرراتی کشور سیاست اصلاح محیط مقرراتی کشور در قالب اصلاح و یا حذف، کلیه بخشنامه‌ها، آئین‌نامه‌ها، مقررات و قوانین زائد و محل کسب و کارها در دو بعد کمیت و کیفیت با هماهنگی و همکاری قوای سه‌گانه و بهره‌مندی از ظرفیت‌های قانونی و کارشناسی هیئت مقررات‌زدایی اجرایی شود. نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها تا سقف 12 درصد (طبق بال 3) با سازوکار سلب حق تقدم و فروش سهام به قیمت بازار (صرف سهام) طبق ماده (160) اصلاحیه قانون تجارت، افزایش یابد. فرمول محاسبه تسهیلات سرمایه در گردش واحدهای تولیدی براساس نسبت 120 درصد میزان فروش اصلاح گردد و دوره بازپرداخت تسهیلات سرمایه در گردش از یک سال به دو سال افزایش یابد.
- مطابق با ماده (21) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر، حساب ویژه تولید برای تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی راه‌اندازی گردد و به منظور بهینه‌سازی اعطای تسهیلات به بنگاه‌ها، دستورالعمل ماده مذکور اصلاح شود. سیستم جامع مالیاتی از طریق وضع مالیات بر عایدی سرمایه (معاملات مسکن، خودروی لوکس، ارز، سکه و طلا، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار) و ایجاد محدودیت‌های کمی برای شروع سفته‌بازی در بازارهای دارایی مورد بازبینی و اصلاح قرار گیرد. فرآیندهای مربوط به حسابرسی مالیاتی دفاتر واحدهای اقتصادی، به منظور قطع ارتباط مستقیم مؤدیان و ممیزان مالیاتی و کاهش فساد، الکترونیکی شود. رویه‌های واحد در اخذ مالیات از بنگاه‌های خصوصی، شبه‌دولتی و نهادهای عمومی، تعریف و اتخاذ گردد. قوانین و مقررات مالیاتی مورد بازبینی و اصلاح قرار گیرند و به منظور درک بهتر توسط مودیان مالیاتی، ساده و قابل فهم شوند. سازوکار قانونی متفاوتی برای حمایت مالیاتی از بنگاه‌های کوچک و متوسط، طراحی و اجرا گردد. تبصره (2) ماده (17) قانون مالیات‌های مستقیم اصلاح گردد و معافیت مالیاتی برای خرید ماشین‌آلات خطوط تولید آن دسته از کالاهایی که معاف از مالیات بر ارزش افزوده می‌باشند، در نظر گرفته شود. رویه‌های اجرایی ماده (169) مکرر قانون مالیات‌های مستقیم اصلاح شود و سامانه جامع اطلاعات مالیاتی به طور کامل اجرا و پیاده‌سازی گردد.
- در بحث تأمین اجتماعی، ترکیب هیأت‌های بدوی و تجدیدنظر تشخیص مطالبات سازمان تأمین اجتماعی اصلاح گردد، به نحوی که در ترکیب هیأت‌های مذکور توازن برقرار شود و یک عضو قاضی به ترکیب فعلی افزوده گردد. همچنین حضور نمایندگان از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در هیأت‌های مذکور الزام‌آور شود. ضرایب حق بیمه پیمانکاری با توجه به تنوع قراردادهای پیمانکاری اصلاح گردد، به گونه‌ای که برای رسته‌های مختلف، ضرایب متفاوتی تعریف شود. دستورالعمل دستمزد مشمول کسر حق بیمه تأمین اجتماعی و نرم‌افزار محاسباتی حق بیمه سنواتی، برای کارفرمایانی که با توافق کارگر افزایش مزد را در قرارداد جدید، اعمال نکرده‌اند، از طریق عدم محاسبه و وصول مابه‌التفاوت مبلغ افزایش سایر سطوح مزدی در لیست سال جدید، نسبت به بهمن ماه سال قبل، اصلاح شود. در صورتی که سازمان تأمین اجتماعی براساس اسناد و مدارک و بازرسی‌های صورت گرفته، نسبت به کمتر بودن دستمزد مندرج در لیست از دستمزد واقعی اطمینان حاصل کرد، مابه‌التفاوت را به عنوان بدهی برآوردی مطالبه نماید تا در صورت اعتراض کارفرما، مراتب در هیئت‌های تشخیص مطالبات مورد رسیدگی قرار گیرد. شایان ذکر است که اصلاح نرم‌افزار محاسباتی حق بیمه سنواتی لازمه تحقق این امر است.

- در خصوص بحث ارزی، روش محاسبه قیمت پایه‌های صادراتی اصلاح گردد، به نحوی که براساس قیمت‌های جهانی و قیمت‌های بازارهای هدف صادراتی باشد. برای تحقق این مهم ضرورت دارد، برگزاری جلسات مداوم توسط وزارت امور اقتصاد و دارایی با حضور نمایندگان از اتاق ایران، گمرک، وزارت صمت و بانک مرکزی در دستور کار قرار گیرد. در مورد تجارت خارجی فرآیندهای مجوزدهی به اقلام صادراتی مازاد بر نیاز داخل، جهت تأمین ارز مورد نیاز کشور تسهیل شود. نظام تعرفه‌ای حاکم بر اقتصاد کشور متناسب با حمایت از تولید داخل اصلاح گردد. نواقص و کاستی‌های سامانه پنجره واحد تجارت در راستای الکترونیکی کردن کامل فرآیند تجارت خارجی و کاهش زمان انجام تشریفات گمرکی، اصلاح و رفع گردند. به منظور توسعه مشارکت بخش خصوصی در اقتصاد مطابق با ماده (19) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل (44) قانون اساسی، اصلاح و تجدید ساختار شرکت‌های مضمول واگذاری، قبل از اقدام به واگذاری انجام شود.
- اصلاح مغایرت قانون امور گمرکی : الف) ماده 190 قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی به وکالت از طرف صاحبان کالا یا سازمان‌های دولتی و به اشخاص حقوقی امکان تأسیس شرکت‌های صوری ترخیص کالا، کارت بازرگانی و شرکت‌های دولتی با معرفی نامه مجوز داده که برای انجام تشریفات گمرکی بتوانند از کارمندان خود استفاده کنند لذا این ماده (مصوب هیئت دولت) با ماده 128 قانون امور گمرکی (مصوب مجلس شورای اسلامی) در تضاد است و عملاً هیئت دولت وارد حیطه قانون‌گذاری شده و این برخلاف اصل ماده 58 قانون اساسی است چنانچه مقام معظم رهبری و دولت محترم اصرار بر عدم ورود قاچاق کالا و ارز، فرار مالیاتی و پولشویی را دارند. پیشنهاد می‌گردد که طبق قانون فقط کارگزارانی که دارای پروانه کارگزاری امور گمرکی هستند به وکالت از طرف صاحب کالا مجاز به اظهار در گمرکات می‌باشند.
- همچنین براساس ماده 191 قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی، متقاضیان پروانه کارگزاری گمرکی باید دارای شرایطی که در قانون امور گمرکی درج شده است باشند. پیشنهاد می‌گردد که علاوه بر آن حداقل 3 سال تجربه کافی در خصوص ترخیص کالا به تأیید تشکلهای ذیربط داشته باشند.
- براساس ماده 194 قانون امور گمرکی و آیین نامه اجرایی نحوه انجام تشریفات گمرکی و میزان جرائم احتمالی تفاوتی بین صاحب کالا که شخصاً و یا از طریق کارگزار گمرکی یا نماینده خود اقدام می‌نمایند وجود ندارد. پیشنهاد می‌گردد: 1- با توجه به اصل 44 قانون اساسی وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک) آموزش و آزمون کارگزاران را به بخش خصوصی (اتحادیه کارگزاران امور گمرکی) که بیش از 3 دهه از فعالیت آنها می‌گذرد واگذار نمایند. 2- ضمناً کارگزارانی که دارای سوابق ترخیص کالا در گمرکات کشور را دارند رتبه‌بندی شوند که انگیزه‌ای باشند برای شفافیت و بهبود عملکرد آنان در دوران کاری 3- امتیاز و ارائه تسهیلات ویژه به صاحبان کالا که از طریق کارگزاران گمرکی نسبت به ترخیص کالا‌های خود اقدام می‌نمایند و همچنین تعیین مسیر سبز، مدت زمان پرداخت سررسید ضمانت نامه‌ها و ...
- قانون اصلاح قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز: شرایط اجرای ماده فوق تبعات گسترده برای صنف کارگزاران را در بردارد پیشنهاد می‌گردد نسبت به اصلاح قانون فوق بازنگری شود، چرا که با بررسی جزئیات قانون جدید نشان می‌دهد روندهای

تسهیلگر در قانون جدید تغییر یا حذف شده است و بر این اساس دستگاه‌های دخیل در امر تجارت خارجی از جمله کارگزاران امور گمرکی با چالش‌های زیادی روبرو شده‌اند و شرح وظایف آن‌ها در نظر نگرفته‌است. زیرا کارگزار فقط تشریفات قانونی ترخیص کالا را در حیطه گمرک انجام می‌دهد و طبق قانون امور گمرکی صاحب کالا اسناد و مدارک را جهت ترخیص در اختیار کارگزار بعنوان امین التجار قرار می‌دهند و کارگزاران هم طبق اسناد دریافتی آن را در گمرک اظهار می‌نمایند و چنانچه اظهار خلاف واقع یا مدارک ناقص باشد صاحب کالا باید خود پاسخگو سازمان‌های ذیربط باشد.

- در مبحث برون سپاری و تصدی‌گری بخش خصوصی، عدم نظارت لازم و عدم صلاحیت در بخش دولتی و دخالت دستگاه‌ها و دوایر دولتی در برون سپاری‌ها تحت عنوان وظایف حاکمیتی مانع از اهداف مدنظر هیات دولت در واگذاری‌ها و تسهیل در انجام امور به بخش خصوصی شده که لازم است نظارت جهت تحقق این مهم بیشتر و بهتر صورت پذیرد.
- موضوع دیگر، تهیه پیش‌نویس‌های قوانین، مقررات و مصوبات اقتصادی برای مجلس و دولت است که از طریق فرایند کارشناسی و الزامات مورد نظر بخش خصوصی و سازوکارهایی مانند شورای گفتگو ارائه می‌گردد.

فصل چهارم

جمع بندی و نتیجه گیری

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران در ادامه تجربه دوساله خود در ارائه گزارش پایش قانون بهبود مستمر کسب و کار سعی کرد تا در سال ۱۴۰۱ نیز با استفاده از رویکرد مبتنی بر پایش شاخص‌های عملکردی در حوزه خروجی‌ها، دستاوردها و پیامدهای اجرای قانون بهبود، همزمان پیشنهادهای اصلاحی برای بازنگری در متن قانون و همچنین راهکارهای اجرایی برای تحقق هرچه بیشتر اهداف تدوین آن را نیز بیان کند. در این راه، علاوه بر دریافت اطلاعات از دستگاه‌های اجرایی متولی اجرای قانون که در قالب محاسبه شاخص‌های عملکردی صورت پذیرفت؛ نظر فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار را نیز در مورد میزان تحقق اهداف قانون و اثربخشی اقدامات انجام شده توسط سه گروه: دستگاه‌های اجرایی، اتاق‌ها و مشترک (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی) جویا و در ارزیابی نهایی درصد اجرای قانون مورد استناد قرار داد. لازم به ذکر است که از بین ۱۷ دستگاه اجرایی یا نهاد حاکمیتی که به طور مستقیم در این قانون برای آنها وظایف و احکامی تعریف شده و به تبع آن شاخص‌هایی نیز برای ارزیابی عملکردشان تدوین شده و در همین راستا هم با آنها مکاتبه به عمل آمده بود؛ تنها ۱۰ دستگاه و نهاد نسبت به ارائه اطلاعات مورد نیاز در قالب جداول درخواستی و یا ارسال گزارش عملکرد، اقدام نمودند. همچنین ۹۴ نفر از خبرگان حوزه کسب و کار از سه اتاق در قالب اشخاص حقوقی و حقیقی نسبت به تکمیل پرسشنامه نظرسنجی اقدام کردند.

برای جمع‌بندی نتایج این گزارش از مجموع اطلاعات و نظرهای دریافتی از منابع یادشده و علاوه بر آن، سایر اطلاعات موجود در گزارش‌های مشابه با توجه به روش‌شناسی مورد نظر در این پایش (که در فصل اول به تفصیل به آن پرداخته شد)، استفاده شده و نهایت کوشش به عمل آمده تا با نگاهی بی‌طرفانه، هر آنچه محصول این جمع‌بندی است، بی‌کم و کاست در اختیار کاربران این گزارش قرار گیرد. بدیهی است همکاری کامل دستگاه‌های اجرایی در ارائه اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص‌ها، رفع کاستی‌هایی که ممکن است در فرایند تدوین شاخص‌ها، جمع‌آوری اطلاعات از فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار و محاسبات گزارش وجود داشته باشد، از یک سو و از سوی دیگر، ارائه نظرهای اصلاحی اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه کسب و کار در بخش‌های مختلف دولتی و خصوصی، می‌تواند بر غنای کیفی این گزارش افزوده، دستاوردهای آن را کامل‌تر نماید. در ادامه این فصل، ابتدا جداول نهایی نتایج طرح و به دنبال آن نکات مهم در نتیجه‌گیری گزارش ارائه شده است.

الف: جمع‌بندی نتایج پایش حاصل از تلفیق اطلاعات و شاخص‌های کمی و کیفی

جدول ۸- امتیاز اجرای احکام قانون بهبود، وزن و درصد اجرای نهایی با احتساب وزن (سال ۱۴۰۱ در مقایسه با دو سال قبل)

امتیاز اجرا با وزن در سال			وزن	امتیاز اجرا از ۱۰۰ در سال			شماره حکم
۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹		۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۱.۲۵۲	۱.۳۳	۱.۲۹۲	۰.۰۱۶	۷۸.۳	۸۳.۶۵	۸۰.۸	۱
۳.۱۶۳	۳.۵۰	۲.۶۲۱	۰.۰۶۳	۵۰.۲۱	۵۵.۵	۴۱.۶۱	۲
۲.۵۵۵	۲.۴۶	۲.۱۱۵	۰.۰۵۲	۴۹.۱۵	۴۷.۳۷	۴۰.۶۷	۳
۲	۲.۰۰	۲	۰.۰۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴
-	۰.۳۳	۰.۱۸۸	۰.۰۲۲	-	۱۵	۸.۵	۵
۳.۱۲۵	۳.۱۶	۳.۱۸۸	۰.۰۳۵۵	۸۸.۰۳	۸۸.۹۶	۸۹.۸۳	۶
۰.۹۱۳	۰.۹۵	۰.۹۴۸	۰.۰۱۸۸	۴۸.۶	۵۰.۳	۵۰.۴۲	۷
۱.۱۶۶	۱.۲۰	۱.۱۹۰	۰.۰۱۴۴	۸۱.۰۱	۸۳.۶	۸۲.۶۸	۸
۱.۸۵	۱.۸۵	۱.۸۱۲	۰.۰۲۴۴	۷۵.۷۸	۷۵.۷۸	۷۴.۲۷	۹
۱.۱۴۶	۱.۹۹	۱.۰۸۸	۰.۰۲۴۴	۴۶.۹۶	۸۱.۳۷	۴۴.۶۲	۱۰
۳.۶۹۷	۳.۰۰	۲.۰۴۳	۰.۰۴۴۴	۸۳.۲۷	۶۷.۵	۴۶.۰۲	۱۱
۰.۷۴۶	۰.۶۱	۰.۶۳۴	۰.۰۱۶۶	۴۴.۹۵	۳۶.۸۴	۳۸.۲۳	۱۲
۰.۷۹۵	۰.۹۰	۰.۶۰۷	۰.۰۲۴۴	۳۲.۵۸	۳۶.۸۴	۲۴.۸۹	۱۳
۰.۷۴۵	۱.۲۲	۰.۶۵۴	۰.۰۲۱۱	۳۵.۳۲	۵۷.۹۱	۳۱.۰۴	۱۴
۰.۸	۰.۸۷	۰.۸۷۱	۰.۰۱۱۱	۷۲.۱۴	۷۸.۵۲	۷۸.۵۰	۱۵
۲.۰۵۷	۱.۵۴	۱.۵۵۹	۰.۰۱۷۷	۷۴.۲۸	۸۷.۰۹	۸۸.۱۲	۱۶
۱.۵۹	۱.۵۷	۱.۵۷۸	۰.۰۱۷۷	۸۹.۸۵	۸۸.۵۲	۸۹.۱۹	۱۷
۱.۰۴	۱.۳۳	۱.۳۳	۰.۰۱۳	۸۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۸
۰.۷۲۴	۱.۰۰	۰.۹۸۹	۰.۰۱۱۶	۶۲.۴۵	۸۶.۴	۸۵.۲۶	۱۹
۲.۲۲	۲.۲۲	۲.۲۲	۰.۰۲۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۰
۰.۹۰۵	۱.۵۸	۱.۵۹۶	۰.۰۱۸۸	۴۸.۱۵	۸۴.۲۹	۸۴.۹۳	۲۱
۱.۲۲	۱.۲۲	۱.۲۲	۰.۰۱۲۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۲
۲.۶۶	۱.۳۶	۱.۴۱۹	۰.۰۱۶۶	۸۲.۸۸	۸۲.۱۲	۸۵.۵	۲۳
-	۱.۳۰	۱.۴۳	۰.۰۱۵۵	-	۸۳.۸۶	۸۲.۳۶	۲۴
۱.۱۱	۱.۱۱	۱.۱۱۱	۰.۰۱۱۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۵
۰	۲.۱۱	۲.۱۱۱	۰.۰۲۱۱	۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۶
-	۱.۰۰	۱	۰.۰۱	-	۱۰۰	۱۰۰	۲۷

امتیاز اجرا با وزن در سال			وزن	امتیاز اجرا از ۱۰۰ در سال			شماره حکم
۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹		۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
۰.۷۳۹	۰.۸۳	۰.۷۶۳	۰.۰۱۱۱	۶۶.۵۸	۷۴.۹۴	۶۸.۷۴	۲۸
۰.۶۱۱	۰.۶۱	۰.۶۱۱	۰.۰۰۶۱	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۲۹
۰.۶۸۶	۰.۶۶	۰.۶۸۵	۰.۰۱۲۲	۵۶.۲۶	۵۳.۸۱	۵۶.۱۷	۳۰
۰.۶۶۶	۰.۶۷	۰.۶۶۶	۰.۰۰۶۶	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۱
۰.۷۴۲	۱.۲۱	۱.۲۲۶	۰.۰۱۵۵	۴۷.۹۳	۷۷.۹۸	۷۹.۱۲	۳۲
۰.۶۸۵	۰.۹۹	۰.۷۴۱	۰.۰۱۸۸	۳۶.۴۵	۵۲.۷۸	۳۹.۴۴	۳۳
۰	۰.۰۰	۰	۰.۰۱۲۲	۰	۰	۰	۳۴
۰.۸۳	۰.۸۳	۰.۸۳۳	۰.۰۰۸۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۳۵
۲.۵۵	۲.۰۳	۱.۳۹۲	۰.۰۳	۸۵	۶۷.۸۲	۶۰.۶۸	۳۶
۰.۹۴۳	۰.۸۵	۰.۷۴۲	۰.۰۱۱۱	۸۵	۷۷	۶۶.۸۱	۳۷
۰.۳۵۷	۰.۴۲	۰.۴۶۴	۰.۰۱	۳۵.۷۱	۴۲.۰۲	۴۶.۴	۳۸
۱.۵۹۸	۱.۴۵	۱.۲۱۷	۰.۰۱۸۸	۸۵	۷۷	۶۴.۴۸	۳۹
۰.۴۱۴	۰.۴۹	۰.۹۷۳	۰.۰۱۱۶	۳۵.۷۱	۴۲.۰۲	۸۳.۹۲	۴۰
۰.۶۶۷	۰.۷۵	۰.۵۶۶	۰.۰۱۸۸	۳۵.۴۸	۳۹.۸	۳۰.۱۳	۴۱
۰.۴۴۳	۰.۵۲	۰.۵۴۹	۰.۰۱۳۳	۳۳.۳	۳۸.۹۸	۴۱.۳۵	۴۲
۱.۳۳	۱.۳۳	۱.۳۳	۰.۰۱۳۳	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۳
۱.۱۰۳	۱.۲۴	۰.۹۷۶	۰.۰۳۱۱	۳۵.۴۸	۳۹.۸	۳۱.۳۹	۴۴
۰.۴۷۱	۰.۵۳	۰.۴۱۷	۰.۰۱۳۳	۳۵.۴۸	۳۹.۸	۳۱.۳۹	۴۵
۰.۲۶۳	۰.۳۱	۰.۲۹۸	۰.۰۱۱۱	۲۳.۶۶	۲۷.۹۸	۲۶.۹۳	۴۶
۰.۲۴۸	۰.۲۹	۰.۲۸۲	۰.۰۱۰۵	۲۳.۶۶	۲۷.۹۸	۲۶.۹۳	۴۷
۰.۹۴۴	۰.۹۴	۰.۹۴۴	۰.۰۰۹۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۴۸
۰.۳۵۱	۰.۴۰	۰.۵۸۷	۰.۰۱۳۳	۲۶.۴۱	۲۹.۸۹	۴۴.۱۷	۴۹
۰.۵۸۴	۰.۷۳	۰.۷۴۳	۰.۰۱۸۸	۳۱.۰۸	۳۸.۵۷	۳۹.۵۶	۵۰
۰.۹۸۷	۰.۹۹	۰.۶۱۸	۰.۰۱۴۴	۶۸.۵۸	۶۹.۰۶	۴۲.۹۲	۵۱
۱.۳۸۲	۱.۲۷	۱.۴۲۲	۰.۰۳	۴۶.۰۹	۴۲.۲۱	۴۷.۴۱	۵۲
۱.۴۳۳	۱.۳۱	۱.۴۶۴	۰.۰۳۱۱	۴۶.۰۹	۴۲.۲۱	۴۷.۴۱	۵۳
۵۹.۱۴	۶۴.۳۵	۵۹.۳۲	۱۰۰	درصد اجرای کل احکام قانون			

براساس نتایج حاصل از پایش قانون در سال ۱۴۰۱، میزان اجرای احکام قانون معادل ۵۹.۱۴ درصد به دست آمده است که در مقایسه با سال گذشته حاکی از کاهش بیش از ۵ واحدی در اجرای قانون در سال ۱۴۰۱ است.

جدول ۹- امتیاز نهایی در مورد میزان دستیابی به اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار- مقایسه سال ۱۴۰۱ و دو سال ماقبل

شماره هدف	عنوان هدف	میزان تحقق در سال			وزن	درصد اجرا با وزن در سال		
		۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱		۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱
۱	تسهیل شروع کسب و کار به ویژه تسریع در صدور مجوزها از طریق ایجاد و استقرار پنجره واحد کسب و کار	۲۷.۲۶	۴۱.۲۵	۸۳.۲۷	۰.۰۸	۲.۱۸	۳.۳	۶.۶۶
۲	الزام مسئولان به مشورت با فعالان اقتصادی پیش از تصمیم گیری های اقتصادی	۴۱.۱۴	۵۱.۴۴	۵۴.۶۹	۰.۱۶	۶.۵۸	۸.۲۳	۸.۷۵
۳	شفاف سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی	۸۵.۵۴	۸۶.۵۵	۸۷.۸۹	۰.۰۶	۵.۱۳	۵.۱۹	۵.۲۷
۴	شفاف سازی معاملات بخش عمومی	۵۸.۷۴	۷۰.۷۶	۶۰.۳۱	۰.۱۴	۸.۲۲	۹.۹۱	۸.۴۴
۵	ایجاد دسترسی امن به بازار عرضه برای تولیدکنندگان کوچک و متوسط کشور	۳۹.۴۴	۵۲.۷۸	۳۶.۴۵	۰.۰۳	۱.۱۸	۱.۵۸	۱.۰۹
۶	اطلاع رسانی بهنگام در مورد تغییر سیاست ها، مقررات و رویه ها به منظور ایجاد امنیت اقتصادی و سرمایه گذاری	۳۱.۳۹	۳۹.۸	۳۵.۴۸	۰.۰۶	۱.۸۸	۲.۳۹	۲.۱۳
۷	ایجاد و استقرار پنجره واحد تجارت فرامرزی	۳۸.۲۳	۳۶.۸۴	۴۴.۹۵	۰.۰۴	۱.۵۳	۱.۴۷	۱.۸۰
۸	معرفی فرصت ها و ظرفیت های تجاری متقابل و ایجاد تسهیلات برای تردد و اقامت تولیدکنندگان داخلی و سرمایه گذاران خارجی	۲۷.۹۷	۴۷.۳۸	۳۳.۹۵	۰.۰۶	۱.۶۸	۲.۸۴	۲.۰۴
۹	رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت های اقتصادی در کانال مجزا از جرائم عمومی توسط افراد خیره (دادگاه های تجاری)	۴۷.۴۱	۴۲.۲۱	۴۶.۰۹	۰.۰۸	۳.۷۹	۳.۳۸	۳.۶۹
۱۰	ساماندهی، ایجاد و ثبت تشکل های اقتصادی فعال در کشور و ارائه فهرست بهنگام تشکل های اقتصادی	۷۰.۱۳	۶۹.۶۳	۶۸.۳۱	۰.۰۷	۴.۹۱	۴.۸۷	۴.۷۸
۱۱	افزایش نقش شورای گفتگو در اصلاح، حذف یا وضع مقررات در جهت بهبود محیط کسب و کار	۸۵.۶۲	۸۷.۳۴	۵۱.۴۲	۰.۰۶	۵.۱۴	۵.۲۴	۳.۰۹
۱۲	حذف امتیازات انحصاری و تحمیل شرایط غیرعادلانه در قوانین و روابط کاری بین دولت و بخش های خصوصی و تعاونی	۸۵.۲۶	۸۴.۶۵	۷۶.۲۹	۰.۰۹	۷.۶۷	۷.۶۲	۶.۸۷
۱۳	کاهش مداخله دستگاه های اجرایی در مدیریت شرکت ها و مؤسسه های بخش های خصوصی و تعاونی و نهادها و مؤسسه های عمومی غیردولتی	۴۱.۸۷	۳۴.۲۳	۲۸.۷۴	۰.۰۴	۱.۶۷	۱.۳۷	۱.۱۵
۱۴	جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات	۲۶.۹۳	۲۷.۹۸	۲۳.۶۶	۰.۰۳	۰.۸۱	۰.۸۴	۰.۷۱
درصد تحقق اهداف قانون		۵۰.۴۹	۵۴.۲۶	۵۲.۲۵	۱	۵۲.۳۹	۵۶.۳۹	۵۶.۴۷

در حالت کلی میزان تحقق اهداف در سال ۱۴۰۱ (بدون اعمال وزن اهداف) برابر ۵۲.۲۵ درصد بدست آمده که در مقایسه با سال گذشته (۵۴.۲۶ درصد) کاهش داشته است. همچنین با در نظر گرفتن وزن هر هدف، درصد اجرای اهداف در سال ۱۴۰۱ معادل ۵۶.۴۷ درصد حاصل شده که در مقایسه با سال گذشته تغییر محسوسی در اجرای اهداف را نشان نمی‌دهد. در بین ۱۴ هدف بیان شده برای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، هدف شماره ۳ (شفاف سازی اطلاعات و آمار مورد نیاز فعالان اقتصادی) با ۸۷.۸۹ درصد در سال ۱۴۰۱ بیشترین میزان تحقق و همانند سال‌های پیش، هدف شماره ۱۴ (جبران خسارت فعالان اقتصادی ناشی از اتخاذ تصمیم‌های دولت در زمینه قطع خدمات برق، گاز و مخابرات) با ۲۳.۶۶ درصد در کمترین میزان تحقق را داشته است.

جدول ۱۰- امتیاز نهایی اجرای احکام به تفکیک متولیان اجرا در سال ۱۴۰۱ و مقایسه با دو سال قبل

امتیاز نهایی از ۱۰۰ در سال			سهم وظایف مجری درصد	متولی اجرای احکام قانون
۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹		
۵۱.۰۳	۵۴.۵۶	۴۷.۳۷	۶۹	حاکمیت
۷۸.۷۳	۸۲.۴	۸۱.۴۷	۹	اتاق‌ها (بخش خصوصی و تعاونی)
۶۷.۱۳	۹۱.۲۹	۹۱.۰۵	۲۲	مشترک (شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی)

براساس اطلاعات جدول ۱۰، سهم وظایف حاکمیتی در قانون بهبود حدود ۷۰ درصد بوده و نشان‌دهنده مسئولیت بیشتر دستگاه‌های اجرایی در قبال اجرای قانون است. با توجه به این که بخشی از مسئولیت حاکمیت در قالب وظایف مشترک در شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی نیز احصا شده است، لذا مجموع سهم حاکمیت در اجرای قانون افزون‌تر هم خواهد شد. البته نوع وظایف محوله به بخش حاکمیت نیز از دشواری و پیچیدگی بیشتری برخوردار است و بیشتر از جنس وظایف اجرایی و در بسیاری موارد ایجاد است. این موضوع به همراه سایر عوامل باعث شده تا موفقیت حاکمیت در اجرای قانون به میزان ۵۱.۰۳ درصد ارزیابی شود که البته نسبت به عملکرد سال گذشته شاهد افت ۳.۵۳ واحدی بوده‌ایم و نشان از عدم برطرف شدن موانع توسط حاکمیت برای بهبود فضای کسب و کار دارد. در مقابل، عملکرد دو بخش مشترک (۶۷.۱۳) و اتاق‌ها (۷۸.۷۳) در سال ۱۴۰۱، تغییر قابل توجهی نسبت به سال ۱۴۰۰ داشته و بهبودی را شاهد نبوده‌ایم.

ب: نتیجه‌گیری و نکات کلی پایش

- ارزیابی اجرای قانون از جهات کمی و کیفی و مهم‌تر از همه، تعیین میزان اثربخشی آن در بهبود وضعیت محیط کسب و کار کشور، فرایند پیچیده‌ای است که هیچ‌گاه نمی‌توان ادعا کرد که به صورت دقیق و بدون خطا انجام شده است، زیرا در نظر گرفتن شرایط حاکم بر کشور در طول ۱۲ سال گذشته از یکسو و از سوی دیگر، مشکلات ساختاری در فرایندهای جمع‌آوری اطلاعات عملکردی از دستگاه‌های اجرایی و عدم همکاری نهادهای عمومی، مانع از دستیابی کامل به اهداف پایش و از جمله تعیین میزان دقیق اثربخشی تصویب قانون بهبود و سایر قوانین مشابه است. با این حال در این گزارش سعی شده تا ضمن رعایت چارچوب‌های تدوین شده در گزارش‌های قبلی، با دقت بیشتری به ارزیابی ابعاد مختلف اجرای قانون پرداخته شود.
- همانند گزارش سال گذشته، سهم وظایف و احکام بخش حاکمیت (دولت، مجلس و قوه قضاییه) در قانون حدود ۷۰ درصد تخمین زده شده است، از دیدگاه خبرگان حوزه کسب و کار، تقریباً به همان میزان هم نقش عوامل داخلی در عدم اجرای کامل قانون مؤثر بوده است یعنی این که علی‌رغم وجود شرایط تحریم و جنگ اقتصادی در سال‌های اخیر و مشکلات خارجی ایجاد شده برای کشور، باز هم این عوامل مدیریتی و اجرایی داخل کشور است که بیشترین مانع برای بهبود فضای کسب و کار کشور به شمار می‌رود.
- آنچه از نتایج پایش قانون در سال ۱۴۰۱ به وضوح پیداست آن است که اتاق‌ها و شورای گفتگو نتوانسته‌اند تا عملکرد خود نسبت به سال گذشته را بهبود قابل توجهی بدهند. این در حالی است که سهم بهبود حاصل از عملکرد حاکمیت و به ویژه دولت در افزایش شاخص کارایی احکام و اثربخشی اهداف قانون غیرقابل انکار است. بنابراین دولت می‌تواند با اتخاذ سیاست‌های صحیح و اجرایی نمودن آنها نقش تعیین‌کننده‌ای در بهبود فضای کسب و کار در سال‌های آینده داشته باشد. در این میان همراهی بیشتر اتاق‌ها و فعال‌تر شدن شورای گفتگو می‌تواند به سرعت بخشیدن به حرکت دولت در این زمینه کمک زیادی نماید.
- تجربه سوم در ارزیابی اجرای قانون بهبود مستمر کسب و کار نیز مؤید این مطلب است که کماکان نبود ضمانت‌های اجرایی در قانون، عامل کاهش اثربخشی مواد و احکام مندرج در آن است و اگر قرار به اصلاح مواد قانون باشد اولویت نخست با تهیه و تدوین ضمانت‌های اجرایی و ساختارهای نهادی و اجرایی برای عملیاتی کردن مفاد قانون است.
- از ۹ مورد حکم قانونی در این قانون (موضوع مواد ۵، ۷، ۹، ۱۶، ۱۷، ۲۳، ۲۵، ۲۷ و ۲۸) در زمینه تهیه و تصویب آیین‌نامه، دستورالعمل، تعیین مصادیق و... پس از ۱۱ سال از تصویب قانون، تنها ۶ مورد آن تا کنون عملیاتی شده است که در این رابطه به نظر می‌رسد که سهم کوتاهی و کم‌کاری حاکمیت و اتاق‌ها

تأخوردی با یکدیگر برابر باشد (مقرر بوده که اکثر این مستندات به صورت مشترک تهیه شوند). با این حال برای آن دسته از موادی نیز که دستورالعمل‌های مورد نظر تهیه و ابلاغ شده‌اند نیز همانند گزارش سال گذشته، به دلایل مختلف از جمله: عدم هماهنگی بین دستگاه‌های مربوط، عدم ایجاد سامانه‌های مورد نیاز و یا عدم تخصیص بودجه، یا به مرحله اجرا نرسیده‌اند و یا به طور کامل اجرا نشده‌اند.

- در گزارش سال ۱۴۰۱ نیز همانند سال گذشته، تفاوت دیدگاه فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار در حوزه عملکردی با میزان شاخص‌های عملکرد اظهار شده توسط دستگاه‌های اجرایی، اتاق‌ها و دبیرخانه شورای گفتگو در برخی احکام قانون وجود دارد. در این میان علاوه بر ناکافی بودن اقدامات انجام شده توسط دست‌اندرکاران قانون، موضوع اطلاع‌رسانی نامناسب در خصوص اقدامات انجام شده توسط حاکمیت، اتاق‌ها و شورای گفتگو نیز مزید بر علت بوده و باعث شده تا این تفاوت دیدگاه در مواردی بسیار زیاد باشد.

- کماکان ساز و کار مناسب و نهادینه شده‌ای برای اجرای مواد ۲ و ۳ قانون بهبود یعنی نظرخواهی از فعالان اقتصادی، اتاق‌ها و تشکل‌ها قبل از اتخاذ تصمیم‌های مربوط به کسب و کارها در سال ۱۴۰۱ توسط حاکمیت پیش‌بینی و اجرا نشده است. البته این مهم در زمان تدوین این گزارش از طریق اصلاح قانون بهبود و افزودن مواد ۳۰ و ۳۱ و تدوین آیین‌نامه اجرایی آن در راستای توجه بیشتر به نظرهای فعالان اقتصادی و لزوم اطلاع‌رسانی به موقع به آنان در زمینه تغییر قوانین و مقررات مورد توجه قرار گرفته است

- علی‌رغم اینکه با روی کار آمدن دولت سیزدهم برخی موضوعات مرتبط با بهبود فضای کسب و کار از جمله سهولت در صدور مجوزهای کسب و کار به صورت الکترونیکی و از طریق پنجره واحد به صورت جدی در دستور کار قرار گرفت ولی تا پایان سال ۱۴۰۱ به نتیجه کامل نرسید و همکاری خوبی توسط دستگاه‌های اجرایی صورت نپذیرفت. همچنین عملکرد نسبتاً ضعیف در هماهنگی و همکاری دولت و بخش خصوصی که در قالب شورای گفتگو باید انجام می‌پذیرفت نیز باعث شد تا نتایج پایش قانون با افت ۵ واحدی در شاخص روبرو گردد.

- ذکر این نکته ضرورت دارد که نتایج بدست آمده از سایر طرح‌های مرتبط با پایش ملی محیط کسب و کار که از سوی اتاق ایران در سال ۱۴۰۱ تهیه و انتشار یافته است (طرح پایش ملی محیط کسب و کار و طرح ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی مرتبط با محیط کسب و کار) نیز تأیید می‌نماید که ر سال ۱۴۰۱ شاهد افت شاخص‌ها نسبت به سال ۱۴۰۰ بوده‌ایم. همچنین نتایج طرح پایش امنیت سرمایه گذاری مرکز پژوهش‌های مجلس نیز حاکی از نامساعد بودن فضای کسب و کار در مجموع فصول ۱۴۰۱ بوده است.

- با توقف انتشار گزارش رتبه‌بندی کشورها در سهولت اجرای کسب و کار (Doing Business) بانک جهانی از سال 2021(1400) و همچنین شاخص رقابت‌پذیری مجمع جهانی اقتصاد، امکان بررسی وضعیت محیط کسب و کار ایران از منظر شاخص‌های جهانی در دو سال اخیر میسر نشده است. با این همه براساس برنامه‌ریزی انجام‌شده توسط بانک جهانی مقرر شده تا شاخص جدیدی با عنوان Business Ready در قالب اصلاح یافته شاخص قبلی از سال ۲۰۲۴ عملیاتی و تولید شود که از سال ۲۰۲۶ کشور ما نیز در آن مشارکت خواهد داشت.

پیوست‌ها

پیوست ۱: انواع فرم‌ها و راهنمای تکمیل آنها (کمی و کیفی)

الف) فرم کمی

این فرم دارای ۸ ستون می‌باشد؛ ستون ۱ شماره ردیف، ستون ۲ عنوان قلم آماری، ستون ۳ واحد سنجش (اندازه‌گیری)، ستون ۴ دوره تناوب (فصلی، شش ماهه، سالانه)، ستون ۵ دوره گزارش قلم، ستون ۶ مقدار/ عملکرد، ستون ۷ شرح مستندات / منبع داده و ستون ۸ دلایل عدم اقدام/ تاخیر است. ترتیب قرار گرفتن هر بخش در این فرم براساس ردیف حکم و ترتیب قرار گرفتن اقلام آماری برحسب موضوع هر حکم است.

جدول ۱۱- نمونه فرم شاخص کمی

پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار- مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران							
واحد پیگیر در اتاق	دستگاه متولی	موضوع			حکم شماره	فرم ۱- دریافت گزارش اهداف کمی احکام قانون	
معاونت کسب و کار	معاونت حقوقی ریاست جمهوری	درخواست و بررسی نظریه‌های اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذیربط که عضو اتاق‌ها نیستند توسط دولت هنگام بررسی موضوعات کسب و کار			دو		
ردیف	عنوان قلم آماری	واحد سنجش	دوره تناوب (فصلی، شش ماهه، سالانه)	دوره گزارش قلم	مقدار/ عملکرد	شرح مستندات/ منبع داده	دلایل عدم اقدام/ تاخیر
۱	مقررات نظرخواهی شده از اتاق‌ها	تعداد					
۲	کل مصوبات دولت	تعداد					
۳	کل مصوبات دستگاه‌های اجرایی	تعداد					
					تاریخ تکمیل فرم:		نام و نام خانوادگی تکمیل کننده:

ستون ۱- شماره ردیف قلم آماری

شماره ردیف در هر بخش از ۱ شروع و به طور مسلسل تا آخرین قلم آماری آن بخش ادامه می‌یابد.

ستون ۲- نام قلم آماری

عنوان قلم آماری براساس موارد ذکر شده در جدول پیوست مربوط به موضوعات هر ردیف حکم آورده شده است.

ستون ۳- واحد سنجش قلم آماری

واحد اندازه‌گیری هر قلم آماری در سطر مقابل آن قلم آماری درج می‌شود. به طور مثال، واحد اندازه‌گیری طرح‌ها و پروژه‌های مطالعاتی اجرا شده، "تعداد" و یا واحد اندازه‌گیری شاخص ملی محیط کسب و کار براساس امتیاز از ۱۰ است که شماره یک، بهترین امتیاز و شماره ده، بدترین امتیاز است.

ستون ۴- دوره تناوب (فصلی، شش ماهه، سالانه) قلم آماری

دوره زمانی هر قلم آماری به ۳ دوره فصلی، شش ماهه و سالانه تقسیم شده است. بسته به نوع قلم آماری و اطلاعات موجود در صورتیکه دوره زمانی «سالانه» انتخاب شود؛ صرفاً باید یک مقدار برای عملکرد هر قلم آماری ذکر شود. اگر دوره زمانی «شش ماهه» انتخاب شود؛ نیاز به دو مقدار برای عملکرد هر قلم آماری است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد و نهایتاً برای دوره زمانی «فصلی» نیاز به چهار مقدار برای عملکرد است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد. بدیهی است در اولین دوره تکمیل این فرم، تکمیل کننده فرم با توجه به اطلاعات موجود در سازمان متبوع خود نسبت به تعیین دوره گزارش اقدام نموده و در دوره‌های بعدی نیز به همین طریق عمل خواهد شد.

ستون ۵- دوره گزارش قلم آماری

براساس آنچه که برای ستون ۴ گفته شد، با انتخاب دوره سالانه، باید سال مورد نظر، دوره شش ماهه، شش ماهه اول و دوم سال مورد نظر و در صورت انتخاب دوره فصلی باید به فصل بهار، تابستان، پاییز و زمستان سال مورد نظر اشاره نمود. مثلاً بهار ۱۳۹۹ یا ششماهه اول ۱۳۹۸.

ستون ۶- مقدار / عملکرد قلم آماری

در این ستون، مقدار قلم آماری براساس دوره‌های زمانی انتخاب شده در ستون ۵ تکمیل می‌شود.

ستون ۷- شرح مستندات / منبع داده

در این ستون نام منبع تولید کننده قلم آماری بسته به مورد مشخص می‌شود. به طور مثال برای طرح‌ها و پروژه‌های مطالعاتی اجرا شده، در این ستون «گزارشات مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب» نوشته می‌شود.

ستون ۸- دلایل عدم اقدام / تاخیر برای تولید قلم آماری

در این ستون در صورتی که برای قلم آماری ذکر شده اطلاعاتی موجود نیست، باید دلایل عدم اقدام صورت گرفته برای تولید آن قلم و یا دلایل تاخیر در تولید آن ذکر شود.

این فرایند تا پایان تمامی اقلام مربوط به حکم مورد نظر ادامه یافته در خاتمه، فرد تکمیل کننده فرم با ذکر نام و نام خانوادگی خود در محل مربوط، تاریخ تکمیل فرم را نیز در مکان مورد نظر درج می‌نماید.

(ب) فرم کیفی

به منظور بررسی میزان تحقق اهداف قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، شاخص‌هایی تدوین شده است که برای محاسبه این شاخص‌ها نیاز به جمع‌آوری اطلاعات اقلام آماری از دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها و نهادهای مختلف وجود دارد. بررسی شاخص‌های پایش اهداف قانون در دو گروه کمی و کیفی دسته‌بندی شده‌اند که به منظور اندازه‌گیری آنها از سه فرم اهداف کمی، اهداف کیفی و نظرسنجی استفاده می‌شود. راهنمای حاضر با هدف آشنایی تکمیل کنندگان با نحوه پاسخگویی و درج اطلاعات در فرم شماره دو تهیه شده است.

از آنجا که برای پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، ۲۹ ماده قانونی آن در قالب ۵۳ حکم مجزا تدوین شده است لذا بخش بالایی فرم به معرفی شماره حکم، موضوع حکم، سازمان متولی اجرای آن حکم و واحد

مرتبط در اتاق ایران با موضوع پیگیری دریافت اطلاعات مربوط به آن حکم پرداخته است. در بخش پایین فرم، اطلاعات ارقام آماری بر اساس راهنمای تکمیل آن توسط سازمان مرتبط درج می‌شود.

این فرم دارای ۶ ستون می‌باشد؛ ستون ۱ شماره ردیف، ستون ۲ رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)، ستون ۳ شرح عملکرد، ستون ۴ میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)، ستون ۵ شرح مستندات و ستون ۶ دلایل عدم اقدام/تاخیر است. ترتیب قرار گرفتن هر بخش در این فرم براساس ردیف حکم است.

جدول ۱۲- نمونه فرم شاخص کیفی

پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار- مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران					
واحد پیگیر در اتاق	دستگاه/سازمان متولی	موضوع	حکم شماره	فرم ۲- دریافت گزارش اهداف کیفی احکام قانون	
معاونت کسب و کار	سازمان اداری و استخدامی	ساماندهی مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی به واحدهای تولیدی	ده		
دلایل عدم اقدام/تاخیر	شرح مستندات	میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)	شرح عملکرد	رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)	ردیف
					۱
					۲
					۳
					۴
نام و نام خانوادگی تکمیل کننده:			تاریخ تکمیل فرم:		

ستون ۱- شماره ردیف قلم آماری

شماره ردیف در هر بخش از ۱ شروع و به طور مسلسل تا آخرین گزارش عملکرد یا اقدام انجام شده در این بخش ادامه می‌یابد.

ستون ۲- رویه گزارش (فصلی، شش‌ماهه، سالانه)

رویه گزارش بر اساس ۳ دوره فصلی، شش‌ماهه و سالانه قابل بیان است. بسته به موضوع حکم و اطلاعات موجود در صورتی که دوره زمانی «سالانه» انتخاب شود؛ صرفاً باید گزارش سالانه ذکر شود. اگر دوره زمانی «شش‌ماهه» انتخاب شود؛ نیاز به **دو** گزارش براساس حکم مرتبط است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد و نهایتاً برای دوره زمانی «فصلی» نیاز به **چهار** گزارش است که مجموع آن، عملکرد سالانه را نشان دهد. بدیهی است در اولین دوره تکمیل این فرم، تکمیل کننده فرم با توجه به اطلاعات موجود در سازمان متبوع خود نسبت به تعیین دوره گزارش اقدام نموده و در دوره‌های بعدی نیز به همین طریق عمل خواهد شد.

ستون ۳- شرح عملکرد

در این ستون با توجه به نوع گزارش بیان شده در ستون دو، باید عملکرد مرتبط با آن حکم با توجه به اطلاعات موجود در سازمان متبوع شرح داده شود. به دلیل این که این شرح عملکرد به صورت کیفی است می توان از اصطلاحات «رشد صعودی/ نزولی»، «کاهش / افزایش شدید در دوره مورد بررسی»، «تاثیر مثبت/ منفی» و ... استفاده نمود.

ستون ۴- میزان دستیابی به اهداف (از ۱۰۰)

در این ستون به میزان دستیابی به اهداف تعیین شده در حکم مرتبط پرداخته می شود. این میزان به صورت عددی بین ۰ تا ۱۰۰ بیان شده که صفر نشانگر کمترین و ۱۰۰ بیشترین میزان دستیابی به اهداف را نشان می دهد. عدد بیان شده نسبی است و نظر سازمان متبوع در رابطه با میزان دستیابی به اهداف موضوع حکم است که ممکن است از دید سازمانی دیگر عدد متفاوتی باشد.

ستون ۵- شرح مستندات

در این ستون به شرح مستنداتی که بر اساس آن گزارش مرتبط تهیه شده پرداخته می شود. این مستندات شامل تمام مدارکی است که میزان دستیابی به اهداف موضوع حکم را نشان می دهد که می تواند شامل صورت جلسه، نامه، گزارش، نشریه، مقررات و آیین نامه های وضع شده، کمیته ها و یا شوراهای تشکیل شده و یا سامانه ها و پایگاه های ایجاد شده و ... باشد.

ستون ۸- دلایل عدم اقدام / تاخیر برای اجرای موضوع حکم

در این ستون در صورتی که برای موضوع حکم ذکر شده اطلاعاتی موجود نباشد، باید دلایل عدم اقدام صورت گرفته برای اجرای آن موضوع و یا دلایل تاخیر در اجرای آن ذکر شود.

این فرایند تا پایان اقدامات مربوط به حکم موردنظر ادامه یافته و در خاتمه، فرد تکمیل کننده فرم با ذکر نام و نام خانوادگی خود در محل مربوط، تاریخ تکمیل فرم را نیز در مکان موردنظر درج می نماید.

طرح پایش اجرای قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

پرسشنامه نظر سنجی از فعالان اقتصادی و خبرگان حوزه کسب و کار کشور - تابستان ۱۴۰۲

پاسخگوی محترم:

پرسشنامه زیر با هدف سنجش ادراک صاحب نظران در زمینه میزان تحقق و اثربخشی اجرای احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار به ویژه در مواردی که پایش اهداف کیفی مدنظر است یا در مواردی که احتمال کمتری برای دریافت مقادیر و اطلاعات آماری مرتبط برای پایش اهداف کمی اجرای قانون وجود دارد، طراحی شده است. در بخش اول پرسشنامه، اطلاعات تکمیل کننده پرسشنامه با هدف انجام تحلیل های توصیفی، مورد پرسش قرار گرفته اند. در بخش دوم پرسشنامه، نظر فعالان اقتصادی در مورد ۳۰ حکم مطرح شده در مواد و تبصره های قانون، از طریق پاسخ به طیف عددی ده گانه دریافت می شود. در بخش سوم، نظرهای فعالان اقتصادی و خبرگان در خصوص نیاز به بازنگری مواد قانون، پیشنهادهای اصلاحی و دیدگاه کلی آنان در این زمینه به صورت تشریحی مورد پرسش قرار می گیرند. اتاق بازرگانی ایران ضمن تشکر از همکاری صمیمانه شما در تکمیل پرسشنامه به اطلاع می رساند که اطلاعات این پرسشنامه کاملاً محرمانه بوده و نتایج کلی آن صرفاً به منظور تکمیل فرایند پایش قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مورد استفاده قرار خواهند گرفت.

مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

راهنمای بخش اول: در این بخش، اطلاعات تکمیل کننده پرسشنامه فقط در یکی از سطرهای مربوط به اشخاص حقیقی یا حقوقی ثبت می شود. در صورتی که فرد تکمیل کننده، نماینده موسسه، تشکل، اتاق و ... باشد، مشخصات شخص حقوقی در محل مربوط درج می شود. منظور از اشتغال در بخش، شامل سه بخش عمده: خدمات، صنعت و کشاورزی است. نام استانی که محل اصلی فعالیت شخص یا کارخانه، تشکل، اتاق و ... در آن واقع است، در قسمت استان محل فعالیت درج می شود. عضویت در اتاق شامل عضویت یا وابستگی به یکی از اتاق های تعاون، اصناف و بازرگانی ایران است. سه اطلاع اخیر (بخش، استان و اتاق) برای همه اشخاص تکمیل می شود. در قسمت پایانی این بخش، تاریخ تکمیل پرسشنامه نیز درج می شود.

بخش اول: مشخصات تکمیل کننده

اشخاص حقیقی	نام و نام خانوادگی	سن (سال)	جنس	تحصیلات	رشته تحصیلی
اشخاص حقوقی	نام موسسه / تشکل / اتاق و ...	سابقه فعالیت مؤسسه (سال)	سمت فرد تکمیل کننده	تحصیلات فرد تکمیل کننده	رشته تحصیلی فرد تکمیل کننده
اشتغال در بخش:		استان محل فعالیت:		عضویت در اتاق:	

تاریخ تکمیل: .....

بخش دوم: پرسش های نظر سنجی

راهنمای بخش دوم: در این بخش، از شما درخواست می شود برای پاسخ به هریک از ۳۰ پرسش زیر، موافقت کامل خود با مفاد گزینه مربوط را با ثبت علامت * در ستون ۱۰، مخالفت کامل خود را با ثبت علامت * در ستون ۱ و در سایر موارد، یکی از اعداد بین این دو مقدار (۲ تا ۹) را انتخاب و در ستون مربوط علامت * کنید. همچنین در صورتی که در ارتباط با حکم مورد نظر اطلاعی نداشته و یا نظر خاصی ندارید، در ستون نظری ندارم (صفر) علامت * را درج نمایید.

ردیف	گزینه (حکم قانون)										کاملاً موافقم	کاملاً نظری ندارم	
	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰		
۱													با ایجاد مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب در اتاق ایران، توانمندی بخش خصوصی و تعاونی در حیطه کشاورزی، آب، منابع طبیعی و صنایع غذایی افزایش یافته است.
۲													دولت پیش از تصمیم‌گیری‌های مرتبط با محیط کسب و کار و اصلاح و تدوین مقررات مربوط، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند را درخواست و بررسی می‌نماید.
۳													دستگاه‌های اجرایی هنگام تدوین مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرایی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را استعلام و مورد توجه قرار می‌دهند.
۴													اتاق‌ها در زمینه تهیه فهرست تشکل‌های اقتصادی فعال در کشور و ایجاد، ساماندهی و ثبت تشکل‌های مورد نیاز عملکرد مطلوبی داشته‌اند.
۵													اتاق‌ها در زمینه حذف تشکل‌های موازی، ادغام و یکپارچه‌سازی و انسجام در فعالیت‌های موازی تشکل‌ها به ویژه در فعالیت‌های صادرات غیرنفتی، عملکرد مطلوبی داشته‌اند.
۶													نظرات اصناف و تشکل‌های جدید اقتصادی سراسری توسط مسئولان مدنظر قرار گرفته است.
۷													آمار و اطلاعات مورد نیاز فعالان اقتصادی و سرمایه‌گذاران در کشور به‌طور مستمر تهیه و منتشر می‌شود.
۸													مراجعه نمایندگان دستگاه‌های اجرایی مختلف به واحدهای تولیدی کشور، ساماندهی و کاهش یافته است.
۹													صدور مجوزهای فعالیت اقتصادی در دستگاه‌های اجرایی در قالب پنجره واحد (فیزیکی یا الکترونیکی) ساماندهی شده است.
۱۰													تمامی مراحل فرایند تجارت خارجی کشور با ایجاد و استقرار سامانه‌های الکترونیکی بدون حضور ذینفع و به صورت مجازی صورت می‌گیرد.
۱۱													ظرفیت‌های روابط خارجی و نمایندگی‌های سیاسی ایران در خارج از کشور در اختیار فعالان اقتصادی قرار گرفته است.
۱۲													تردد سرمایه‌گذاران خارجی و شرکای تجاری به ایران تسهیل شده است.
۱۳													شورای گفتگو در تبادل نظر بین دولت و بخش‌های خصوصی و تعاونی و تسهیل فعالیت‌های اقتصادی این بخش‌ها مؤثر واقع شده است.
۱۴													شورای گفتگو در بررسی و رفع موانع کسب و کار و اتخاذ تصمیم مؤثر و ارائه پیشنهادهای راهکارهای اجرایی مناسب به مراجع ذی‌ربط، عملکرد مطلوبی داشته است.

ردیف	گزینه (حکم قانون)										کاملاً موافقم	کاملاً نظری ندارم مخالقم	
	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹			
۲۷													اشخاص حقوقی که دولت و دستگاه‌های اجرایی در آن‌ها هر نوع سهام مدیریتی دارند، از امتیازات و منافع تخصیص یافته به بخش‌های تعاونی و خصوصی استفاده نمی‌کنند.
۲۸													دستگاه‌های اجرایی در مدیریت شرکت‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی، مداخله و نفوذ ندارند.
۲۹													اقدامات قانونی برای رسیدگی به اعتراض مؤدیان مالیاتی و پرداخت کنندگان حق بیمه تأمین اجتماعی توسط دولت صورت می‌گیرد.
۳۰													رسیدگی به جرائم مرتبط با فعالیت‌های تجاری و اختلافات بین بخش خصوصی و دستگاه‌های اجرایی براساس آیین دادرسی تجاری و در شعب تخصصی صورت می‌پذیرد.

بخش سوم: پیشنهاد اصلاح و بازنگری و بیان دیدگاه‌های کلی

راهنمای بخش سوم: در این بخش، از شما درخواست می‌شود برای پاسخ به هریک از ۳ پرسش زیر، به صورت تشریحی نسبت به اعلام موارد پیشنهادی خود با ذکر دلایل و یا درج متن و موضوع پیشنهادی مشخص در محل مربوط اقدام نمایید.

۱- به نظر شما کدام یک از مواد و یا تبصره‌های قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، کارایی و اثربخشی لازم را ندارند و یا نیاز به اصلاح و بازنگری دارند؟

۲- به طور کلی نظر خود در رابطه با میزان اثربخشی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار در بهتر شدن فضای کسب و کار کشور را بیان فرمایید.

۳- پیشنهادهای خود برای اجرای هرچه بهتر قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار را بیان فرمایید.

پیوست ۳: فهرست اشخاص حقوقی و حقیقی همکار در تهیه گزارش

الف) اشخاص حقوقی

۱. اتحادیه مالکان کشتی ایران
۲. اتحادیه تولید و صادرات پوشاک
۳. اتحادیه مرکزی تعاونی های مسکن کارگران ایران (اتحادیه اسکان)
۴. اتحادیه تعاونی های مصرف کلی ایران
۵. اتحادیه سردآبی
۶. اتحادیه شرکت های تعاونی دامداران استان سمنان
۷. اتحادیه کارگزاران امور گمرکی (۳ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند)
۸. اتحادیه تعاونی های مسکن استان سمنان
۹. اتحادیه مصرف فرهنگیان
۱۰. انجمن صادرکنندگان و واردکنندگان مواد غذایی استان هرمزگان
۱۱. انجمن تولید کنندگان، صادرکنندگان و فرآوری محصولات کشاورزی استان هرمزگان
۱۲. انجمن شرکت های مهندسی و ساخت
۱۳. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مواد ضد عفونی کننده بیمارستانی
۱۴. انجمن سازندگان تجهیزات صنعتی ایران
۱۵. انجمن سنگ استان کرمان
۱۶. انجمن صنایع دستی استان کرمان
۱۷. انجمن گلخانه داران جنوب استان کرمان
۱۸. انجمن صنایع آسانسور و پله برقی استان کرمان
۱۹. انجمن صنایع و معادن گچ کشور
۲۰. انجمن صنفی بتن سبک اتو کلاو شده
۲۱. انجمن ماشین سازان و قطعه سازان خودرو استان کرمان
۲۲. اتاق بازرگانی خراسان رضوی (۲ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند)
۲۳. اتاق بازرگانی آذربایجان شرقی (۲ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند)
۲۴. اتاق بازرگانی البرز
۲۵. اتاق بازرگانی ایران
۲۶. اتاق بازرگانی تهران (۲ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند)
۲۷. اتاق بازرگانی خراسان شمالی
۲۸. اتاق بازرگانی خوزستان
۲۹. اتاق بازرگانی گیلان
۳۰. اتاق مشترک بازرگانی ایران و ایتالیا
۳۱. اتاق مشترک بازرگانی ایران و آذربایجان
۳۲. اتاق مشترک بازرگانی ایران و کانادا
۳۳. اتاق مشترک بازرگانی ایران و هلند

۳۴. اتاق مشترک بازرگانی ایران و اسپانیا
۳۵. اتاق مشترک بازرگانی ایران و ترکمنستان
۳۶. دبیرخانه شورای گفتگو (۲ نفر پرسشنامه را تکمیل کردند)
۳۷. شرکت پارس تکنو
۳۸. شرکت سبک سازان شرق
۳۹. شرکت اسانسور کهکشان رو
۴۰. شرکت تعاونی تولید رنگ و رزین الوان
۴۱. شرکت تعاونی تولید نماچوب البرز
۴۲. شرکت فن آوران بارآب
۴۳. شرکت فنی مهندسی رادمهر آسانسور
۴۴. شرکت فنی مهندسی ارتفاع آسانسور
۴۵. شرکت گلچین فوم خراسان
۴۶. شرکت مهندسی سفیر صنعت هزاره
۴۷. شرکت پشتیبانی صنعت گوشت و مواد پروتئیتی کشور
۴۸. شرکت جوانان کارآفرین
۴۹. کارگزاری گمرک امید ترخیص بندر
۵۰. کانون زنان بازرگان
۵۱. مرکز کشاورزی و آب
۵۲. کمیسیون تسهیل تجارت و مدیریت واردات و توسعه غیرنفتی اتاق هرمزگان
۵۳. لیلا پاکزادیان (به عنوان شخص حقوقی خود را معرفی کرده است)
۵۴. اتاق تعاون قزوین
۵۵. اتاق تعاون اصفهان
۵۶. اتاق تعاون گیلان
۵۷. اتاق تعاون یزد
۵۸. اتاق تعاون کردستان
۵۹. اتاق تعاون گلستان
۶۰. اتاق تعاون آذربایجان شرقی
۶۱. اتاق تعاون سمنان
۶۲. یک مورد بی نام نیز ثبت شده است.

ب) اشخاص حقیقی

۱. احمد مرکزالمیری
۲. امیر توکلی
۳. آرش میرانی
۴. پیمان دارابیان
۵. جلیل بالایی
۶. جلیل محب ملکی
۷. داریوش پناهی
۸. داوود آقاجانی
۹. سارا غریبی
۱۰. سارا فردوسی
۱۱. سیروس ابراهیمی
۱۲. شاهرخ شیشه گر
۱۳. شیما حاجی نوروزی
۱۴. صغرا علی آبادی
۱۵. عبدالرشید قریشی
۱۶. فاطمه رشیدی
۱۷. لیلا غلامی پور
۱۸. محمد تکلی
۱۹. محمد زائری
۲۰. محمد مهدی مینویی
۲۱. مرتضی حبیب زاده
۲۲. مریم محمدظاهری
۲۳. منیره امیرخانلو
۲۴. یک مورد بی نام نیز ثبت شده است.

پ) محقق و مجریان پروژه

۱. محمدرضا نوربخش (آمارشناس پروژه)
۲. محمدرضا دوست محمدی (ناظر و تحلیل گر پروژه)
۳. زهرا ناصری (مدیر اجرایی پروژه)
۴. حانیه زیادللو (کارشناس ارشد اجرای پروژه)
۵. فاطمه بهروزی هما (کارشناس پیگیری و اجرایی پروژه)

منابع و مآخذ

- پیوست هاشم نامه شماره ۲۲/۴۱۱۸/د مورخ ۱۴۰۲/۰۴/۲۴ مرکز پژوهش‌های اتاق به شماره ۲۶/۶۵۲/د مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۲۸ مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران.
- نامه شماره ۴۸۰۰۴/۸۹۳۴۳/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۳ معاونت حقوقی ریاست جمهوری.
- اطلاعات پایگاه ملی قوانین و مقررات کشور مستقر در معاونت حقوقی ریاست جمهوری به آدرس:
<https://dotic.ir/>
- نشریات فصلی پایش ملی محیط کسب و کار و سالانه ارزیابی عملکرد دستگاه‌های اجرایی اتاق بازرگانی ایران.
- اطلاعات پایگاه بانک جهانی به آدرس <https://www.doingbusiness.org>
- قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران.
- نامه شماره ۱۴/۵۲۹۴/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ معاونت استان‌ها و تشکل‌های اتاق ایران.
- آیین‌نامه اجرایی ماده ۵ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۹/۱۲/۰۵.
- نامه شماره ۱۴/۵۲۹۴/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۱ معاونت استان‌ها و تشکل‌های اتاق ایران.
- نامه شماره ۱۴۰۲/۱۱۱۳ مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۵ مرکز آمار ایران.
- نامه شماره ۳۳۰۸ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۶ سازمان اداری استخدامی (مرکز آموزش مدیریت دولتی).
- نامه شماره ۸۰/۹۷۴۴۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی به اتاق بازرگانی ایران.
- نامه شماره ۴۰/۱۳۲۹۸/ص مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۵ وزارت امور اقتصادی و دارایی از سامانه جمع‌هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و سامانه سلیم.
- نامه شماره ۱۳۷۷۸۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۶ وزارت امور اقتصادی و دارایی (دریافتی از سازمان امور مالیاتی).
- درگاه ملی مجوزهای کشور.
- نامه شماره ۵۲۱/۱۷۱۷۹۱۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۳۰ وزارت امور خارجه (اداره سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی).
- نامه شماره ۱۰/۱/۱۸۷۶۹/د مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۷ شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی.
- گزارش عملکرد شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی و وب سایت شورا به آدرس:
www.pfdc.ir
- گزارش پایش احکام قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار سال ۱۴۰۰.
- سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس:

<https://mpr.setadiran.ir/>

- نامه شماره ۰۲/۱۲۷۶۲۲ مورخ ۱۴۰۲/۵/۲۹ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (اداره مطالعات و مقررات بانکی).
- نامه شماره ۱۰۰/۵۶۷۱ مورخ ۱۴۰۱/۰۱/۱۳ از طرف سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی به مدیر کل دفتر وزارت
- نامه شماره ۱۱/۸۷۶۲۸ مورخ ۱۴۰۲/۵/۲۵ از طرف وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به اتاق ایران؛
- نامه شماره ۸۰۰۹۹ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۰۹ شرکت ملی گاز خطاب به وزارت نفت؛
- نامه شماره م ب / ۲۷۵۵۹۰ مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۲۹ وزارت نفت (معاونت برنامه‌ریزی).
- نامه شماره ۱۰/۰۲/۱۳۸۱/ص مورخ ۱۴۰۲/۰۶/۰۷ شورای رقابت.
- گزارش نظارتی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در زمینه اجرای قانون بهبود در سال‌های ۱۳۹۶ و ۱۳۹۸.
- قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰ و اصلاحات بعد از آن.
- نسخ نشریات منتشر شده و مستندات برگزاری جلسات آموزشی، ترویجی مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اتاق ایران.
- آیین‌نامه‌های مواد ۷، ۹، ۱۶ و ۲۵ قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار.